

Бюлетинът е изготвен по
последни данни
публикувани към
Декември 2019 г.

Цитираните данни в бю-
летина са последните
данни, публикувани в
официалните източници:
Министерство на финан-
сите, Българска народна
банка, Национален ста-
тистически институт, На-
ционална агенция по зае-
тостта.

Електронната система,
използвана за теглене на
данни от официалните
източници е CEIC Data
Manager.

Обединена българска
банка
Структура
Главен икономист

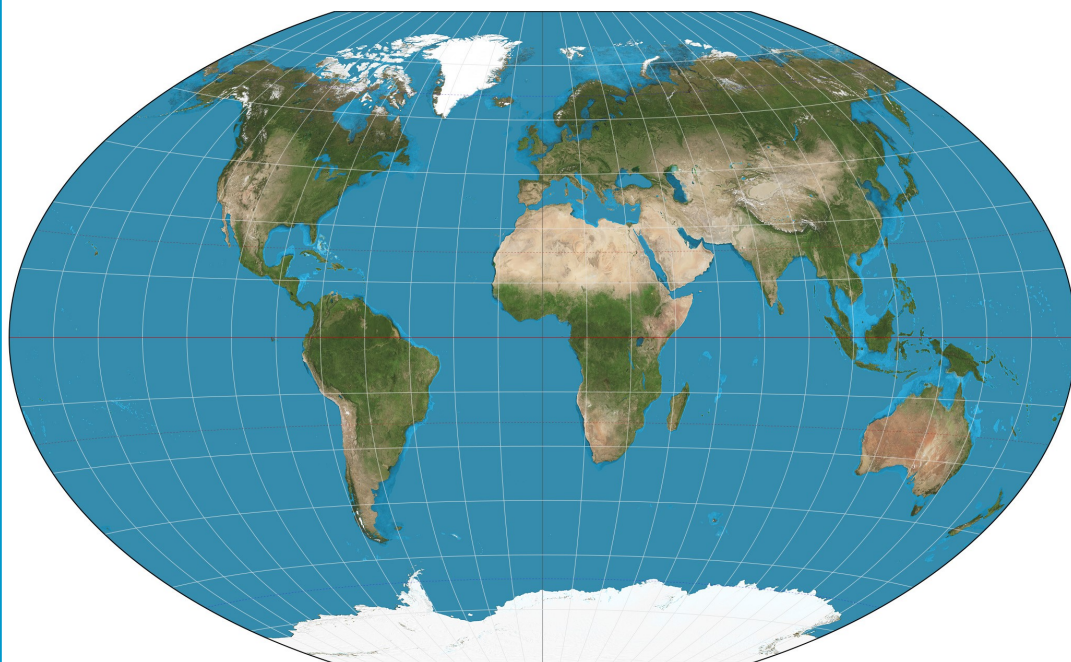
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
Petia.Tzekova@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail:
Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Декември 2019 г.

гр. София

- Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, октомври 2019 г. След слаб растеж през второто и третото тримесечие на 2019 г. (0,2% на тримесечна база за всяко от тях) се очаква растежът на реалния БВП да остане по-нисък в краткосрочен план. Отвъд краткосрочния хоризонт, много благоприятните условия за финансиране (насърчавани от високо приспособимата позиция на паричната политика на ЕЦБ), предположението за подреден Брекзит и известно разсейване на други глобални несигурности, свързаното с това постепенно възстановяване на външното търсене и забележимото фискално облекчаване трябва да подкрепят устойчиво възстановяване на растежа в средносрочен план. Прогнозите предвиждат годишното увеличаване на реалния БВП с 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г. и 1,4% както през 2021 г., така и през 2022 г. След отслабване през 2019 г. ХИПЦ инфлацията се очаква да се забави допълнително през 2020 г., преди постепенно да нарасне до 1,6% до 2022 г. Прогнозите предвиждат годишната ХИПЦ инфлация на стойности 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г., 1,4% през 2021 г. и 1,6% през 2022 г. Темпът на инфлация в еврозоната нараства до 1,0% през ноември 2019 г. в сравнение с близо тригодишно дъно от 0,7% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през октомври 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, през октомври равнището на безработица е стабилно от 6,3%, оставайки най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г.
- Проектът за бюджет за 2020 г., подготвен от италианското правителство, рискува да наруши правилата на ЕС за намаляване на дълга и дефицита, каза Европейската комисия на 11.12.2019 г., но Комисията не поиска незабавни промени. Следващата оценка на фискалните позиции на страните от еврозоната ще бъде направена през пролетта. По-рано през ноември Комисията прогнозира, че Италия, която има най-голям дълг в абсолютни стойности в ЕС, ще нарасне тази дългова тежест до 136,2% от брутният вътрешен продукт (БВП) тази година и ще нарасне още поне до 2021 г. По-рано през ноември Комисията прогнозира, че Италия, която има най-голям дълг в абсолютни стойности в ЕС, тази дългова тежест ще достигне до 136,2% от брутният вътрешен продукт (БВП) тази година и ще нарасне още поне до 2021 г. Изпълнителната власт на ЕС също така прогнозира структурния дефицит на Италия, който изключва еднократните разходи и приходи и е ключов в оценката на Комисията, да се влоши през тази и следващата година, противно на правилата, които диктуват, че трябва да се подобри. Икономиката на Италия нарасна с 0,1% за трите месеца до септември 2019 г. със същото темпо, както в предишния период и в съответствие с предварителните прогнози. От страна на разходите най-голям принос за растежа на БВП дойде от потребителските разходи (0,3%) и промените в запасите (0,3%). От друга страна, отрицателното влияние идват от нетния износ, който приспада 0,4% към растежа, докато държавните разходи и брутните фиксирани инвестиции са неутрални. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,4% през ноември 2019 г. спрямо 0,2% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намалю до 9,7% през октомври 2019 г. от 9,9% през предходния месец. Заседание на италианския кабинет одобри спешно постановление на 14.12.2019 г. за държавна помощ от 1 милиард евро на кооперативната банка Банка Пополаре ди Бари.
- Консерваторите ще имат най-голямото си мнозинство в британския парламент от изборната победа на Маргарет Тачър през 1987 г. "Ние ще свършим Брекзит навреме до 31 януари, без ако, без но, без може би. С тези избори сложихме край на всички онези жалки заплахи от втори референдум", заяви Борис Джонсън. Европейските представители твърдят, че са "готови за следващите стъпки". Шарл Мишел, председател на Европейския съвет, поздрави г-н Джонсън за победата му и заяви, че очаква ратификация на споразумението за Брекзит „възможно най-скоро“. Европейският съвет потвърди неговото изявление. Независимо от решаващия резултат от изборите за Обединеното кралство, постигането на пълно споразумение за свободна търговия между Обединеното кралство и ЕС до края на следващата година изглежда изключително амбициозно, особено след като правителството на Обединеното кралство предвижда значително ограничено споразумение, фокусирано върху търговията със стоки, за да даде възможност на Великобритания по-голям обхват за сключване на търговски сделки с други страни. Показателят за бизнес оптимизъм на СБИ за Обединеното кралство спадна до -44 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от -32 през предходния тримесечен период. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран по-високо до 48.9 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.3 и в сравнение с окончателното стойност през октомври от 49.6. Индексът за услуги на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран до 49.3 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.6, но остана под окончателната стойност през октомври от 50.0. Инфлацията в Обединеното кралство спадна до 1,5% спрямо предходната го-

дина през октомври 2019 г. от 1,7% през предходния месец. Коефициентът на безработица във Великобритания спадна обратно до 3,8% за трите месеца до септември 2019 г., най-ниското му ниво от близо 45 години.

- Индексът за производство PMI на IHS Markit в САЩ е ревизиран до 52,6 през ноември 2019 г. от предварителни 52,2 и 51,3 през октомври. Тази стойност сочи най-силното разрастване на фабричната дейност за седем месеца, подкрепено от по-бързи разширявания в производството и нови поръчки, като търсенето на вътрешни и чуждестранни клиенти се засили. Индексът за услуги PMI на IHS Markit в САЩ беше потвърден на 51,6 през ноември 2019 г., спрямо 50,6 през предходния месец, което сигнализира за по-нататъшно увеличение на производството в сектора на услугите. равнища, на фона на глобалната икономическа несигурност. Индексът на потребителските настроения към Университета на Мичиган за САЩ се увеличи до 99,2 през декември 2019 г. от 96,8 през ноември. Американската годишна инфлация се повиши до 2,1% през ноември 2019 г. от 1,8% през предходния месец. Равнището на безработица в САЩ намаля до 3,5% през ноември 2019 г. от 3,6% през предходния месец. Броят им съответства на цифрата за септември, която е най-ниската от 1969 г. През месеца броят на безработните намалява с 44 000..
- Индексът Tankan на Банката на Япония за настроението на големите производители спадна до над 6-годишно дъно от 0 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от 5 за предходния период. Индексът за производство Jibun PMI на Банката на Япония е на стойност на 48.8 през декември 2019 г., слабо променен от 48.9 през предходния месец. Продуктите, новите поръчки и новите експортни поръчки намаляха, при неблагоприятни условия на търсене. Индексът за услуги Jibun PMI на Банката на Япония нарасна до 50.6 през декември 2019 г. от 50.3 през предходния месец, сигнализирайки растеж на производството, тъй като бизнес активността се възстановява след увеличаване на данъка върху продажбите и тайфун през октомври. Инфлацията в Япония възлиза на 0,2% на годишна база през октомври 2019 г., непроменена спрямо септември. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари насам. Коефициентът на безработица в Япония остава постоянен на ниво от 2,4% през октомври 2019 г.
- Съединените щати и Китай се договориха за условията на първата фаза на търговска сделка , която намалява някои американски тарифи за китайски стоки, като същевременно стимулира китайските покупки на американски фермерски, енергийни и промишлени стоки и адресира някои оплаквания от САЩ относно практиките на интелектуална собственост. Съединените щати няма да въведат 15% мита, предвидени да влязат в сила в неделя за близо 160 милиарда щатски долара китайски стоки, включително мобилни телефони, лаптопи, играчки и дрехи. Митата за тези стоки ще бъдат 7.5%. Китай отмени своите наказателни мита, които трябва да влязат в сила същия ден, включително 25% тарифа за автомобили, произведени от САЩ. Американските представители твърдят, че Китай се е съгласил да увеличи покупките на американски продукти и услуги с най-малко 200 милиарда щатски долара през следващите две години. Китай се ангажира да увеличи покупките на американски селскостопански продукти с 32 милиарда долара за две години. Американските служители заявиха, че сделката включва подобрен достъп до китайския пазар на финансови услуги за американски компании, включително в банково дело, застраховане, ценни книжа и услуги за кредитен рейтинг. Във всеки случай първата фаза на търговската сделка няма да означава края на търговските въпроси между икономиките, тъй като остават основни проблеми и технологичната война ще продължи през следващите години. Годишната инфлация в Китай нарасна до 4,5% през ноември 2019 г. от 3,8% през предходния месец. Това е най-високият процент на инфлация от януари 2012 г. Цените на свинското месо, най-популярното месо в Китай, скочиха 110% на годишна база, тъй като свинете бяха силно намалени поради африканската чума по свинете от миналата година.
- Турската икономика нарасна с 0.9% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., като се възстанови от ревизираното свиване с 1.6% през предходния тримесечен период. Това беше първото тримесечие на икономическия растеж за една година на фона на възстановяване на потреблението на домакинствата и по-бързо нарастване на държавните разходи. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства с 0,4% през третото тримесечие след ревизирания надолу 1,0% ръст през предходния период. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 10,56% през ноември 2019 г. от близо тригодишно дъно от 8,55% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 11%. Годишната основна инфлация, която изключва променливите позиции като енергия, храни и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, се увеличи до 9,25% през ноември от 6,67% през предходния месец. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,38%, след 2% скок през октомври. Равнището на безработица в Турция се увеличи до 13,8% през септември 2019 г. от 11,4% за същия период на предходната годи-

на. Процентът на неселскостопанска безработица скочи до 16.4% през септември от 13.5% през предходната година. Коефициентът на безработица сред младежите, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, също се увеличи до рекордните 28,6% от 21,6% през същия месец преди година.

- На заседание на 12 декември 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,50%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище, докато той не отбележи, че перспективите за инфлацията се доближават солидно към равнище, достатъчно близко, но под 2% в рамките на прогнозния период, и че това доближаване е намерило устойчиво отражение в базовата инфлационна динамика. На 1 ноември бяха възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро. Управителният съвет очаква те да продължат толкова дълго, колкото е необходимо, за да засилят нерестриktivното въздействие на основните лихвени проценти на ЕЦБ, и да приключат малко преди той да започне да ги повишава. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира изцяло погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ.
- Публикувано на 19 декември 2019 г. Комитетът за парична политика на Банката на Англия (МРС) определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растеж и заетост. На своето заседание, завършващо на 18 декември 2019 г., МРС гласува с мнозинство 7-2 за поддържане на основния лихвен процент на 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Паричната политика може да отговори във всяка посока на промените в икономическите перспективи, за да се осигури устойчиво възвръщане на инфлацията до целта от 2%. Комитетът, наред с други фактори, ще продължи да наблюдава внимателно реакциите на компаниите и домакинствата на развитието на Брекзит, както и перспективите за възстановяване на глобалния растеж. Ако глобалният растеж не успее да се стабилизира или ако несигурността относно Брекзит остане непроменена, паричната политика може да се наложи да засили очакваното възстановяване на растежа на БВП и инфлацията във Великобритания. По-нататък, при условие че тези рискове не се реализират и икономиката се възстанови като цяло в съответствие с най-новите прогнози на Комитета, може да се наложи известно скромно затягане на политиката, постепенно и в ограничена степен, за да се поддържа инфлацията устойчива към целта от 2%.
- Федералният резерв издаде изявление на Федералния комитет за открит пазар на 11 декември 2019 г. Информацията, получена след заседанието на Федералния комитет за открит пазар през октомври, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Комитетът реши да запази целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове от 1,5% до 1,75%. Комитетът преценява, че настоящата позиция на паричната политика е подходяща за подпомагане на устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2%. При определяне на срока и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове Комитетът ще оцени реализираните и очакваните икономически условия по отношение на максималната си цел за заетост и симетричната цел от 2% инфлация. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за състоянието на пазара на труда, показатели за инфлационен натиск и инфлационни очаквания и показания за финансовите и международните развития. Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове до края на 2020 г. на 1,6% средно, което показва, че няма да се променят лихвените проценти поне до края на следващата година. През 2021 г. Федералният резерв вижда лихвеният процент по федералните фондове в края на годината на 1,9%, което показва едно увеличение на лихвеният процент някъде преди края на същата година. През 2022 г. Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове в края на годината от 2,1%, което показва още едно увеличение през 2022 г.

- 19 декември 2019 г. Изявление на Банката на Япония относно паричната политика. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент от минус - 0,1% спрямо баланса по текущите сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGB), така че доходността от 10-годишни японски държавни облигации ще остане около 0%. Докато прави това, доходностите могат да се движат нагоре и надолу до известна степен, главно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. По отношение на размера на японски държавни облигации, които ще бъдат закупени, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че тяхната обща сума ще нараства с годишни темпове около 80 трилиона йени. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски тръстове за инвестиции в недвижими имоти (J-REITs), така че неизплатените им суми ще се увеличат при годишни темпове съответно около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративни облигации, Банката на Япония ще поддържа активи съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, толкова колкото е необходимо за достигане на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваният индекс на потребителски цени (ИПЦ) (всички артикули с по-малко прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти. Поспециално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни експанзионистични мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на целта за стабилност на цените да бъде загубена..
- Управителят на централната банка на Китай И Ган заяви в статия, публикувана на 01.12.2019 г., че Пекин трябва да поддържа „нормалната“ парична политика възможно най-дълго, тъй като икономическият растеж все още е в разумни граници и като цяло инфлацията е умерена. Китай няма да прибегва до количествени улеснения, дори когато паричните политики на основните световни икономики приближават нулевите лихви. „Икономическият спад в света вероятно ще се задържи дълго време. Не бива да оставяме парите, държани от китайците, да се обезценят ... Поддържането на положителни лихвени проценти и повишаваща се крива на доходността като цяло е благоприятно за икономическите субекти и в съответствие с културата на спестяване на китайците, като по този начин е от полза за устойчивото развитие на икономиката - каза И Ган. Бързият икономически растеж на Китай през последните няколко години се дължи на политиките, ориентирани към БВП. От 2008 г. насам много икономически структурни проблеми като високите цени на жилищата и балоните на активи стават все по-сериозни, което подкопава здравословното развитие на реалната икономика. Ето защо макроикономическата политика на Китай се промени към структурна трансформация и развитие на висококачествен растеж. И Ган заявява, че валутният курс на юана се определя от търсенето и предлагането и властите няма да прибегват до конкурентна девалвация на валутата.
- Комитетът за парична политика (Комитетът) на Централната банка на Турция реши да намали основният лихвен процент (лихвения процент на едноседмичен репо-аукцион) от 14% на 12%. Прогнозите за инфлацията продължават да се подобряват, тъй като инфлационните очаквания показват съществен спад. Благодарение на стабилния курс на турската лира, както и на развитието на условията на вътрешно търсене и цените на производителите, основните показатели за инфлация се увеличават с умерен темп. Подобряването на макроикономическите показатели, в частност на инфлацията, подпомага падането на рисковата премия за страната и допринася за доброкачествена перспектива за разходите за производство. Основните индикатори за тенденцията, факторите на страната на предлагането и цените на вноса водят до подобрение на перспективите за инфлацията. В светлината на това развитие последните прогнози предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи близо до долната граница на прогнозите в Октомврийския доклад за инфлация за края на годината, като рисковете около пътя на дезинфлация за 2020 г. са балансиранни. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали ставката на политиката с 200 базисни пункта. Това намаление с 200 базисни точки следва намаленията на 425 базисни точки през юли, 325 базисни точки през септември и намалението на 250 базисни точки през октомври, общо 12% намаление от 24% на 12%. Но толкова силна парична експанзия излага на риск както стабилността на валутния курс, така и продължителния процес на дезинфлация.
- Цените на петрола Брент и на суровия петрол подскочиха през изминалата седмица на максимални от 16 септември равнища. Този подем се дължи на растящия оптимизъм на пазарите

- *Цените на петрола Брент и на суровия петрол подскочиха през изминалата седмица на максимални от 16 септември равнища. Този подем се дължи на растящия оптимизъм на пазарите относно първия етап от търговската сделка между САЩ и Китай. Цените на петрола на 18.12.2019 г. се понижават заради данните на Американския институт за петрола (API) за съществено увеличение на запасите от петрол в САЩ. Цената на сорта Брент спада с -0,03 долара за барел или с -0,05% до 65,7765 долара за барел в сряда 18 декември. От своя страна за седмицата увеличението е с 2.78%. Цената на суровия петрол спада с -0,13 долара за барел или с -0,22% до 60,4503 долара за барел. От друга страна за седмицата увеличението е с 2.56%.*
- *Втората седмица на декември донесе слаби и противоречиви промени в цените на основните зърнени контракти по световните борсови пазари. В САЩ пшеницата възвърна загубите и се повиши с 4,00 долара до 240,00 долара/тон, царевичата продължи да спада с 3,00 долара до 166,00 долара/тон. Пшеницата във Франция се върна надолу със същите 4,75 евро, които беше качила и е отново на 183,25 евро/тон, в Русия и Украйна плюс и минус с -2,00 долара до съответно 210,00 и 208,00 долара/тон. При царевичата в Украйна цената добави нови 3,00 долара до 173,00 долара/т, във Франция този път помръдване надолу с -0,25 евро до 164,50 евро/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД хлебната пшеница от място оферира цени на предлагане от 390,00 до 350,00 лв/тон, търсенето липсваше през седмицата. При фуражната пшеница купувачите са на 280,00-290,00 лв/тон, а продавачите са близо на 300,00-310,00 лв/тон. При царевичата леко нагоре с 240,00-250,00 лв/тон от купувачите и 270,00-290,00 лв/тон от продавачите. За маслодаен слънчоглед нямаше търсене, предлагането е от 550,00 до 600,00 лв/тон.*

- За януари – октомври 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 6208 млн. евро (10,5% от БВП) при излишък от 3369,5 млн. евро (6% от БВП) за януари – октомври 2018 г.
- За януари – октомври 2019 г., размерът на чуждестранните инвестиции в България е положителен от 953,3 млн. евро (1,6% от БВП), като е по-голям с 553,8 млн. евро от този за януари – октомври 2018 г. (положителен поток от 399,5 млн. евро, 0,7% от БВП).
- През ноември 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 48,8 млрд. лева (25 млрд. евро) и нарастват с 1% на месечна база и с 1,7% на годишна база, като поддържат стабилността на Валутния борд в България.
- През ноември 2019 г. общият показател на бизнес климата нараства с 1.2 пункта до 26.2% в сравнение с октомври, което се дължи на подобрената конюнктура в строителството и търговията на дребно.
- По предварителни данни през октомври 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 1.1% в сравнение със септември 2019 година. През октомври 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира ръст от 1.7% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.
- По предварителни сезонно изгладени данни през октомври 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени запазва нивото от предходния месец. През октомври 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 1,2% в сравнение със същия месец на предходната година. Очаква се ръстът на продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да бъде 1,4% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.
- По предварителни данни през октомври 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,1% над равнището от предходния месец. През октомври 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 3,1%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.
- Индексът на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,5%, т.е. месечната инфлация е 0,5%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 3,1%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 3,0%. Средногодишната инфлация, измерена чрез ИПЦ, през последните 12 месеца беше 3,0. Хармонизираният индекс на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлационният процент от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 2.3%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 2.2%. Средната годишна инфлация, измерена чрез ХИПЦ, през последните 12 месеца е 2,4, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%. Очакванията са, че инфлацията в сектора на услугите ще се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., до 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.
- Общият индекс на цените на производител през октомври 2019 г. намалява с 0,1% в сравнение с предходния месец и се покачва с 2,3% спрямо октомври 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през октомври 2019 г. се покачва с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,8%.
- През октомври 2019 г. регистрираната безработица е 5,6% или с 0,3 процентни пункта повече спрямо предходния месец поради приключване на сезонната заетост.
- КФП на касова основа към месец октомври 2019 г. е положително в размер на 1 082,5 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 216,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 134,4 млн. лева. Размерът на фискалния резерв към 30.10.2019 г. е 10,0 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки към ноември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 072,2 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП).

- *За януари – октомври 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 981,4 млн. евро. и заема 19,8% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.*
- *Standard&Poor's повиши кредитния рейтинг на България до 'BBB' с положителна перспектива*
- *В края на октомври 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 100,262 млрд. лв. (86,6% от БВП) и нарастват с 8,5% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 62,151 млрд. лв. и нараства с 9,6% на годишна база.*
- *През ноември 2019 г. всички борсови индекси на БФБ – София отчитат понижение: SOFIX намаля до 546.57 пункта, VGBX 40 се понижи до 108.79 пункта BG TR30 се понижи до 495.69 пункта, а VGREIT се понижи до 128.71 пункта.*
- *През октомври 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1,6% на месечна база и с 8,7% на годишна база до 113,3 млрд. лв. и заемат 96,6% от БВП. Брутният кредитен портфейл от клиенти на банковата система на месечна база нараства с 0,9%, а на годишна база с 7,2% до 65,2 млрд. лева. Нарастват кредитите за домакинства до 23,9 млрд. лева или с 1,2% на месечна база и с 9,3% на годишна база. Кредитите за нефинансови предприятия нарастват с 0,8% на месечна база и с 5,1% на годишна база до 36,7 млрд. лева. Депозитите от клиенти в банковата система през октомври 2019 г. се увеличават с 1,1 % на месечна база и с 6,7% на годишна база до 89,8 млрд. лева, за което допринасят всички институционални сектори. Към 30 септември 2019 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19,84%, 20,22% и 21,02% (при 19,36%, 19,72% и 20,54% към края на юни).*

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	9
Евро зона	9
Италия	10
Обединено кралство Великобритания	11
САЩ	12
Япония	12
Китай	13
Турция	14
Политика на Централните банки	15
ЕЦБ	15
Централна банка на Англия	17
Федерален резерв на САЩ	18
Централна банка на Япония	19
Народна банка на Китай	19
Централна банка на Турция	20
Международни цени на борсови стоки	21
Петрол	21
Селскостопански продукти	22

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	23
Платежен баланс	23
Преки чуждестранни инвестиции	24
Международни резерви	25
Реален сектор	25
Инвестиционна активност в промишлеността	25
Бизнес климат	26
Индекс на промишленото производство	27
Търговия на дребно	27
Строителство	28
Безработица	28
Инфлация	29
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	29
Фискален сектор	30
Бюджетно салдо	30
Държавен дълг	32
Прогнози на международни институции	32
Паричен сектор	33
Капиталов пазар	34
Банков сектор	35
Приложение	37
Дефиниции и методологически бележки	53

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, октомври 2019 г. След слаб растеж през второто и третото тримесечие на 2019 г. (0,2% на тримесечна база за всяко от тях) се очаква растежът на реалния БВП да остане по-нисък в краткосрочен план. Отвъд краткосрочния хоризонт, много благоприятните условия за финансиране (насърчавани от високо приспособимата позиция на паричната политика на ЕЦБ), предположението за подреден Брекзит и известно разсейване на други глобални несигурности, свързаното с това постепенно възстановяване на външното търсене и забележимото фискално облекчаване трябва да подкрепят устойчиво възстановяване на растежа в средносрочен план. Прогнозите предвиждат годишното увеличаване на реалния БВП с 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г. и 1,4% както през 2021 г., така и през 2022 г. След отслабване през 2019 г. ХИПЦ инфлацията се очаква да се забави допълнително през 2020 г., преди постепенно да нарасне до 1,6% до 2022 г. Прогнозите предвиждат годишната ХИПЦ инфлация на стойности 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г., 1,4% през 2021 г. и 1,6% през 2022 г. Темпът на инфлация в еврозоната нараства до 1,0% през ноември 2019 г. в сравнение с близо тригодишно дъно от 0,7% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през октомври 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, през октомври равнището на безработица е стабилно от 6,3%, оставайки най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г.

Макроикономически прогнози на експертите на ЕЦБ за еврозоната, октомври 2019 г. След слаб растеж през второто и третото тримесечие на 2019 г. (0,2% на тримесечна база за всяко от тях) се очаква растежът на реалния БВП да остане по-нисък в краткосрочен план. Показателите за бизнес климата намаляват, отразявайки главно продължаващата слабост в световната търговия в условията на продължаваща глобална несигурност (свързана с повишен протекционизъм, потенциално по-рязко забавяне в Китай и безрезултатен Брекзит). Независимо от това, най-новите показатели за производството показват известна стабилизация, докато настроенятия в строителния сектор и доверието на потребителите проявяват по-голяма устойчивост и ситуацията на пазара на труда остава благоприятна. Отвъд краткосрочния хоризонт, много благоприятните условия за финансиране (насърчавани от високо приспособимата позиция на паричната политика на ЕЦБ), предположението за подреден Брекзит и известно разсейване на други глобални несигурности, свързаното с това постепенно възстановяване на външното търсене и забележимото фискално облекчаване трябва да подкрепят устойчиво възстановяване на растежа в средносрочен план. Прогнозите предвиждат годишното увеличаване на реалния БВП с 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г. и 1,4% както през 2021 г., така и през 2022 г. В сравнение с прогнозите от септември 2019 г. растежът е ревизиран с 0,1% през 2020 г., тъй като въздействието на значително намаленото чуждестранно търсене се компенсират само частично от въздействието на по-силно подкрепящите фискални и парични политики и ефективното обезценяване на еврото. След отслабване през 2019 г. ХИПЦ инфлацията се очаква да се забави допълнително през 2020 г., преди постепенно да нарасне до 1,6% до 2022 г. Прогнозите предвиждат годишната ХИПЦ инфлация на стойности 1,2% през 2019 г., 1,1% през 2020 г., 1,4% през 2021 г. и 1,6% през 2022 г. Профилът на основната инфлация в следващите тримесечия ще бъде силно повлиян от базовите ефекти при енергийната инфлация. След покачване в края на 2019 г. се очаква ХИПЦ инфлацията без енергия и храна постепенно да се засилва през прогнозния хоризонт. Тя трябва да бъде подкрепена чрез засилване на икономическия растеж, чрез сравнително стабилен растеж на заплатите на фона на тесните пазари на труда и чрез възстановяване на маржовете на печалба, когато активността възвръща темпото, подпомогнато, наред с други фактори, от неотдавнашните мерки на паричната политика. Повишаването на цените на неенергийните стоки също трябва да подпомага основната инфлация. В сравнение с прогнозата за септември 2019 г. ХИПЦ инфлацията е ревизирана нагоре за 2020 г. поради по-високите цени на петрола и е преразгледана леко надолу за 2021 г. поради по-ниския външен натиск върху цените и по-слабото развитие на заплатите и маржовете на печалба. Темпът на инфлация в еврозоната нараства до 1,0% през ноември 2019 г. в сравнение с близо тригодишно дъно от 0,7% през предходния месец, като леко надхвърля пазарните очаквания от 0,9%, показва предварителната оценка. Цените се увеличават с по-бързи темпове за услуги (1,9% срещу 1,5% през октомври), неенергийни промишлени стоки (0,4% срещу

Декември 2019 г.

0,3%), преработени храни, алкохол и тютюн (2,1% срещу 1,8%) и необработена храна (1,8% срещу 0,7%). Междувременно, дефлацията на енергийните цени се задълбочава допълнително (-3,2% срещу -3,1%). Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда като цел в своите решения, вероятно ще нарасне до 1,3% от 1,1% през предходния месец, също над пазарния консенсус от 1,2%, Това е най-високият процент от април. Сезонно коригираният процент на безработицата в Еврозоната спадна до 7,5% през октомври 2019 г. от ревизираните нагоре 7,6% през предходния месец и съответства на пазарните очаквания. Това е най-ниският процент, регистриран в еврозоната от юли 2018 г., тъй като броят на безработните намалява. В сравнение със септември броят на безработните в еврозоната намалява с 31 000 до 12,334 милиона. В сравнение с предходната година той е спаднал със 761 000. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, през октомври равнището на безработица е стабилно от 6,3%, оставайки най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Сред държавите-членки най-ниските нива на безработица през октомври 2019 г. са регистрирани в Чехия (2,2%), Германия (3,1%) и Полша (3,2%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (16,7% през август 2019 г.) и Испания (14,2%). В сравнение с преди година процентът на безработицата спадна в 24 държави-членки, докато той се увеличи в Чехия (от 2,1% на 2,2%), Литва (от 6,1% на 6,4%), Дания (от 4,9% на 5,3%) и Швеция (от 6,4% до 6,8%). Най-големи намаления са регистрирани в Гърция (от 18,9% на 16,7% между август 2018 г. и август 2019 г.) и Естония (от 5,7% на 4,3% между септември 2018 г. и септември 2019 г.). Коефициентът на безработица сред младите е 14,4% в ЕС28 и 15,6% в еврозоната, в сравнение с 15,1% и 16,7% съответно през октомври 2018 г. Най-ниските проценти са наблюдавани в Чехия (5,5%), Германия (5,8%) и Холандия (7,3%), а най-високи са регистрирани в Гърция (33,1% през второто тримесечие на 2019 г.), Испания (32,8%) и Италия (27,8%).

Италия

Проектът за бюджет за 2020 г., подготвен от италианското правителство, рискува да наруши правилата на ЕС за намаляване на дълга и дефицита, каза Европейската комисия на 11.12.2019 г., но Комисията не поиска незабавни промени. Следващата оценка на фискалните позиции на страните от еврозоната ще бъде направена през пролетта. По-рано през ноември Комисията прогнозира, че Италия, която има най-голям дълг в абсолютни стойности в ЕС, ще нарасне тази дългова тежест до 136,2% от брутният вътрешен продукт (БВП) тази година и ще нарасне още поне до 2021 г. По-рано през ноември Комисията прогнозира, че Италия, която има най-голям дълг в абсолютни стойности в ЕС, тази дългова тежест ще достигне до 136,2% от брутният вътрешен продукт (БВП) тази година и ще нарасне още поне до 2021 г. Изпълнителната власт на ЕС също така прогнозира структурния дефицит на Италия, който изключва еднократните разходи и приходи и е ключов в оценката на Комисията, да се влоши през тази и следващата година, противно на правилата, които диктуват, че трябва да се подобри. Икономиката на Италия нарасна с 0,1% за трите месеца до септември 2019 г. със същото темпо, както в предишния период и в съответствие с предварителните прогнози. От страна на разходите най-голям принос за растежа на БВП дойде от потребителските разходи (0,3%) и промените в запасите (0,3%). От друга страна, отрицателното влияние идват от нетния износ, който приспада 0,4% към растежа, докато държавните разходи и брутният фиксирани инвестиции са неутрални. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,4% през ноември 2019 г. спрямо 0,2% през предходния месец. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намаля до 9,7% през октомври 2019 г. от 9,9% през предходния месец. Заседание на италианския кабинет одобри спешно постановление на 14.12.2019 г. за държавна помощ от 1 милиард евро на кооперативната банка Банка Пополаре ди Бари.

Проектът за бюджет за 2020 г., подготвен от италианското правителство, рискува да наруши правилата на ЕС за намаляване на дълга и дефицита, каза Европейската комисия на 11.12.2019 г., но Комисията не поиска незабавни промени. Следващата оценка на фискалните позиции на страните от еврозоната ще бъде направена през пролетта. Бюджетите се финализират до края на годината. По-рано през ноември Комисията прогнозира, че Италия, която има най-голям дълг в абсолютни стойности в ЕС, тази дългова тежест ще достигне до 136,2% от брутният вътрешен продукт (БВП) тази година и ще нарасне още поне до 2021 г. Според правилата на ЕС, държави с дълг над 60% от БВП трябва постепенно да го намаляват. Изпълнителната власт на ЕС също така прогнозира структурния дефицит на Италия, който изключва еднократните

Декември 2019 г.

разходи и приходи и е ключов в оценката на Комисията, да се влоши през тази и следващата година, противно на правилата, които диктуват, че трябва да се подобри. Икономиката на Италия нарасна с 0,1% за трите месеца до септември 2019 г. със същото темпо, както в предишния период и в съответствие с предварителните прогнози. От страна на разходите най-голям принос за растежа на БВП дойде от потребителските разходи (0,3%) и промените в запасите (0,3%). От друга страна, отрицателното влияние идват от нетния износ, който приспада 0,4% към растежа, докато държавните разходи и брунтните фиксирани инвестиции са неутрални. Потреблението на домакинствата нарасна с 0,4% през третото тримесечие, което е най-високото ниво от първото тримесечие на 2018 г. и в сравнение с 0,1% увеличение през Q2. Също така правителствените разходи са се увеличили с 0,1%, същите като в предходния период. От друга страна, брунтното образуване на основен капитал намалява с 0,2%, което е намаление от 0,2% печалба, главно поради транспортното оборудване (-1,9% срещу 6,3%) и машините, оборудването и оръжейните системи (-0,5% срещу 2,0%). Износът намалява с 0,1% (срещу 0,9% през второто тримесечие), докато вносът нараства с 1,3% (срещу 1,1% през Q2). От страна на производството секторът на услугите нарасна с 0,1%, като се забави в сравнение с ръста от 0,3% през второто тримесечие. За разлика от тях, индустриалният сектор спадна с -0,1%, по-малко от -0,4%, а селското стопанство, горското стопанство и риболовът спаднаха с -2,0%, след спад с -2,7%. На годишна база, БВП нарасна с 0,3%, след увеличение с 0,1% през предходното тримесечие и отбелязващ съвпадение с пазарните очаквания. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,4% през ноември 2019 г. спрямо 0,2% през предходния месец и над пазарните очаквания от 0,3%, показва предварителна оценка. Това беше най-високата инфлация от август, тъй като по-високите разходи за преработена храна, включително алкохол, нетрайни стоки и стоки за дълготрайна употреба, бяха частично компенсирани от забавяне на цените на услугите, свързани с транспорта. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията и непреработената храна, нараства до 1,0% през ноември от 0,7% през предходния месец. На месечна база потребителските цени трябва да са 0%, след като намаляват с -0,1% предишния месец и спрямо пазарните очаквания за спад от -0,1%. Очаква се хармонизиращият индекс на потребителските цени да нарасне с 0,4% спрямо предходната година (от 0,2% през октомври); и да се понижи с -0,1% на месечна база (от 0,2% през октомври). Сезонно коригираният процент на безработица в Италия намаля до 9,7% през октомври 2019 г. от 9,9% през предходния месец и под пазарните очаквания от 9,8%. Безработните намаляват с 1,7%, докато заетите се увеличават с 0,2%. Коефициентът на безработица сред младежите, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, е спаднал с 0,7% до 27,8% през октомври. Заседание на италианския кабинет одобри спешно постановление на 14.12.2019 г. за държавна помощ от 1 милиард евро на кооперативната банка Банка Пополаре ди Бари. Банката, най-големият кредитор в изостаналия юг на Италия, беше поставена под специален надзор от Банката на Италия на 13.12.2019 г., след като ръководството ѝ заяви, че спешно се нуждае от капиталова инжекция до 1 милиард евро.

Обединено кралство Великобритания

Консерваторите ще имат най-голямото си мнозинство в британския парламент от изборната победа на Маргарет Тачър през 1987 г. "Ние ще свършим Брекзит навреме до 31 януари, без ако, без но, без може би. С тези избори сложихме край на всички онези жалки заплахи от втори референдум", заяви Борис Джонсън. Европейските представители твърдят, че са "готови за следващите стъпки". Шарл Мишел, председател на Европейския съвет, поздрави г-н Джонсън за победата му и заяви, че очаква ратификация на споразумението за Брекзит „възможно най-скоро“. Европейският съвет потвърди неговото изявление. Независимо от решаващия резултат от изборите за Обединеното кралство, постигането на пълно споразумение за свободна търговия между Обединеното кралство и ЕС до края на следващата година изглежда изключително амбициозно, особено след като правителството на Обединеното кралство предвижда значително ограничено споразумение, фокусирано върху търговията със стоки, за да даде възможност на Великобритания по-голям обхват за сключване на търговски сделки с други страни.

Показателят за бизнес оптимизъм на СБИ за Обединеното кралство спадна до -44 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от -32 през предходния тримесечен период. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран по-високо до 48.9 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.3 и в сравнение с окончателното стойност през октомври от 49.6. Индексът за услуги на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран до 49.3 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.6, но остана под окончателната стойност през октомври от 50.0. Инфлацията в Обединеното кралство спадна до 1,5% спрямо предходната година през октомври 2019 г. от 1,7% през предходния месец. Ко-

Декември 2019 г.

ефициентът на безработица във Великобритания спадна обратно до 3,8% за трите месеца до септември 2019 г., най-ниското му ниво от близо 45 години. Консерваторите ще имат най-голямото си мнозинство в британския парламент от изборната победа на Маргарет Тачър през 1987 г. Борис Джонсън заяви, че ще работи "нощ и ден", за да изплати доверието на избирателите, след като доведе консерваторите до "историческа" победа на изборите. Той повтори обещанието да изпълни "демократичния мандат на народа" и отпразнува най-голямото мнозинство за консерваторите от 80-те години. Торите печелят 364 места в британския парламент и имат мнозинство от 40 депутати над прага за абсолютното (326). Премиерът заяви, че има мандат да изведе Великобритания от ЕС следващият месец. "Ние ще свършим Брекзит навреме до 31 януари, без ако, без но, без може би. С тези избори сложихме край на всички онези жалки заплахи от втори референдум", заяви Борис Джонсън. Европейските представители твърдят, че са "готови за следващите стъпки". Шарл Мишел, председател на Европейския съвет, поздрави г-н Джонсън за победата му и заяви, че очаква ратификация на споразумението за Брекзит „възможно най-скоро“. Европейският съвет потвърди неговото изявление. Крайният срок за Брекзит, договорен от Европейския съвет и Обединеното кралство, е 31 януари 2020 г. „Бъдещите отношения ще трябва да се основават на баланс между права и задължения и да се осигурят равни условия“. Заключение на Европейския съвет, 13 декември 2019 г. Независимо от решаващия резултат от изборите за Обединеното кралство, постигането на пълно споразумение за свободна търговия между Обединеното кралство и ЕС до края на следващата година изглежда изключително амбициозно, особено след като правителството на Обединеното кралство предвижда значително ограничено споразумение, фокусирано върху търговията със стоки, за да даде възможност на Великобритания по-голям обхват за сключване на търговски сделки с други страни. Въпреки това, доколкото Обединеното кралство използва този подход, регулаторните и други проверки на търговията с ЕС ще бъдат засилени (за да се предотврати компрометирането на целостта на единния пазар на ЕС чрез Обединеното кралство). Показателят за бизнес оптимизъм на СБИ за Обединеното кралство спадна до -44 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от -32 през предходния тримесечен период. Това беше най-ниското отчитане от третото тримесечие на 2019 г. сред несигурността на Брекзит. Също така, оптимизмът относно перспективите за износ за предходната година се влоши до най-голяма степен след октомври 2001 г. и инвестиционните намерения се влошиха, като плановете да се разходи за сгради, машини и машини и обучение и преквалификация са най-отрицателните след периода на финансовата криза. Новите поръчки намаляха със същия темп като предходното тримесечие, все още фирмите очакват те да паднат с по-стръмни темпове през трите месеца до януари. Индексът за производството на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран по-високо до 48.9 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.3 и в сравнение с окончателното стойност през октомври от 49.6. Производството се сви с по-бързи темпове и новите поръчки паднаха за седмия месец поред, като новите експортни поръчки намаляха с една от най-стръмните ставки през последните седем години, след забавянето на Брекзит и продължаващата несигурност около политическата, икономическата и глобалната търговски конюнктура. В допълнение, заетостта спадна най-много след септември 2012 г. поради усилията за намаляване на разходите, ефективността, несигурността от Брекзит, съкращенията и реструктурирането на персонала. Запасите на готовите стоки паднаха с най-стръмен темп за над две години и половина, докато обемите за закупуване на суровини спаднаха до един от най-големите увеличения от началото на 2013 г. От гледна точка на цените, входящите разходи намаляха за първи път от март 2016 г., свързани с по-ниските цени на суровините и ефекта от колебанията на валутния курс. Индексът за услуги на IHS Markit за Великобритания беше ревизиран до 49.3 през ноември 2019 г. от предварителна оценка на 48.6, но остана под окончателната стойност през октомври от 50.0. Бизнес активността намаля най-много за осем месеца, а новата работа спадна с най-бързи темпове от юли 2016 г., като новите поръчки от чужбина отчетоха най-рязък спад в сравнение със стойността на индекса от септември 2014 г. поради липса на яснота по отношение на Брекзит. Въпреки трайния спад на натовареността, последните данни разкриха стабилизиране на броя на персонала в цялата икономика на услугите. От гледна точка на цените, инфлацията на входящите разходи беше най-слабата от август 2016 г., докато начислените цени нараснаха само умерено, което навежда на мисълта, че влошените условия на търсене продължават да свиват оперативните маржове. За бъдещето доверието на бизнеса достигна четиримесечен връх. Инфлацията в Обединеното кралство спадна до 1,5% спрямо предходната година през октомври 2019 г. от 1,7% през предходния месец и под пазарните очаквания от 1,6%. Това беше най-ниският процент от ноември 2016 г. Индексът на потребителските цени, включително разходите за жилищно настаняване на собственици (СРПН), също се повиши с 1,5%, по-бавно от 1,7% през септември. Годишният процент на основната инфлация, който изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, се задържа стабилно на стойност от 1,7%. На месечна база потребителските цени намаляха с 0,2%, в сравнение с пазарния консенсус за спад от 0,1%. Коефициен-

тът на безработица във Великобритания спадна обратно до 3,8% за трите месеца до септември 2019 г., най-ниското му ниво от близо 45 години и малко под пазарните очаквания от 3,9%. Броят на безработните намалява с 23 000 на 1 306 милиона, докато броят на заетите намалява с 58 000 на 32 753 милиона, което е най-голямото намаление от трите месеца до май 2015 г. Междувременно общият ръст на заплатите се забави до 3,6%, под прогнозите от 3,8%.

САЩ

Индексът за производство PMI на IHS Markit в САЩ е ревизиран до 52,6 през ноември 2019 г. от предварителни 52,2 и 51,3 през октомври. Тази стойност сочи най-силното разрастване на фабричната дейност за седем месеца, подкрепено от по-бързи разширявания в производството и нови поръчки, като търсенето на вътрешни и чуждестранни клиенти се засили. Индексът за услуги PMI на IHS Markit в САЩ беше потвърден на 51,6 през ноември 2019 г., спрямо 50,6 през предходния месец, което сигнализира за по-нататъшно увеличение на производството в сектора на услугите, равнища, на фона на глобалната икономическа несигурност. Индексът на потребителските настроения към Университета на Мичиган за САЩ се увеличи до 99,2 през декември 2019 г. от 96,8 през ноември. Американската годишна инфлация се повиши до 2,1% през ноември 2019 г. от 1,8% през предходния месец. Равнището на безработица в САЩ намалю до 3,5% през ноември 2019 г. от 3,6% през предходния месец. Броят им съответства на цифрата за септември, която е най-ниската от 1969 г. През месеца броят на безработните намалява с 44 000.

Индексът за производство ISM PMI в САЩ се понижи до 48,1 през ноември 2019 г. от 48,3 през октомври, много под пазарните очаквания от 49,2. Четенето посочи четвъртия пореден месец на намаляващата производствена активност на фона на по-силния спад на новите поръчки и заетостта. Глобалната търговия остава най-значимият проблем на различните отрасли. Непроизводственият индекс ISM PMI за непроизводство за САЩ спадна до 53,9 през ноември 2019 г. от 54,7 през предходния месец и под пазарните очаквания от 54,5. Бизнес активността рязко се забави, докато новите поръчки и заетостта се увеличиха по-бързо. Доставчиците на услуги се надяват на решение за тарифите и продължават да бъдат възпрепятствани от ограниченията в трудовите ресурси. Индексът за производство PMI на IHS Markit в САЩ е ревизиран до 52,6 през ноември 2019 г. от предварителни 52,2 и 51,3 през октомври. Тази стойност сочи най-силното разрастване на фабричната дейност за седем месеца, подкрепено от по-бързи разширявания в производството и нови поръчки, като търсенето на вътрешни и чуждестранни клиенти се засили. Доверието в бизнеса остана исторически умерено, тъй като световната икономическа несигурност продължава да тежи върху очакванията. Индексът за услуги PMI на IHS Markit в САЩ беше потвърден на 51,6 през ноември 2019 г., спрямо 50,6 през предходния месец, което сигнализира за по-нататъшно увеличение на производството в сектора на услугите. Новият бизнес се възстанови от лекото свиване през октомври и се разшири с най-бързите темпове от август, въпреки четвъртия месец спад в новия бизнес от чужбина. Заетостта се увеличи за първи път от август поради по-голямото натоварване, а нивото на бизнес в фирми от сектора на услугите също се повиши. Инфлационният натиск беше относително потиснат, като продажните цени се увеличиха само частично. В бъдеще доверието на бизнеса остана умерено и близко до исторически ниски равнища, на фона на глобалната икономическа несигурност. Индексът на потребителските настроения към Университета на Мичиган за САЩ се увеличи до 99,2 през декември 2019 г. от 96,8 през ноември, като надхвърли прогнозите на пазара за 97. Това е най-високата стойност от май и втората най-добра през 2019 г., показват предварителни данни. Настоящите условия бяха оценени положително и бъдещите очаквания също се подобриха. Американската годишна инфлация се повиши до 2,1% през ноември 2019 г. от 1,8% през предходния месец и над пазарния консенсус от 2,0%. Това е най-високият процент от ноември 2018 г. Основният инфлационен процент, който изключва променливите позиции, като храните и енергията, остана непроменен при 2,3% в съответствие с пазарните очаквания. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 0.3% през ноември, след 0.4% ръст през октомври, а също и над пазарните прогнози от 0.2%, стимулирани от увеличаването на разходите за хотели и енергията. Цените също бяха по-високи за медицински грижи, отдих и храна. Равнището на безработица в САЩ намалю до 3,5% през ноември 2019 г. от 3,6% през предходния месец, докато пазарите очакваха тя да бъде непроменена на 3,6%. Броят им съответства на цифрата за септември, която е най-ниската от 1969 г. През месеца броят на безработните намалява с 44 000. Коефициентът на участие в работната сила намалю до 63.2% от 63.3% през октомври.

Япония

Индексът Tankan на Банката на Япония за настроението на големите производители спадна до над 6-годишно дъно от 0 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от 5 за предходния период. Индексът за производство Jibun PMI на Банката на Япония е на стойност на 48.8 през декември 2019 г., слабо променен от 48.9 през предходния месец. Продуктите, новите поръчки и новите експортни поръчки намаляха, при неблагоприятни условия на търсене. Индексът за услуги Jibun PMI на Банката на Япония нарасна до 50.6 през декември 2019 г. от 50.3 през предходния месец, сигнализирайки растеж на производството, тъй като бизнес активността се възстановява след увеличаване на данъка върху продажбите и тайфун през октомври. Инфлацията в Япония възлиза на 0,2% на годишна база през октомври 2019 г., непроменена спрямо септември. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари насам. Коефициентът на безработица в Япония остава постоянен на ниво от 2,4% през октомври 2019 г.

Индексът Tankan на Банката на Япония за настроението на големите производители спадна до над 6-годишно дъно от 0 през четвъртото тримесечие на 2019 г. от 5 за предходния период и под пазарните очаквания от 2. Настроението се влоши сред предприятията, произвеждащи: бизнес ориентирани машини (0 срещу 16 през Q3), моторни превозни средства (-11 срещу 2), желязо и стомана (-2 срещу 7), производствени машини (4 срещу 11), обработени метали (-14 срещу -8), корабостроене и тежки машини (-7 срещу 0), текстил (3 срещу 9) и химикали (2 срещу 5). За разлика от тях, настроението се повиши сред фирмите, произвеждащи целулоза и хартия (11 срещу 0), нефт и въглищни продукти (-12 срещу -18), цветни метали (-15 срещу -18) и храни и напитки (10 срещу 7). Междувременно големите фирми планират да увеличат капиталовите си разходи с 6,8%, над прогнозите от 6%. Сред големите фирми, които не са производители, настроението намалява до 20 от 21 през третото тримесечие, но надхвърлиха прогнозите за 16. Индексът за производство Jibun PMI на Банката на Япония е на стойност на 48.8 през декември 2019 г., слабо променен от 48.9 през предходния месец и малко над консенсус на пазара от 48.4. Продуктите, новите поръчки и новите експортни поръчки намаляха, при неблагоприятни условия на търсене. В допълнение, растежът на заетостта се забави, докато изоставането на работата намаля, а сроковете за доставка на доставчиците се подобриха за първи път от април 2016 г. На цените ценовия фронт цените на продукцията продължиха да падат, докато инфлацията на входящите цени се ускори. И накрая, бизнес настроението се засилиха. Индексът за услуги Jibun PMI на Банката на Япония нарасна до 50.6 през декември 2019 г. от 50.3 през предходния месец, сигнализирайки растеж на производството, тъй като бизнес активността се възстановява след увеличаване на данъка върху продажбите и тайфун през октомври. Новият бизнес и заетостта се увеличиха с най-бързи темпове за шест месеца, докато изоставането в работата намаля. От гледна точка на цените, цените на продукцията и инфлацията на входящите цени намаляха. И накрая, бизнес настроението отслабват, но остават положителни. Инфлацията в Япония възлиза на 0,2% на годишна база през октомври 2019 г., непроменена спрямо септември и под пазарните очаквания от 0,3%. Това е най-ниският процент на инфлация от февруари въпреки увеличението на данъка върху продажбите през месеца, като цените на горивата спаднаха за първи път от 31 месеца, а разходите за транспорт намаляват за единнадесетия пореден месец. На сезонно изгладена база потребителските цени за трети пореден месец бяха 0%. Индексът на потребителските цени в Япония намалява с 0% през октомври 2019 г. спрямо предходния месец. Коефициентът на безработица в Япония остава постоянен на ниво от 2,4% през октомври 2019 г., което съответства на пазарните очаквания, въпреки резкия спад на промишленото производство и износа през октомври. Съотношението заетост към кандидатите остана непроменено на ниво 1,57, малко над пазарните очаквания от 1,56. Година по-рано равнището на безработица също беше 2,4%.

Китай

Съединените щати и Китай се договориха за условията на първата фаза на търговска сделка, която намалява някои американски тарифи за китайски стоки, като същевременно стимулира китайските покупки на американски фермерски, енергийни и промишлени стоки и адресира някои оплаквания от САЩ относно практиките на интелектуална собственост. Съединените щати няма да въведат 15% мита, предвидени да влязат в сила от 15.12.2019 г. за близо 160 милиарда щатски долара китайски стоки, включително мобилни телефони, лаптопи, играчки и дрехи. Митата за тези стоки ще бъдат 7.5%. Китай отмени своите наказателни мита, които трябва да влязат в сила същия ден, включително 25% тарифа за автомобили, произведени от САЩ. Американските представители твърдят, че Китай се е съгласил да увеличи покупките на американски продукти и услуги с най-малко 200 милиарда щатски долара през следващите

Декември 2019 г.

две години. Китай се ангажира да увеличи покупките на американски селскостопански продукти с 32 милиарда долара за две години. Американските служители заявиха, че сделката включва подобрен достъп до китайския пазар на финансови услуги за американски компании, включително в банково дело, застраховане, ценни книжа и услуги за кредитен рейтинг. Във всеки случай първата фаза на търговската сделка няма да означава края на търговските въпроси между икономиките, тъй като остават основни проблеми и технологичната война ще продължи през следващите години. Годишната инфлация в Китай нарасна до 4,5% през ноември 2019 г. от 3,8% през предходния месец. Това е най-високият процент на инфлация от януари 2012 г. Цените на свинското месо, най-популярното месо в Китай, скочиха 110% на годишна база, тъй като свинете бяха силно намалени поради африканската чума по свинете от миналата година.

Съединените щати и Китай се договориха за условията на първата фаза на търговска сделка, която намалява някои американски тарифи за китайски стоки, като същевременно стимулира китайските покупки на американски фермерски, енергийни и промишлени стоки и адресира някои оплаквания от САЩ относно практиките на интелектуална собственост. Съединените щати няма да въведат 15% мита, предвидени да влязат в сила от 15.12.2019 г. за близо 160 милиарда щатски долара китайски стоки, включително мобилни телефони, лаптопи, играчки и дрехи. Митата за тези стоки ще бъдат 7,5%. Китай отмени своите наказателни мита, които трябва да влязат в сила същия ден, включително 25% тарифа за автомобили, произведени от САЩ. Митата на САЩ от 25% за китайски стоки на стойност 250 милиарда щатски долара ще останат непроменени, като предоставят на САЩ преговорен ливъридж за втора фаза на преговорите през следващата година. Американските представители твърдят, че Китай се е съгласил да увеличи покупките на американски продукти и услуги с най-малко 200 милиарда щатски долара през следващите две години с очакването, че по-високите покупки ще продължат и след този период. Покупките включват промишлени стоки, селскостопански стоки, енергия и услуги и се очаква да намалят 419 милиарда щатски долара търговски дефицит с Китай, заявиха официални представители. Китай закупи 130 милиарда щатски долара стоки през 2017 г., преди да започне търговската война, и 56 милиарда щатски долара услуги, показват данни на САЩ. Китай се ангажира да увеличи покупките на американски селскостопански продукти с 32 милиарда долара за две години. Това е средно годишно общо около 40 милиарда щатски долара, в сравнение с изходното ниво от 24 милиарда долара през 2017 г., преди да започне търговската война. Търговският представител на САЩ Робърт Лайтхайзър заяви, че Китай се съгласи да положи най-добрите си усилия да увеличи покупките си с още 5 милиарда долара годишно, за да внесе близо 50 милиарда долара. Китай се ангажира да намали нетарифните бариери за селскостопански продукти като домашни птици, морски дарове и фуражни добавки, както и одобрение на биотехнологични продукти. Сделката включва по-силна китайска правна защита на патенти, търговски марки, авторски права, включително подобрени наказателни и граждански процедури за борба с онлайн нарушения, пиратски и фалшиви стоки. Сделката съдържа ангажименти на Китай да спазва предишните обещания да премахне всякакъв натиск върху чуждестранните компании да прехвърлят технология на китайски фирми като условие за достъп до пазара, лицензиране или административно одобрение и да премахне всички предимства на правителството за такива трансфери. Американските служители заявиха, че сделката включва подобрен достъп до китайския пазар на финансови услуги за американски компании, включително в банково дело, застраховане, ценни книжа и услуги за кредитен рейтинг. Той има за цел да адресира редица дългогодишни жалби в САЩ по отношение на инвестиционните бариери в сектора, включително чуждестранни ограничения на капитала и дискриминационни регулаторни изисквания. Китай, който от години обеща да отвори сектора си за финансови услуги за повече чуждестранна конкуренция, заяви, че сделката ще засили вноса на финансови услуги от САЩ. Във всеки случай първата фаза на търговската сделка няма да означава края на търговските въпроси между икономиките, тъй като остават основни проблеми и технологичната война ще продължи през следващите години. Годишната инфлация в Китай нарасна до 4,5% през ноември 2019 г. от 3,8% през предходния месец, над пазарните очаквания от 4,2%. Това е най-високият процент на инфлация от януари 2012 г. Цените на свинското месо, най-популярното месо в Китай, скочиха 110% на годишна база, тъй като свинете бяха силно намалени поради африканската чума по свинете от миналата година. Наскоро правителството заяви, че ще използва резервите си, за да осигури достатъчно месо за китайските празници на Лунната Нова Година през януари. Инфлацията на цените на нехранителните храни беше 1% през ноември, малко променена от 0,9% през октомври. На месечна база потребителските цени се увеличиха с 0,4% през ноември, след 0,9% скок през октомври и в сравнение с пазарните прогнози от 0,1%. Междувременно индексът на цените на производителите в Китай намалява с -1,4% на годишна база през ноември, след спад от -1,6% през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от -1,5% спад.

Турция

Турската икономика нарасна с 0,9% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., като се възстанови от ревизираното свиване с 1,6% през предходния тримесечен период. Това беше първото тримесечие на икономическия растеж за една година на фона на възстановяване на потреблението на домакинствата и по-бързо нарастване на държавните разходи. На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства с 0,4% през третото тримесечие след ревизирания надолу 1,0% ръст през предходния период. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 10,56% през ноември 2019 г. от близо тригодишно дъно от 8,55% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 11%. Годишната основна инфлация, която изключва променливите позиции като енергия, храни и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, се увеличи до 9,25% през ноември от 6,67% през предходния месец. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,38%, след 2% скок през октомври. Равнището на безработица в Турция се увеличи до 13,8% през септември 2019 г. от 11,4% за същия период на предходната година. Процентът на неселскостопанска безработица скочи до 16,4% през септември от 13,5% през предходната година. Коефициентът на безработица сред младежите, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, също се увеличи до рекордните 28,6% от 21,6% през същия месец преди година.

Турската икономика нарасна с 0,9% на годишна база през третото тримесечие на 2019 г., като се възстанови от ревизираното свиване с 1,6% през предходния тримесечен период и в сравнение с пазарните очаквания за ръст от 1%. Това беше първото тримесечие на икономическия растеж за една година на фона на възстановяване на потреблението на домакинствата и по-бързо нарастване на държавните разходи. От страна на разходите потреблението на домакинствата се увеличи с 1,5% през третото тримесечие (спрямо -1,0% през второто тримесечие), а държавните разходи се повишиха със 7,0% (срещу 3,4% през второто тримесечие). Междувременно фиксираните инвестиции паднаха с по-меки темпове (-12,6% спрямо -22,4%), докато нетното външно търсене допринесе отрицателно за растежа на БВП, тъй като износът нарасна с 5,1% (срещу 8,1% през второто тримесечие), а вносът нарасна с по-бързи 7,6% (спрямо -17,0% през второто тримесечие). От страна на производството, продукцията на услугите се възстанови (0,6% спрямо -0,1%), главно поради професионални, административни и спомагателни дейности (0,7% срещу -4,2%), публична администрация, образование, здравеопазване и социални дейности (4,8% срещу 2,3%) и други услуги (1,6% срещу -2,8%). Също така производствената продукция се повиши с 1,6% (срещу -2,6% през второто тримесечие), повишена от промишлеността 1,4% срещу -3,3%. Земеделieto, горското стопанство и риболовът продължават да нарастват (3,8% срещу 4,2%), докато строителната продукция се сви (-7,8% спрямо -12,4%). На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нараства с 0,4% през третото тримесечие след ревизирания надолу 1,0% ръст през предходния период. Годишната инфлация в Турция се увеличи до 10,56% през ноември 2019 г. от близо тригодишно дъно от 8,55% през предходния месец и малко под пазарните очаквания от 11%. Цените нараснаха с по-бързи темпове на храни и безалкохолни напитки (8,89% срещу 7,85% през октомври); транспорт (8,72% срещу 1,36%); обзавеждане и домакинско оборудване (9,81% срещу 6,06%); облекло и обувки (2,21% срещу 1,90%); и други стоки и услуги (14,03% срещу 13,43%). Междувременно инфлацията се понижи както за жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (9,58% срещу 9,70%), така и за хотели, кафенета и ресторанти (13,07% срещу 13,71%). Годишната основна инфлация, която изключва променливите позиции като енергия, храни и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, се увеличи до 9,25% през ноември от 6,67% през предходния месец. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,38%, след 2% скок през октомври. Най-високото месечно увеличение на цените е за облекло и обувки (2,69%), последвано от обзавеждане и домакинско оборудване (0,59%), комуникация (0,39%), жилища, вода, електричество, газ и други горива (0,36%) и транспорт (0,33%). Равнището на безработица в Турция се увеличи до 13,8% през септември 2019 г. от 11,4% за същия период на предходната година. Процентът на неселскостопанска безработица скочи до 16,4% през септември от 13,5% през предходната година. Коефициентът на безработица сред младежите, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, също се увеличи до рекордните 28,6% от 21,6% през същия месец преди година. На сезонно изгладена база процентът на безработицата намаля до 13,9% през септември от 14,1% през август.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

На заседание на 12 декември 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,50%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище, докато той не отбележи, че перспективите за инфлацията се доближават солидно към равнище, достатъчно близко, но под 2% в рамките на прогнозния период, и че това доближаване е намерило устойчиво отражение в базовата инфлационна динамика. На 1 ноември бяха възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро. Управителният съвет очаква те да продължат толкова дълго, колкото е необходимо, за да засилят нерестриktivното въздействие на основните лихвени проценти на ЕЦБ, и да приключат малко преди той да започне да ги повишава. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира изцяло погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ.

На заседание на 12 декември 2019 г. Управителният съвет на Европейската централна банка (ЕЦБ) взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,50%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище, докато той не отбележи, че перспективите за инфлацията се доближават солидно към равнище, достатъчно близко, но под 2% в рамките на прогнозния период, и че това доближаване е намерило устойчиво отражение в базовата инфлационна динамика. На 1 ноември бяха възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро. Управителният съвет очаква те да продължат толкова дълго, колкото е необходимо, за да засилят нерестриktivното въздействие на основните лихвени проценти на ЕЦБ, и да приключат малко преди той да започне да ги повишава. Управителният съвет възнамерява да продължи да реинвестира изцяло погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, за продължителен период от време след датата, на която започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ, и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо за поддържането на благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на парично стимулиране. Постъпващите данни след последното заседание на Управителния съвет в края на октомври сочат все така незначителен инфлационен натиск и слаба динамика на растежа в еврозоната, въпреки че са налице начални признаци на стабилизиране в забавянето на растежа и леко повишаване на базисната инфлация в съответствие с предишните очаквания. Продължаващото нарастване на заетостта и на заплатите все така допринася за устойчивостта на икономиката в еврозоната. Цялостният пакет от мерки по политиката, който Управителният съвет прие през септември, предоставя значително парично стимулиране, което осигурява благоприятни условия за финансиране във всички сектори на икономиката. По-специално, облекчените условия за кредитиране на фирмите и домакинствата допринасят за частното потребление и бизнес инвестициите. Това ще подпомогне икономическия подем в еврозоната, по-нататъшното засилване на вътрешния ценови натиск и съответно солидно доближаване на инфлацията към средносрочната ни цел. На фона на перспективите за ниска инфлация Управителният съвет потвърди, че е необходимо позицията на паричната политика да остане подчертано нерестриktivна за продължителен период от време, за да се подпомогне базисният инфлационен натиск и развитието на общата инфлация в средносрочен план. Във всеки случай Управителният съвет е все така готов да приспособи всички свои инструменти, както е подходящо, за да осигури устойчивото доближаване на инфлацията към целевото равнище, в съответствие със стремежа си към симетрия.

Централна банка на Англия

Публикувано на 19 декември 2019 г. Комитетът за парична политика на Банката на Англия (MPC) определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растеж и заетост. На своето заседание, завършващо на 18 декември 2019 г., MPC гласува с мнозинство 7-2 за поддържане на основния

Декември 2019 г.

лихвен процент на 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Паричната политика може да отговори във всяка посока на промените в икономическите перспективи, за да се осигури устойчиво възвръщане на инфлацията до целта от 2%. Комитетът, наред с други фактори, ще продължи да наблюдава внимателно реакциите на компаниите и домакинствата на развитието на Брекзит, както и перспективите за възстановяване на глобалния растеж. Ако глобалният растеж не успее да се стабилизира или ако несигурността относно Брекзит остане непроменена, паричната политика може да се наложи да засили очакваното възстановяване на растежа на БВП и инфлацията във Великобритания. По-нататък, при условие че тези рискове не се реализират и икономиката се възстанови като цяло в съответствие с най-новите прогнози на Комитета, може да се наложи известно скромно затягане на политиката, постепенно и в ограничена степен, за да се поддържа инфлацията устойчива към целта от 2%.

Публикувано на 19 декември 2019 г. Комитетът за парична политика на Банката на Англия (MPC) определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддържане на растеж и заетост. На своето заседание, завършващо на 18 декември 2019 г., MPC гласува с мнозинство 7-2 за поддържане на основния лихвен процент на 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Предвижда се ръстът на БВП на Обединеното кралство да се повиши от текущото ниско равнище, подкрепен от намаляването на свързаната с Брукзит несигурност, облекчаването на фискалната политика и скромното възстановяване на глобалния растеж. БВП на Обединеното кралство нарасна с 0,3% през третото тримесечие на 2019 г. и се очаква да се покачи само незначително през четвъртото тримесечие. Потреблението на домакинствата продължава да расте постоянно, но бизнес инвестициите и поръчките за износ остават слаби. Финансовите пазари остават чувствителни към развитието на вътрешната политика. От ноемврийския доклад валутният курс на стерлинга е поскъпнал с 2%, а акциите в Обединеното кралство нараснаха повече от своите международни партньори. Все още няма доказателства за степента, в която несигурността на политиката сред компаниите и домакинствата е намалела. Продължават да съществуват признаци, че пазарът на труда се разхлабва, въпреки че остава ограничен. Ръстът на заетостта се забави и свободните работни места паднаха, но равнището на безработица остана стабилно и равнището на заетост е рекордно високо. Въпреки че ръстът на заплатите донякъде е намалал, разходите за труд на единица продукция продължават да растат със темпове над тези, които съответстват на постигането на целта за инфлация в средносрочен план. Инфлацията остава на 1,5% през ноември, а основната инфлация на потребителските цени остава 1,7%, като цяло, както се очакваше. Все още се очаква основната инфлация да падне до около 1,25% до пролетта, поради временните ефекти от спада на регулираните цени на енергията и водата. Паричната политика може да отговори във всяка посока на промените в икономическите перспективи, за да се осигури устойчиво възвръщане на инфлацията до целта от 2%. Комитетът, наред с други фактори, ще продължи да наблюдава внимателно реакциите на компаниите и домакинствата на развитието на Брекзит, както и перспективите за възстановяване на глобалния растеж. Ако глобалният растеж не успее да се стабилизира или ако несигурността относно Брекзит остане непроменена, паричната политика може да се наложи да засили очакваното възстановяване на растежа на БВП и инфлацията във Великобритания. По-нататък, при условие че тези рискове не се реализират и икономиката се възстанови като цяло в съответствие с най-новите прогнози на Комитета, може да се наложи известно скромно затягане на политиката, постепенно и в ограничена степен, за да се поддържа инфлацията устойчива към целта от 2%. На това заседание Комитетът по парична политика на Банката на Англия преценява, че съществуващата позиция на паричната политика е подходяща.

Федерален резерв

Федералният резерв издаде изявление на Федералния комитет за открит пазар на 11 декември 2019 г. Информацията, получена след заседанието на Федералния комитет за открит пазар през октомври, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Комитетът реши да запази целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове от 1,5% до 1,75%. Комитетът преценява, че настоящата позиция на

Декември 2019 г.

паричната политика е подходяща за подпомагане на устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2%. При определяне на срока и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове Комитетът ще оцени реализираните и очакваните икономически условия по отношение на максималната си цел за заетост и симетричната цел от 2% инфлация. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за състоянието на пазара на труда, показатели за инфлационен натиск и инфлационни очаквания и показания за финансовите и международните развития. Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове до края на 2020 г. на 1,6% средно, което показва, че няма да се променят лихвените проценти поне до края на следващата година. През 2021 г. Федералният резерв вижда лихвеният процент по федералните фондове в края на годината на 1,9%, което показва едно увеличение на лихвеният процент някъде преди края на същата година. През 2022 г. Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове в края на годината от 2,1%, което показва още едно увеличение през 2022 г.

Федералният резерв издаде изявление на Федералния комитет за открит пазар на 11 декември 2019 г. Информацията, получена след заседанието на Федералния комитет за открит пазар през октомври, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Средно увеличението на работните места през последните месеци е стабилно, а равнището на безработица остава ниско. Въпреки че разходите на домакинствата се увеличават със силни темпове, инвестициите в бизнес и износът остават слаби. За 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. Пазарните мерки за компенсиране на инфлацията остават ниски; резултатите, основани на проучванията на дългосрочните инфлационни очаквания са малко променени. В съответствие със законния си мандат Комитетът се стреми да насърчи максимална заетост и стабилност на цените. Комитетът реши да запази целевия диапазон на лихвения процент по федералните фондове от 1,5% до 1,75%. Комитетът преценява, че настоящата позиция на паричната политика е подходяща за подпомагане на устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната цел на Комитета от 2%. Комитетът ще продължи да следи последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи, включително глобалното развитие и заглушения инфлационен натиск, тъй като оценява тъй като оценява подходящите стойности на целевия диапазон на федералния лихвен процент. При определяне на срока и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове Комитетът ще оцени реализираните и очакваните икономически условия по отношение на максималната си цел за заетост и симетричната цел от 2% инфлация. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за състоянието на пазара на труда, показатели за инфлационен натиск и инфлационни очаквания и показания за финансовите и международните развития. Прогнозите за лихвените проценти са посочени в документ, известен като точков график на Федералния резерв, който показва къде всички директори на Фед виждат лихвените проценти през следващите няколко години. И най-честото извличане от точките на декември за точки е, че FOMC вижда проценти по-ниски от предишните прогнози през следващите няколко години: Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове до края на 2020 г. на 1,6% средно, което показва, че няма да се променят лихвените проценти поне до края на следващата година. През 2021 г. Федералният резерв вижда лихвеният процент по федералните фондове в края на годината на 1,9%, което показва едно увеличение на лихвеният процент някъде преди края на същата година, което е по-ниско от предвижданите две увеличения в предишната прогноза. През 2022 г. Федералният резерв вижда лихвеният процентът по федералните фондове в края на годината от 2,1%, което показва още едно увеличение през 2022 г. Предходната оценка за края на 2022 г. беше 2,4%. Очаква се растежът на БВП (брутен вътрешен продукт) да бъде 2,2% за 2019 г., следван от 2% и 1,9% съответно през 2020 г. и 2021 г. Инфлационните очаквания за 2019 г. спаднаха до 1,6% от 1,8% предишната прогноза, но останаха същите през 2020 г. (2,0%) и 2021 г. (2,2%).

Японска централна банка

19 декември 2019 г. Изявление на Банката на Япония относно паричната политика. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент от минус -0,1% спрямо баланса по текущите сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGB), така че доходността от 10-годишни японски държавни облигации ще остане око-

Декември 2019 г.

ло 0%. Докато прави това, доходностите могат да се движат нагоре и надолу до известна степен, главно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. По отношение на размера на японски държавни облигации, които ще бъдат закупени, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че тяхната обща сума ще нараства с годишни темпове около 80 трилиона йени. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски тръстове за инвестиции в недвижими имоти (J-REITs), така че неизплатените им суми ще се увеличат при годишни темпове съответно около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративни облигации, Банката на Япония ще поддържа активи съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, толкова колкото е необходимо за достигане на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваният индекс на потребителски цени (ИПЦ) (всички артикули с по-малко прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни експанзионистични мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на целта за стабилност на цените да бъде загубена.

19 декември 2019 г. Изявление на Банката на Япония относно паричната политика. На заседанието за паричната политика, проведено на 19.12.2019 г., Съветът по политика на Банката на Япония взе решение за следното. Контрол на кривата на доходност. Банката на Япония реши с мнозинство 7-2 гласа да определи следното ръководство за пазарните операции за периода през следващия период: Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент от минус -0,1% спрямо баланса по текущите сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGB), така че доходността от 10-годишни японски държавни облигации ще остане около 0%. Докато прави това, доходностите могат да се движат нагоре и надолу до известна степен, главно в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. По отношение на размера на японски държавни облигации, които ще бъдат закупени, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че тяхната обща сума ще нараства с годишни темпове около 80 трилиона йени. Насоки за покупка на активи. По отношение на покупките на активи, различни от японски държавни облигации, Банката на Япония реши с единодушие да определи следните насоки: Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски тръстове за инвестиции в недвижими имоти (J-REITs), така че неизплатените им суми ще се увеличат при годишни темпове съответно около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. С оглед понижаване на рисковите премии на цените на активите по подходящ начин, Банката на Япония може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. Що се отнася до краткосрочните и дългосрочни корпоративни облигации, Банката на Япония ще поддържа активи съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. По отношение на перспективите икономиката на Япония вероятно ще продължи с умерена нарастваща тенденция, тъй като се очаква въздействието на забавянето на задграничните икономики върху вътрешното търсене да бъде ограничено, въпреки че икономиката вероятно ще продължи да бъде повлияна от забавянето за момента. Очаква се вътрешното търсене да последва възходящ тренд, като добри стойности на доходите и разходите се поддържат както в корпоративния, така и в сектора на домакинствата, главно на фона на изключително приспособимите финансови условия и активните държавни разходи, въпреки че потреблението е засегнат от фактори като повишението на косвения данък. Въпреки че прогнозите за износа продължават да показват известна слабост, се очаква те да са с умерено нарастваща тенденция подкрепена от отвъдморските икономики, които да растат умерено като цяло. Междинният темп на изменение на индекса на потребителските цени вероятно ще се увеличава постепенно до 2%, главно подкрепено от разликата в производството, която остава положителна, и нарастващите средносрочни до дългосрочни инфлационни очаквания, въпреки ефекта от спада на цените на суровия петрол в настоящия момент. Рисковете за перспективата включват следното: последиците от протекционистките ходове и техните ефекти; развитието в развиващите се страни и икономиките, изнасящи стоки, като Китай; развитието на глобалните корекции на стоки, свързани с информационни технологии; развитието на излизането на Обединеното кралство от Европейския съюз (ЕС) и последиците от това действие; геополитически рискове; и развитието на световните финансови пазари при тези обстоятелства. Рисковете от забавяне, свързани с икономиките в чужбина, изглежда остават значителни и също така е необходимо да се обърне голямо внимание на тяхното въздействие върху настроеността на фирмите и домакинствата в Япония. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено

Декември 2019 г.

парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, толкова колкото е необходимо за достигане на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваният индекс на потребителски цени (ИПЦ) (всички артикули с по-малко прясна храна) надвиши 2% и остане над целта по стабилен начин. Що се отнася до лихвените проценти, Банката на Япония очаква краткосрочните и дългосрочните лихви да останат на сегашните си или по-ниски нива, стига да е необходимо да се обърне голямо внимание на възможността импулсът за постигане на целта за ценова стабилност да изгубен. Банката на Япония ще проучи рисковете, считани за най-важни за провеждането на паричната политика, и ще направи необходимите корекции на политиката, като отчита развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с оглед поддържане на инерцията за постигане на целта за ценова стабилност. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни експанзионистични мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на целта за стабилност на цените да бъде загубена.

Китайска централна банка

Управителят на централната банка на Китай И Ган заяви в статия, публикувана на 01.12.2019 г., че Пекин трябва да поддържа „нормалната“ парична политика възможно най-дълго, тъй като икономическият растеж все още е в разумни граници и като цяло инфлацията е умерена. Китай няма да прибегва до количествени улеснения, дори когато паричните политики на основните световни икономики приближават нулевите лихви. „Икономическият спад в света вероятно ще се задържи дълго време. Не бива да оставяме парите, държани от китайците, да се обезценят ... Поддържането на положителни лихвени проценти и повишаваща се крива на доходността като цяло е благоприятно за икономическите субекти и в съответствие с културата на спестяване на китайците, като по този начин е от полза за устойчивото развитие на икономиката - каза И Ган. Бързият икономически растеж на Китай през последните няколко години се дължи на политиките, ориентирани към БВП. От 2008 г. насам много икономически структурни проблеми като високите цени на жилищата и балоните на активи стават все по-сериозни, което подкопава здравословното развитие на реалната икономика. Ето защо макроикономическата политика на Китай се промени към структурна трансформация и развитие на висококачествен растеж. И Ган заявява, че валутният курс на юана се определя от търсенето и предлагането и властите няма да прибегват до конкурентна девалвация на валутата.

Управителят на централната банка на Китай И Ган заяви в статия, публикувана на 01.12.2019 г., че Пекин трябва да поддържа „нормалната“ парична политика възможно най-дълго, тъй като икономическият растеж все още е в разумни граници и като цяло инфлацията е умерена. Китай няма да прибегва до количествени улеснения, дори когато паричните политики на основните световни икономики приближават нулевите лихви. „Икономическият спад в света вероятно ще се задържи дълго време. Не бива да оставяме парите, държани от китайците, да се обезценят ... Поддържането на положителни лихвени проценти и повишаваща се крива на доходността като цяло е благоприятно за икономическите субекти и в съответствие с културата на спестяване на китайците, като по този начин е от полза за устойчивото развитие на икономиката - каза И Ган. И Ган подчертава в своята статия, че развитието на финансовата индустрия не трябва просто да копира практиките на чужди държави. Китайската парична политика се е поучила от опита на не само други големи икономики, но и от своя опит през последните няколко години. В различни исторически етапи резултатите от нетрадиционната парична политика не са толкова добри, колкото се очакваше. Преди 80-те години развитите икономики прибегват до улесняваща парична политика за стимулиране на икономическия растеж, което в крайна сметка доведе до сериозна стагнация, която притесняваше световната икономика в продължение на години. След избухването на световната финансова криза през 2008 г. големите развити икономики вложиха безпрецедентен паричен стимул чрез намаляване на лихвите, количествени улеснения и дори отрицателни лихви, които всъщност влошиха структурните проблеми на икономиката, особено в средносрочен и дългосрочен план. Политиките за икономически стимули като количествени улеснения и отрицателни лихвени проценти генерират повече балони на активите, които застрашават икономическото здраве и допълнително разширяват разликата между богатите и бедните. Бързият икономически растеж на Китай през последните няколко години се дължи на политиките, ориентирани към БВП. От 2008 г. насам много икономически структурни проблеми като високите цени на жилищата и балоните на активи стават все по-сериозни, което подкопава

Декември 2019 г.

здравословното развитие на реалната икономика. Ето защо макроикономическата политика на Китай се промени към структурна трансформация и развитие на висококачествен растеж. Паричната политика на Китай е в съответствие с нейната ориентация за развитие и се основава на неговото собствено икономическо положение. Според И Ган, Китай ще комбинира както паричната политика, така и макропруденциалната политика, за да поддържа валутата стабилна и да поддържа финансова стабилност. И Ган каза също, че централната банка ще продължи да прилага разумна парична политика, да провежда антициклични корекции, да подобрява трансмисията на паричната политика и да поддържа ликвидността в достатъчна степен. И Ган заявява, че валутният курс на юана се определя от търсенето и предлагането и властите няма да прибегват до конкурентна девалвация на валутата. Централната банка ще продължи да насърчава реформите на юана, да поддържа гъвкавостта си и да я поддържа курса стабилен на разумно балансирано ниво, каза той и добави, че Пекин ще проведе необходимото макропруденциално управление на валутния пазар при необходимост. И Ган също заяви, че Китай ще засили надзора на пазарите за финансиране на недвижими имоти.

Турска централна банка

Комитетът за парична политика (Комитетът) на Централната банка на Турция реши да намали основният лихвен процент (лихвения процент на едноседмичен репо-аукцион) от 14% на 12%. Прогнозите за инфлацията продължават да се подобряват, тъй като инфлационните очаквания показват съществен спад. Благодарение на стабилния курс на турската лира, както и на развитието на условията на вътрешно търсене и цените на производителите, основните показатели за инфлация се увеличават с умерен темп. Подобряването на макроикономическите показатели, в частност на инфлацията, подпомага падането на рисковата премия за страната и допринася за доброкачествена перспектива за разходите за производство. Основните индикатори за тенденцията, факторите на страната на предлагането и цените на вноса водят до подобрение на перспективите за инфлацията. В светлината на това развитие последните прогнози предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи близо до долната граница на прогнозите в Октомврийския доклад за инфлация за края на годината, като рисковете около пътя на дезинфлация за 2020 г. са балансираны. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали ставката на политиката с 200 базисни пункта. Това намаление с 200 базисни точки следва намаленията на 425 базисни точки през юли, 325 базисни точки през септември и намалението на 250 базисни точки през октомври, общо 12% намаление от 24% на 12%. Но толкова силна парична експанзия излага на риск както стабилността на валутния курс, така и продължителния процес на дезинфлация.

Комитетът за парична политика (Комитетът) на Централната банка на Турция реши да намали основният лихвен процент (лихвения процент на едноседмичен репо-аукцион) от 14% на 12%. Последните данни показват, че възстановяването на икономическата активност продължава. Отрасловото разпространение на икономическата активност продължава да се подобрява. Въпреки това инвестиционното търсене остава слабо. Докато благоприятните ефекти от подобрена конкурентоспособност преобладават, отслабването на глобалните икономически перспективи потиска външното търсене. С намаляването на приноса на нетния износ към икономическия растеж се очаква икономическото възстановяване да се поддържа с помощта на текущия процес на дезинфлация и подобряване на финансовите условия. Очаква се салдото по текущата сметка, което наскоро отбеляза значително подобрение, да поддържа умерен курс с принос на подкрепящите мерки на икономическата политика. Слабостта в световната икономическа активност и ниските нива на глобална инфлация засилват очакванията по отношение на продължаването на експанзионистични парични политики в развитите икономики. Докато настоящите глобални финансови условия подкрепят търсенето на активи на нововъзникващите пазари и рисковия апетит, нарастващият протекционизъм и несигурност по отношение на глобалните икономически политики се следят отблизо по отношение на тяхното въздействие както върху капиталовите потоци, така и върху международната търговия. Прогнозите за инфлацията продължават да се подобряват, тъй като инфлационните очаквания показват съществен спад. Благодарение на стабилния курс на турската лира, както и на развитието на условията на вътрешно търсене и цените на производителите, основните показатели за инфлация се увеличават с умерен темп. Подобряването на макроикономическите показатели, в частност на инфлацията, подпомага падането на рисковата премия за страната и допринася за доброкачествена перспектива за разходите за производство. Основните индикатори за тенденцията, факторите на страната на предлагането и цените на вноса водят до подобрение на перспективите за инфлацията.

В светлината на това развитие последните прогнози предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи близо до долната граница на прогнозите в Октомврийския доклад за инфлация за края на годината, като рисковете около пътя на дезинфлация за 2020 г. са балансираны. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлацията, Комитетът реши да намали ставката на политиката с 200 базисни пункта. На този етап сегашната позиция на паричната политика се счита за съответстваща на прогнозирания път на дезинфлация. Комитетът оценява, че поддържането на устойчив процес на дезинфлация е ключът за постигане на по-нисък суверен риск, по-ниски дългосрочни лихвени проценти и по-силно икономическо възстановяване. Поддържането на процеса на дезинфлация в съответствие с целевия път изисква продължаване на предпазлива парична позиция. В това отношение степента на паричната твърдост ще бъде определена, като се вземат предвид показателите за основната тенденция на инфлация, за да се гарантира продължаването на процеса на дезинфлация. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти в изпълнение на целите за ценова стабилност и финансова стабилност. Трябва да се подчертае, че всякакви нови данни или информация могат да накарат Комитета да преразгледа своята позиция. Това намаление с 200 базисни точки следва намаленията на 425 базисни точки през юли, 325 базисни точки през септември и намалението на 250 базисни точки през октомври, общо 12% намаление от 24% на 12%. Но толкова силна парична експанзия излага на риск както стабилността на валутния курс, така и продължителния процес на дезинфлация.

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ НА СТОКИ

Петрол

Цените на петрола Брент и на суровия петрол подскочиха на максимални от 16 септември равнища. Този подем се дължи на растящия оптимизъм на пазарите относно първия етап от търговската сделка между САЩ и Китай. Цените на петрола на 18.12.2019 г. се понижават заради данните на Американския институт за петрола (API) за съществено увеличение на запасите от петрол в САЩ. Цената на сорта Брент спада с -0,03 долара за барел или с -0,05% до 65,7765 долара за барел в сряда 18 декември. От своя страна за седмицата увеличението е с 2.78%. Цената на суровия петрол спада с -0,13 долара за барел или с -0,22% до 60,4503 долара за барел. От друга страна за седмицата увеличението е с 2.56%. Цените на петрола Брент и на суровия петрол подскочиха през изминалата седмица на максимални от 16 септември равнища. Този подем се дължи на растящия оптимизъм на пазарите относно първия етап от търговската сделка между САЩ и Китай. В същото време данните на API, изнесени вчера, показват силен ръста на запасите от петрол в САЩ – с 4,7 млн. барела и на бензин – с 5,6 млн. барела.

Селскостопански стоки

Втората седмица на декември донесе слаби и противоречиви промени в цените на основните зърнени контракти по световните борсови пазари.

Обзор на Софийска стокова борса АД 10-13.12.2019 г. Втората седмица на декември донесе слаби и противоречиви промени в цените на основните зърнени контракти по световните борсови пазари. В САЩ пшеницата възвърна загубите и се повиши с 4,00 долара до 240,00 долара/тон, царевичата продължи да спада с 3,00 долара до 166,00 долара/тон. Пшеницата във Франция се върна надолу със същите 4,75 евро, които беше качила и е отново на 183,25 евро/тон, в Русия и Украйна плюс и минус с -2,00 долара до съответно 210,00 и 208,00 долара/тон. При царевичата в Украйна цената добави нови 3,00 долара до 173,00 долара/т, във Франция този път помръдване надолу с -0,25 евро до 164,50 евро/тон. При ечемика в Украйна за пореден път нулева промяна – 188,00 долара/тон, във Франция минус -2,00 евро до 169,00 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ продължи тренда нагоре с 4,75 евро до 399,25 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам след известен застой поскъпна отново с 15,00 долара до 790,00 долара/тон, специалистите твърдят, че въпреки обилните наличности, потенциалът на търсенето е много висок. Рафинираната захар също продължава нагоре с 9,00 долара до 354,30 долара/тон на борсата в Лондон, доставка декември. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД хлебната пшеница от място оферира цени на предлагане от 390,00 до 350,00 лв/тон, търсенето липсваше през седмицата. При фуражната пшеница купувачите са на 280,00-290,00 лв/тон, а продавачите са близо на 300,00-310,00 лв/тон. При царевичата леко нагоре с 240,00-250,00 лв/тон от купувачите и 270,00-290,00 лв/тон от продавачите. За маслодаен слънчоглед нямаше търсене, предлагането е от 550,00 до 600,00 лв/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

За януари – октомври 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 6208 млн. евро (10,5% от БВП) при излишък от 3369,5 млн. евро (6% от БВП) за януари – октомври 2018 г.

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 445,4 млн. евро при излишък от 128,8 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 6208 млн. евро (10,5% от БВП) при излишък от 3369,5 млн. евро (6% от БВП) за януари – октомври 2018 г. За октомври 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 399,1 млн. евро при излишък от 53 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 5476,3 млн. евро (9,3% от БВП) при излишък от 2850,6 млн. евро (5,1% от БВП) за януари – октомври 2018 г. Търговското салдо за октомври 2019 г. е положително в размер на 71,7 млн. евро при дефицит от 212,8 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. търговското салдо е положително в размер на 95,9 млн. евро (0,2% от БВП) при дефицит от 1474,8 млн. евро (2,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Износът на стоки е 2770,5 млн. евро за октомври 2019 г., като нараства с 61,5 млн. евро (2,3%) в сравнение с този за октомври 2018 г. (2709,1 млн. евро). За януари – октомври 2019 г. износът е 24 334,1 млн. евро (41,1% от БВП), като нараства с 1187,5 млн. евро (5,1%) в сравнение с този за същия период на 2018 г. (23 146,5 млн. евро, 41,3% от БВП). Износът за януари – октомври 2018 г. нараства на годишна база с 3,3%. Вносът на стоки за октомври 2019 г. е 2698,8 млн. евро, като намалява с 223,1 млн. евро (7,6%) спрямо октомври 2018 г. (2921,8 млн. евро). За януари – октомври 2019 г. вносът е 24 238,2 млн. евро (41% от БВП), като намалява с 383,1 млн. евро (1,6%) спрямо същия период на 2018 г. (24 621,3 млн. евро, 43,9% от БВП). Вносът за януари – октомври 2018 г. нараства на годишна база с 8,7%. Салдото по услугите е положително в размер на 236,8 млн. евро при положително салдо от 177,7 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е положително в размер на 3661,1 млн. евро (6,2% от БВП) при положително салдо от 3193,4 млн. евро (5,7% от БВП) за януари – октомври 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 33,6 млн. евро при отрицателно салдо от 12,9 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 50,3 млн. евро (0,1% от БВП) при отрицателно салдо от 591,8 млн. евро (1,1% от БВП) за януари – октомври 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 57 млн. евро при положително салдо от 101 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е положително в размер на 1769,6 млн. евро (3% от БВП) при положително салдо от 1723,7 млн. евро (3,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 46,3 млн. евро при положителна стойност от 75,8 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. капиталовата сметка е положителна – 731,8 млн. евро (1,2% от БВП), при положителна стойност от 518,9 млн. евро (0,9% от БВП) за януари – октомври 2018 г. Финансовата сметка за октомври 2019 г. е положителна в размер на 74,7 млн. евро при положителна стойност от 88,4 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. финансовата сметка е положителна – 2980,7 млн. евро (5% от БВП), при положителна стойност от 2897,3 млн. евро (5,2% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 140,6 млн. евро при отрицателно салдо от 93,4 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 662,5 млн. евро (1,1% от БВП) при отрицателно салдо от 177 млн. евро (0,3% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 65,3 млн. евро при увеличение с 94,1 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те нарастват с 322,1 млн. евро (0,5% от БВП) при увеличение с 621,6 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват със 75,4 млн. евро при увеличение със 187,5 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те нарастват с 984,6 млн. евро (1,7% от БВП) при увеличение със 798,5 млн. евро (1,4% от БВП) за януари – октомври 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 151,3 млн. евро при положителна стойност от 127,9 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е положително в размер на 1115,9 млн. евро (1,9% от БВП) при положително салдо от 931,2 млн. евро (1,7% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за октомври 2019 г. нарастват със 115,1 млн. евро при увеличение със 147 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те нарастват с 1077,3 млн. евро (1,8% от БВП) при увеличение с 876,3 млн. евро (1,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за октомври 2019 г. се понижават с 36,2 млн. евро при повишение с 19,1 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 38,7 млн. евро (0,1% от БВП) при намаление с 54,9 млн. евро (0,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 496,6 млн. евро при положително салдо от 539,2 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. салдото е положително в размер на 3284,2 млн. евро (5,6% от БВП) при положително салдо от 1558,4 млн. евро (2,8% от БВП) за януари – ок-

томври 2018 г. Други инвестиции – активи нарастват със 777,5 млн. евро при увеличение с 534,4 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те се повишават с 3316,4 млн. евро (5,6% от БВП) при увеличение с 1989,3 млн. евро (3,5% от БВП) за същия период на 2018 г. Други инвестиции – пасиви за октомври 2019 г. нарастват с 281 млн. евро при намаление с 4,8 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те нарастват с 32,2 млн. евро (0,1% от БВП) при увеличение с 430,9 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Резервните активи на БНБ се понижават с 415,7 млн. евро през отчетния месец при понижение с 493,2 млн. евро за октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. те намаляват със 701,8 млн. евро (1,2% от БВП) при увеличение с 485 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 370,8 млн. евро при отрицателна стойност от 40,4 млн. евро за октомври 2018 г. По предварителни данни за януари – октомври 2019 г. статията е отрицателна в размер на 3227,3 млн. евро (5,5% от БВП) при отрицателна стойност от 472,2 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г.

България: Платежен баланс	Октомври 2018	Октомври 2019	Промяна млн. евро	Януари - Октомври 2018	Януари - Октомври 2019	Промяна млн. евро
Текуща и капиталова сметка	128.8	445.4	316.6	3369.5	6208.0	2838.5
Текуща сметка	53.0	399.1	346.1	2850.6	5476.3	2625.6
Търговски баланс	-212.8	71.7	284.5	-1474.8	95.9	1570.7
Стоки, нето	-35.1	308.6	343.7	1718.6	3757.0	2038.4
Услуги, нето	177.7	236.8	59.1	3193.4	3661.1	467.7
Първичен доход, нето	-12.9	33.6	46.4	-591.8	-50.3	541.4
Вторичен доход, нето	101.0	57.0	-44.0	1723.7	1769.6	45.8
Капиталова сметка	75.8	46.3	-29.5	518.9	731.8	212.8
Капиталови трансфери, нето	28.3	1.0	-27.3	325.8	493.9	168.1
Финансова сметка	88.4	74.7	-13.8	2897.3	2980.7	83.4

Източник: БНБ

За януари – октомври 2019 г., размерът на чуждестранните инвестиции в България е положителен от 953,3 млн. евро (1,6% от БВП), като е по-голям с 553,8 млн. евро от този за януари – октомври 2018 г. (положителен поток от 399,5 млн. евро, 0,7% от БВП).

По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – октомври 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 953,3 млн. евро (1,6% от БВП), като е по-голям с 553,8 млн. евро от този за януари – октомври 2018 г. (положителен поток от 399,5 млн. евро, 0,7% от БВП). През октомври 2019 г. потокът е положителен и възлиза на 141,1 млн. евро, при положителен поток от 116,1 млн. евро за октомври 2018 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 429,6 млн. евро за януари – октомври 2019 г. Той е по-нисък с 615,3 млн. евро от този за януари – октомври 2018 г., който е положителен в размер на 185,7 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 3,4 млн. евро, при положителен нетен поток от 15,7 млн. евро за януари – октомври 2018 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Германия (1 млн. евро), Холандия (0,6 млн. евро), Латвия (0,5 млн. евро) и Казахстан (0,5 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е положителна и възлиза на 81,2 млн. евро, при положителна стойност от 267,6 млн. евро за януари – октомври 2018 г. За януари – октомври 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е положителен и възлиза на 1301,7 млн. евро, при отрицателна стойност от 53,8 млн. евро за януари – октомври 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – октомври 2019 г. са от Холандия (422 млн. евро), Германия (233,7 млн. евро) и Обединеното кралство (168,3 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – октомври 2019 г. възлиза на 290,8 млн. евро (0,5% от БВП), при 222,5 млн. евро (0,4% от БВП) за януари – октомври 2018 г. През октомври 2019 г. той възлиза на 0,5 млн. евро, при 22,7 млн. евро за октомври 2018 г. Съгласно предварителните данни,

размерът на преките инвестиции в страната към второто тримесечие на 2019 г. е 43 616,1 млн. евро, при 42 831,4 млн. евро в края на 2018 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 33 855,7 млн. евро, като нараства със 139,1 млн. евро спрямо декември 2018 г. (33 716,6 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9760,3 млн. евро и нараства с 645,5 млн. евро спрямо декември 2018 г. (9114,8 млн. евро).

България: Преки инвестиции	Октомври 2018	Октомври 2019	Януари - Октомври 2018	Януари - Октомври 2019	Промяна млн. евро на месечна база	Промяна млн. евро на годишна база
Преки инвестиции нето	-93.4	-140.6	-177.0	-662.5	-47.2	-485.5
Преки инвестиции в чужбина	22.7	0.5	222.5	290.8	-22.2	68.3
Дялов капитал	2.9	0.0	32.2	132.8	-2.9	100.6
Реинвестиране на печалба	7.4	0.0	-18.4	0.4	-7.4	18.8
Дългови инструменти	12.4	0.4	208.8	157.6	-12.0	-51.2
Преки инвестиции в страната	116.1	141.1	399.5	953.3	25.0	553.8
Дялов капитал	195.7	-11.1	185.7	-429.6	-206.8	-615.3
Реинвестиране на печалба	52.5	0.0	267.6	81.2	-52.5	-186.4
Дългови инструменти	-132.1	152.2	-53.8	1301.7	284.3	1355.5

Източник: БНБ

През ноември 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 48,8 млрд. лева (25 млрд. евро) и нарастват с 1% на месечна база и с 1,7% на годишна база, като поддържат стабилността на Валутния борд в България.

По данни на БНБ, към края на ноември 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 48,8 млрд. лева (25 млрд. евро) и нарастват с 1% на месечна база и с 1,7% на годишна база. Паричните средства и предоставени депозити в чуждестранна валута са в размер на 14, 4 млрд. лева и отчитат годишен спад от 18,5% при месечен ръст от 1,5%. Вложенията в монетарно злато нарастват с 30,2% на годишна база, но намаляват с 2,1% на месечна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 30,8 млрд. лева и нарастват с 1% на месечна база и с 12,3% на годишна база. Парите в обръщение са в размер на 18,3 млрд. лева и нарастват с 0,5% на месечна база и с 10,2% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,2 млрд. лева и нарастват % на месечна база при годишен спад от 8,2%. Задълженията към правителство са в размер на 9,8 млрд. лева и нарастват с 4,2% на месечна база при спад от 7% на годишна база. Задълженията към други депозанти са в размер на 2,3 млрд. лева и нараства с 12,9% на годишна база и с 1,2% на месечна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 6,1 млрд. лева и нараства с 12,8% на годишна база при спад от 1,3% на месечна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг е на ниво от 299,4% към края на септември 2019 г. спрямо 295.6% към края на август 2019г. спрямо 306, 9% към края на декември 2018г. и 304.6% към края на септември 2018 г.

Коефициент на покритие:	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	March	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep
Международни резерви/Краткосрочен външен дълг (%)	2018	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019	2019
Краткосрочен външен дълг (EUR млн.)	8 052	8 161	8 365	8 168.7	8 206	8 293.26	8 427.23	8 573.0	8 397.70	8 321.79	8 424.17	8 355.02	8 434.9
Чуждестранни резерви (EUR млн)	24 540	24 137	24 161	25 072	24 398	24 767	25 026	24 760	24 784	25 130	25 454	24 705.33	25 258
Коефициент на покритие ЧР/КВД(%)	304.8	295.8	288.8	306.9	297.3	298.6	297.5	288.8	295.1	302.0	302.2	295.7	299.4

Източник: БНБ, изчисления ОББ

РЕАЛЕН СЕКТОР

През ноември 2019 г. общият показател на бизнес климата нараства с 1.2 пункта до 26.2% в сравнение с октомври, което се дължи на подобрената конюнктура в строителството и търговията на дребно.

По данни на НСИ през ноември 2019 г. общият показател на бизнес климата нараства с 1,2 пункта до 26,2 в сравнение с октомври 2019 г., което се дължи на подобрената конюнктура в строителството и търговията на дребно.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ запазва приблизително равнището си от предходния месец. Анкетата регистрира известен оптимизъм у мениджърите относно бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца, което е съпроводено и с благоприятни очаквания за дейността им през следващите три месеца. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила продължават да са основните пречки за развитието на бизнеса. Относно продажните цени в промишлеността по-голяма част от мениджърите очакват те да останат без промяна през следващите три месеца.

Строителство. През ноември съставният показател „бизнес климат в строителството“ се повишава с 2.3 пункта, което се дължи на по-благоприятните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. По тяхно мнение настоящата осигуреност с поръчки се увеличава, докато прогнозите им за дейността през следващите три месеца са леко влошени. Конкуренцията в бранша, недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда продължават да са основните фактори, ограничаващи развитието на бизнеса, като през последния месец се наблюдава засилване на негативното им влияние. Относно продажните цени търговците очакват те да останат без промяна през следващите три месеца.

Услуги. През ноември съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ запазва нивото си от октомври. Прогнозите на мениджърите за развитието на бизнеса в сектора през следващите шест месеца са оптимистични, като и очакванията им за търсенето на услуги през следващите три месеца се подобряват. Най-сериозната пречка за дейността на предприятията остава конкуренцията в бранша, следвана от несигурната икономическа среда и недостига на работна сила. По отношение на продажните цени в сектора на услугите преобладаващите очаквания на мениджърите са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца. Най-сериозните затруднения за дейността в сектора остават недостигът на работна сила, несигурната икономическа среда и конкуренцията в бранша. По отношение на продажните цени в строителството мениджърите прогнозира запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ нараства с 2.7 пункта в резултат на подобрените оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. По-благоприятни са и прогнозите им относно обема на продажбите през следващите три месеца.

България: Показатели за бизнес климата (%)	ное.18	дек.18	яну.19	фев.19	мар.19	апр.19	май.19	юни.19	юли.19	авг.19	сеп.19	окт.19	ное.19
Общ показател на бизнес климата (%)	26.4	25.9	27.8	27.7	28	29.9	31.2	29.9	29.5	26.4	26.4	25	26.2
Бизнес климат в промишлеността (%)	27.0	24.3	28.4	26.1	25.7	27.7	27.5	26.4	24.7	23.9	21.8	20.8	21.1
Бизнес климат в строителството (%)	26.1	26.5	27.7	29.0	29.0	30.3	37.2	35.4	34.6	29.5	30.3	26.4	28.7
Бизнес климат в търговията на дребно (%)	38.6	41.8	40.1	39.7	42.3	42.7	44.8	44.7	44.9	41.4	43.2	40.9	43.8
Бизнес климат в сектора на услугите (%)	13.2	13.0	14.2	17.6	17.5	20.9	18.7	16.6	18.3	13.4	15.1	16.0	12.8

Източник: НСИ

По предварителни данни през октомври 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 1.1% в сравнение със септември 2019 година. През октомври 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство регистрира ръст от 1.7% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

По предварителни данни през октомври 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство³ нараства с 1,1% в сравнение със септември 2019 година. През октомври 2019 г. календарно изгладеният индекс⁴ на промишленото производство регистрира ръст от 1,7% спрямо съответния месец на 2018 година. През октомври 2019 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в преработващата промишленост - с 1,8%, и в добивната промишленост - с 0,7%, а намаление – при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 4,6%. По-значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството, неклассифицирано другаде - с 18,1%, производството на хранителни продукти - с 6,0%, производството на превозни средства, без автомобили - с 5,3%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм и производството на метални изделия, без машини и оборудване - по 4,4%. Съществено намаление е регистрирано при: производството на електрически съоръжения - с 3,3%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 2,8%, производство-

Декември 2019 г.

то на тютюневи изделия - с 2,0%. На годишна база ръст на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 9,4%, и в преработващата промишленост - с 2,5%, а спад - при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 6,8%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: производството, некласифицирано другаде - с 36,3%, производството на основни метали - със 17,9%, производството на хранителни продукти - с 13,0%, печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 5,9%. Най-голямо намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 28%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 8,4%, производството на лекарствени вещества и продукти - със 7,2%, производството на химични продукти - с 5,9%.

Прогноза: *Промисленото производство в България се очаква да бъде 1,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,1% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.*

По предварителни сезонно изгладени данни през октомври 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени запазва нивото от предходния месец. През октомври 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 1,2% в сравнение със същия месец на предходната година. Очаква се ръстът на продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да бъде 1,4% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

По предварителни сезонно изгладени данни през октомври 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени запазва нивото от предходния месец. През октомври 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 1,2% в сравнение със същия месец на предходната година. През октомври 2019 г. оборотът в търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия запазва равнището на предходния месец. Увеличение спрямо предходния месец се наблюдава при търговията на дребно с нехранителни стоки - с 0,2%, а намаление - при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 1,4%. В търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали по-значително нарастване се наблюдава при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 3,6%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 2,0%, и търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 0,7%. През октомври 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. оборотът нараства при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали (с 2,1%) и при търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали (с 1,6%). Спад е регистриран при търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия (с 0,2%). По-значителен ръст при търговията на дребно с нехранителни стоки, без търговията с автомобилни горива и смазочни материали е отчетен при: търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 8,9%, търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 8,8%, и търговията на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки - с 6,3%. Спад е регистриран при търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки с 10,7%.

Прогноза: *Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да нараснат с 1,4% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 4% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.*

По предварителни данни през октомври 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,1% над равнището от предходния месец. През октомври 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 3,1%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

По предварителни данни през октомври 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,1% над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват нарастване от 3,1% на строителната продукция през октомври 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 година. През октомври 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от гражданското/инженерното строителство се увеличава с 0,2%, а сградното строителство запазва равнището си от предходния месец. На годишна база нарастването на строителната продукция през октомври 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при

сградното строителство, където ръстът е със 7,9%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано намаление с 3,0%.

Прогноза: Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,2% до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,0% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

Индексът на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,5%, т.е. месечната инфлация е 0,5%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 3,1%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 3,0%. Средногодишната инфлация, измерена чрез ИПЦ, през последните 12 месеца беше 3,0. Хармонизираният индекс на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлационният процент от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 2,3%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 2,2%. Средната годишна инфлация, измерена чрез ХИПЦ, през последните 12 месеца е 2,4, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%. Очакванията са, че инфлацията в сектора на услугите ще се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., до 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.

Индексът на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,5%, т.е. месечната инфлация е 0,5%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 3,1%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 3,0%. Средногодишната инфлация, измерена чрез ИПЦ, през последните 12 месеца беше 3,0%. Това е най-високата инфлация от май, в резултат на покачването на цените най-вече за храните и безалкохолните напитки (6,0% спрямо 4,7% през октомври); здравеопазване (2,4% спрямо 2,3%); ресторанти и хотели (5,3% спрямо 5,1%) и отдих и култура (3,4% спрямо 2,5%). Освен това транспортните разходи паднаха с много по-меките темпове (-0,5% срещу -3,4%). От друга страна, цените се забавиха за жилища и комунални услуги (2,6% срещу 3,1%) и за различни стоки и услуги (1,1% срещу 1,5%). На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,5%, след като отчетоха ръст от 0,8% нараснаха през предходния месец. Базисните потребителски цени в България са се увеличили с 1,5% през ноември 2019 г. спрямо същия месец на предходната година. Хармонизираният индекс на потребителските цени през ноември 2019 г. спрямо октомври 2019 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлационният процент от началото на годината (ноември 2019 г. спрямо декември 2018 г.) е 2,3%, а годишната инфлация през ноември 2019 г. спрямо ноември 2018 г. е 2,2%. Средната годишна инфлация, измерена чрез ХИПЦ, през последните 12 месеца е 2,4, под изискването от Маастрихт за инфлация не по-висока от 3%.

Прогноза: До края на 2019 г. се очаква инфлацията в сектора на услугите да се забави, основно в резултат на по-слабо увеличение на цените в туризма и пътнотранспортните застраховки. Храните обаче ще продължат да оказват положителен ефект върху общата инфлация, като една причина за прогнозата е очакваната по-слаба селскостопанска реколта в страната. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., до 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.

България: Индекси на потребителските цени	Тегла 2018 г. (%)	Ноември 2019 г. Изменение на месечна база (%)	Ноември 2019 г. Изменение спрямо края на 2018 г. (%)	Ноември 2019 г. Изменение на годишна база (%)
Общ ИПЦ	100.00	100.5	103.1	103
Хранителни стоки	31.55	101.1	105.9	105.9
Нехранителни стоки	35.206	100.2	101.6	100.3
Обществено хранене	5.363	100.7	105.3	105.5
Услуги	27.881	100.3	101.2	102.6
Източник: НСИ				

ПАЗАР НА ТРУДА

През октомври 2019 г. регистрираната безработица е 5,6% или с 0,3 процентни пункта повече спрямо предходния месец поради приключване на сезонната заетост.

По данни на Агенцията по заетостта регистрираната безработица в България през октомври 2019 г. е 5,6%, или с 0,3 процентни пункта повече спрямо предходния месец. Причината за лекото повишение е приключването на сезонната заетост. През месеца в бюрата по труда са регистрирани 182 529 души, или с 9748 повече спрямо септември. На годишна база те намаляват с 10 970. Новорегистрираните безработни през октомври са 35 697, като 2108 от тях са били неактивни, т.е. нито заети, нито учащи и не са търсили работа. Средномесечният брой на активирани неактивни на трудовия пазар лица остава над 2000 души. Постъпилите на работа през октомври са 17 562, като 93,5% от тях са устроени в реалната икономика. Други 515 търсещи работа лица от групата на пенсионерите, учащите и заетите, също чрез бюрата по труда са намерили своето ново работно място. От рисковите групи на пазара на труда през месеца ма субсидирани работни места са устроени още 1144 лица, от които 536 по програми за обучение и заетост и 608 - по схеми на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Завършилите обучения през месеца са общо 770 безработни. От началото на годината Агенцията по заетостта е помогнала на 21 513 безработни лица да повишат квалификацията си или да придобият нови умения. Заявените работни места на първичния пазар на труда през октомври са 14 410, като 77.7% от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (30.3%), търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети (14.0%), административните и спомагателните дейности (10.1%), хотелиерството и ресторантьорството (8.2%), строителството (7.1%), и други. Най-търсените групи професии през този месец са: строителни работници; оператори на стационарни машини и съоръжения; работници в добивната и преработващата промишленост, транспорт; продавачи; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); персонал, полагащ грижи за хората; квалифицирани работници по производството на храни, облекло, дървени изделия и сродни; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях, и други

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

КФП на касова основа към месец октомври 2019 г. е положително в размер на 1 082,5 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 216,9 млн. лв. и по европейските средства в размер на 134,4 млн. лева. Размерът на фискалния резерв към 30.10.2019 г. е 10,0 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки към ноември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 072,2 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП).

По данни на МФ, салдото по КФП на касова основа към месец октомври 2019 г. е положително в размер на 1 082,5 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП) и се формира от превишение на приходите над разходите по националния бюджет в размер на 1 216,9 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 134,4 млн. лева. Постъпилите приходи, помощи и дарения по КФП към октомври 2019 г. са в размер на 36 318,5 млн. лв. или 82,8 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година приходите, помощите и даренията по КФП нарастват номинално с 3 705,6 млн. лв., в т.ч. данъчните и неданъчните приходи - с 3 421,5 млн. лв. (11,0 %) и постъпленията от помощи и дарения (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) - с 284,1 млн. лева. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 29 091,7 млн. лв., което представлява 84,2 % от планираните за годината данъчни приходи. Приходите от преки данъци са в размер на 5 171,9 млн. лв. или 78,8 % от предвидените в разчетите за годината. Приходите от косвени данъци са в размер на 14 222,2 млн. лв., което е 86,5 % от разчетите за годината. Постъпленията от ДДС са в размер на 9 349,8 млн. лв. или 86,3 % от планираните. Приходите от акцизи възлизат на 4 637,4 млн. лв. (87,0 % от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 194,7 млн. лв. или 82,2 % от годишните разчети. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 1 026,6 млн. лв. или 87,8 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 8 671,1 млн. лв., което представлява 83,5 % от разчетените за годината. Неданъчните приходи са в размер на 5 442,9 млн. лв., което представлява 82,1 % от годишните разчети. При неданъчните приходи се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г., с които бе променен механизма за събиране на приходи по бюджета на фонда. Поради тази причина приходите по бюджета на фонда към октомври 2019 г. са по-високи от постъпленията за същия период на 2018 г. Приходите от помощи и дарения са в размер на 1 783,8 млн. лева.

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към октомври 2019 г. възлизат на 35 236,0 млн. лв., което е 76,1 % от годишните разчети. Номиналното нарастване на разходите спрямо същия период на предходната година се дължи на по-високия размер на капиталовите разходи (поради по-високите разходи по националния бюджет, вкл. разходите, свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС, както и по сметките за средства от ЕС), разходите за персонал (увеличение с 10 на сто на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г., индексирани от юли 2019 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложен в ЗБНЗОК за 2019 г.), увеличение на разходите за субсидии и други. Нелихвените разходи са в размер на 33 558,8 млн. лв., което представлява 76,1 % от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към октомври 2019 г. са в размер на 28 365,2 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 5 162,9 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 30,7 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 586,2 млн. лв. или 87,6 % от планираните за 2019 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.10.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 1 090,9 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.10.2019 г. е 10,0 млрд. лв., в т.ч. 9,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Прогноза: На база на предварителни данни и оценки към ноември 2019 г. се очаква превишението на приходите над разходите по консолидираната фискална програма (КФП) да бъде в размер на 1 072,2 млн. лв. (0,9 % от прогнозния БВП). Приходите, помощите и даренията по КФП към ноември 2019 г. се очаква да бъдат в размер на 39 821,6 млн. лв., което е 90,8 % от годишния разчет. Спрямо ноември 2018 г. приходите по КФП нарастват с 4 012,0 млн. лв., като ръст се отчита както при данъчните и неданъчните приходи, така и при постъпленията в частта на помощите и даренията, където постъпват основно грантовете по програмите и фондовете на ЕС. Ръстът при данъчните приходи е в размер на 2 737,6 млн. лв., неданъчните приходи нарастват с 1 014,1 млн. лв., а приходите от помощи и дарения – с 260,2 млн. лева. В частта на неданъчните приходи основно се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г. Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към ноември 2019 г. са в размер на 38 749,4 млн. лв., което е 83,7% от годишния разчет. За сравнение разходите по КФП за същия период на 2018 г. бяха в размер на 32 913,1 млн. лева. Номиналното нарастване спрямо същия период на предходната година се дължи на по-високия размер на капиталовите разходи (поради по-високите разходи по националния бюджет, вкл. разходите, свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС, както и по сметките за средства от ЕС), разходите за персонал (увеличение с 10 на сто на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г., индексирани от юли 2019 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложен в ЗБНЗОК за 2019 г.) и други. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 30.11.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 1 135,6 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС.

България: Фискален резерв (млн. лева)	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019	31.10.2019
Общ фискален резерв, в т.ч.	10518.8	10417.5	10333.4	10617.6	11307.6	11667.8	12355.9	10341.3	10138.0	10019.8
I. Средства на фискален резерв по депозити	9333.3	9993.3	9974.0	10065.6	10293.2	11268.9	11800.9	10006.3	10120.3	9826.3
Средства на ФР по депозити в Българска народна банка	8920.8	9591.8	9578.5	9659.6	9839.0	10819.0	11367.6	9571.9	9719.3	9443.2
II. Вземания от фондове на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и др.	1184.7	424.2	359.5	552.0	1014.4	398.9	554.9	335.0	17.6	193.5
Национален фонд към МФ	153.1	140.9	177.9	151.9	137.0	114.0	48.7	140.6	17.6	154.6
Разплащателна агенция към ДФЗ	1031.6	283.3	181.6	400.2	877.4	284.9	506.2	194.4	0.0	38.9

Източник: Министерство на финансите

За януари – октомври 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 981,4 млн. евро. и заема 19,8% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на октомври 2019 г. възлиза на 11 981,4 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 973,4 млн. евро, а външните 9 008,0 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 19,8 %, като делът на вътрешния дълг е 4,9%, а на външния дълг – 14,9 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,8 %, а външните – от 75,2 %.

Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 октомври 2019 г. е в размер на 70,8 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,9 млн. евро, а външните – 36,9 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“ / БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от Министерството на финансите, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на октомври 2019 г. достига до 11 209,4 млн. евро или 18,5 % от брутния вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 2 801,6 млн. евро, а външните – в размер на 8 407,8 млн. евро. Държавногарантираният дълг през октомври 2019 г. възлиза на 898,1 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,9 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,5 %.

Прогноза: По отношение на дълговото правило България продължава да осъществява трайна политика при управлението на дълга за поддържане на нива значително под горната граница, установена чрез Маастрихтския критерий за държавна задлъжнялост. Според „Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2019 - 2021 г.“ на МФ съотношението държавен дълг/БВП ще намалее до 19,1% през 2019 г., 17,7% през 2020 г. и 16,5% през 2021 г.

България: Дълг на подсектор "Централно управление" (млн. евро)	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019	30.09.2019	31.10.2019
Вътрешен дълг	3 121.40	2745.4	2595.6	2574.8	2532	2 509.2	2 661.50	2 847.20	2944.1	2 934.70	2 973.40
Външен дълг	9 093.9	9094.3	9 093.6	9 093.6	9 080.1	9 056.0	9 029.90	9 030.60	9 027.20	9 022.00	9 008.00
Общо дълг на подсектор ЦУ	12 215.30	11 839.70	11 689.2	11 668.4	11 612.1	11 565.1	11 691.40	11 877.70	11 971.3	11 956.70	11 981.40
Общо дълг на подсектор ЦУ /БВП (%)	22.1	20.1	19.8	19.8	19.7	19.6	19.8	20.10	20.3	19.7	19.8
Вътрешен дълг на подсектор ЦУ /БВП (%)	5.7	4.7	4.4	4.4	4.3	4.3	4.5	4.8	5	4.8	4.9
Външен дълг на подсектор ЦУ /БВП (%)	16.5	15.4	15.4	15.4	15.4	15.3	15.3	15.3	15.3	14.9	14.9

Източник: Министерство на финансите

Standard & Poor's повиши кредитния рейтинг на България до 'BBB' с положителна перспектива

Международната рейтингова агенция S&P Global Ratings повиши дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута до 'BBB/A-2' от 'BBB-/A-3'. Перспективата пред рейтинга е положителна. Повишението на рейтинга е в резултат на устойчивото развитие на икономиката на България, без натрупване на макроикономически дисбаланси. Фискалните и външните баланси на страната са силни, а напредъкът по присъединяването към Механизма на валутния курс II (ERM II) е стабилен. Положителната перспектива пред рейтинга отразява очакванията на анализаторите от S&P Global Ratings, че прогресивно укрепващата фискална и външна позиция на България ще продължи, като страната ще се развива устойчиво в условия на по-слаба външна икономическа среда. Според рейтинговата агенция страната е изпълнила своите ангажименти по Плана за действие за присъединяване към ERM II и Банковия съюз, но също така S&P отбелязва, че окончателното решение за това не е изцяло под неин контрол. Институционалната конвергенция е напреднала. Осъществени са законодателни промени в областта на макропруденциалния надзор и правомощията на централната банка. Подобрена е рамката по несъстоятелността, управлението на държавните предприятия, надзора в небанковия финансов сектор и рамката за борба с изпирането на пари. Факторите, които биха довели до повишаване на рейтинга, са продължаващо стабилно икономическо развитие, без влошаване на постигнатия фискален напредък, или ако позицията на външния сектор на страната се подобри над очакванията на S&P Global Ratings. Рейтингът също може да бъде повишен, ако България извърши допълнителни структурни и институционални реформи, например по пътя си към приемане на еврото. Рейтинговата агенция би преразгледала перспективата до стабилна, ако се наблюдава натиск по линия на външно финансиране или се натрупат значителни макроикономически дисбаланси.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на октомври 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 100,262 млрд. лв. (86,6% от БВП) и нарастват с 8,5% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 62,151 млрд. лв. и нараства с 9,6% на годишна база. През октомври 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,5% при 8,3% годишното нарастване през септември 2019 година. В края на октомври 2019 г. широките пари са 100,262 млрд. лв. (86,6% от БВП) при 99,207 млрд. лв. към септември 2019 г. (85,7% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през октомври 2019 г. с 12,9% на годишна база (12,8% годишен ръст през септември 2019 година). В края на октомври 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 83,183 млрд. лв. (71,9% от БВП), като годишното им увеличение е 7,9% (7,9% годишно повишение през септември 2019 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 25,803 млрд. лв. (22,3% от БВП) в края на октомври 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 6,9% (6,4% годишно повишение през септември 2019 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 13,7% на годишна база през октомври 2019 година (17,2% годишно повишение през септември 2019 г.) и в края на месеца достигат 3,192 млрд. лв. (2,8% от БВП).

Декември 2019 г.

Депозитите на Домакинства и НТООД са 54,188 млрд. лв. (46,8% от БВП) в края на октомври 2019 година. Те се увеличават с 8,2% спрямо същия месец на 2018 г. (8,2% годишен ръст през септември 2019 година). Нетните вътрешни активи са 62,491 млрд. лв. в края на октомври 2019 година. Те се увеличават с 12% спрямо същия месец на 2018 г. (11,9% годишно повишение през септември 2019 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 62,151 млрд. лв. и нараства спрямо октомври 2018 г. с 9,6% (9% годишно увеличение през септември 2019 година). През октомври 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават със 7,2%, като достигат 62,955 млрд. лв. (7% годишно увеличение през септември 2019 година). В края на октомври 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 61,320 млрд. лв. (53% от БВП) при 60,731 млрд. лв. към септември 2019 г. (52,5% от БВП). През октомври 2019 г. те се увеличават на годишна база със 7,3% (7,1% годишно повишение през септември 2019 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 382.4 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 398,1 млн. лв. (в т. ч. 20,5 млн. лв. през октомври 2019 година), а обратно изкупените кредити – 15,7 млн. лв. (през октомври 2019 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 5,2% на годишна база през октомври 2019 г. (4,8% годишно повишение през септември 2019 г.) и в края на месеца достигат 34,436 млрд. лв. (29,8% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 23,651 млрд. лв. (20,4% от БВП) в края на октомври 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 9,4% (9,1% годишно повишение през септември 2019 година). В края на октомври 2019 г. жилищните кредити са 10,515 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 14,1% (13,6% годишно увеличение през септември 2019 година). Потребителските кредити възлизат на 11,226 млрд. лв. и се увеличават с 10,8% спрямо октомври 2018 г. (10,9% годишно повишение през септември 2019 година). На годишна база другите кредити намаляват с 38% (40,4% годишно понижение през септември 2019 г.), като достигат 563,3 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 3,233 млрд. лв. (2,8% от БВП) в края на октомври 2019 година. В сравнение с октомври 2018 г. те се увеличават с 16,4% (17,9% годишно повишение през септември 2019 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През ноември 2019 г. всички борсови индекси на БФБ – София отчетат понижение: SOFIX намаля до 546.57 пункта, BGBX 40 се понижи до 108.79 пункта BG TR30 се понижи до 495.69 пункта, а BGREIT се понижи до 128.71 пункта.

По данни на БФБ-София през ноември 2019 г. основният индекс на БФБ-София отчете понижение с 1.84% до 546.57 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 0.95% до 108.79 пункта през ноември, след като отчете понижение с 3.18% до 109.83 пункта през октомври. Равнопретегленият BG TR30 се понижи с 0.79% до 495.69 пункта през ноември, след като регистрира понижение с 1.51% до 499.66 пункта през октомври. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 1.31% до 128.71 пункта през ноември, след като нарасна с 1.83% до 130.42 пункта през октомври. Оборътът през ноември 2019 г. се е повишил с 1 053 140 лв. до 6 674 059 лв., след като през октомври бяха отчетени сделки с акции на 15-те дружества от SOFIX за 5 620 919 лв. За разлика от октомври, когато нямаше емисия с оборот над милион, през ноември две 4 емисии са с оборот над 1 млн. лв. През ноември 2019 г. с най-голям оборот са Доверие Обединен холдинг (1 537 748 лв.), следван от: Еврохолд България (1 334 260 лв.), Албена (934 318 лв.), Холдинг Варна (641 487 лв.) и Адванс Терелефанод АДСИЦ (447 851 лв.). През ноември Софарма запазва лидерската си позиция по пазарна капитализация (459 660 36 лв.), следвана от: Градус (410 480 676 лв.), Химимпрот (395 416 341 лв.), ТБ Първа инвестиционна банка (325 600 000 лв.) и Еврохолд България (276 535 840 лв.). В SOFIX след 24 септември останаха пет холдинга, между които през ноември на печалба е само Холдинг Варна (+1.02%), а Индуриален холдинг България е без промяна (0.00%). С най-голямо понижение е Еврохолд България (-12.50%), следван от: Сирма Груп холдинг (-2.26%) и Доверие Обединен холдинг (-1.33%). Компанията с най-голям оборот за месец ноември 2019 г. е Кепитъл Концепт Лимитед АД, с реализиран обем от 6 292 688 лева. На второ място се нарежда Асенова крепост АД с реализиран обем от 2 729 692 лева. В класацията има един единствен представител на дружествата със специална инвестиционна цел, и той е Кепитъл Мениджмънт АДСИЦ. С най-малък брой сключени сделки в класацията са Асенова крепост АД, Кепитъл Концепт Лимитед АД, Кепитъл Мениджмънт АДСИЦ и Екип-98 Холдинг АД, а с най-голям Стара планина Холд АД, Доверие Обединен Холдинг АД и Холдинг Варна АД. Най-печеливша компания през месец ноември 2019 г. е Хидропневмотехника АД, което постига трицифрен ръст от 220.00%. На второ място се нарежда Булгар Чех Инвест Холдинг АД, следвано от Кораборемонтен завод Одесос АД с ръст от 20.71%. Четвъртата позиция е за София Комерс-Заложни къщи АД с постигнат месечен ръст от 17.59%. Последната компания в класацията също отбелязва двуцифрен ръст, съответно ЧЕЗ Електро България АД с ръст от 16.16%. Най-губещите компании през месец ноември 2019 г. са Еврохолд България АД със спад от 16.67%. На второ място е Алкомет АД със спад от 11.88%, следвано Българска фондова борса АД, което отбелязва спад през ноември от 8.84%. На предпоследна позиция в класацията е ЦКБ Риъл Истейт Фонд АДСИЦ със спад от 5.46%.

БАНКОВ СЕКТОР

През октомври 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1,6% на месечна база и с 8,7% на годишна база до 113,3 млрд. лв. и заемат 96,6% от БВП. Брутният кредитен портфейл от клиенти на банковата система на месечна база нараства с 0,9%, а на годишна база с 7,2% до 65,2 млрд. лева. Нарастват кредитите за домакинства до 23,9 млрд. лева или с 1,2% на месечна база и с 9,3% на годишна база. Кредитите за нефинансови предприятия нарастват с 0,8% на месечна база и с 5,1% на годишна база до 36,7 млрд. лева. Депозитите от клиенти в банковата система през октомври 2019 г. се увеличават с 1,1 % на месечна база и с 6,7% на годишна база до 89,8 млрд. лева, за което допринасят всички институционални сектори. Към 30 септември 2019 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19,84%, 20,22% и 21,02% (при 19,36%, 19,72% и 20,54% към края на юни).

Печалбата на банковата система към края на октомври 2019 г. възлиза на 1,394 млрд. лв. и спрямо същия период на предходната година е повишена с 15 млн. лв. (1,1%). Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за десетте месеца на тази година възлизат на 385 млн. лв. (при 365 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN'000)	31.10. 2018	31.10. 2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	2 524 387	2 560 156	1.4
Разход от лихви	248 634	241 697	-2.8
Нетен лихвен доход	2 275 753	2 318 459	1.9
Обезценки	365 339	385 003	5.4
Приходи от дивиденди	150 160	160 100	6.6
Приходи от такси и комисиони	1 031 524	1 104 386	7.1
Разходи за такси и комисиони	150 564	178 966	18.9
Нетен доход от такси	759 685	925 420	21.8
Административни разходи	1 401 135	1 380 975	-1.4
Разходи за персонала	706 829	740 106	4.7
Нетен оперативен приход	3 445 576	3 515 375	2.0
Нетна печалба	1 379 375	1 394 260	1.1

Източник БНБ, Изчисления ОББ

През октомври 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1,6% на месечна база и с 8,7% на годишна база до 113,3 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 96,6%. Делът на кредитите и авансите в балансовото число достига 66,7% (при 65,0% в края на септември). Брутният кредитен портфейл от клиенти на банковата система на месечна база нараства с 0,9%, а на годишна база с 7,2% до 65,2 млрд. лева. Нарастват кредитите за домакинства с 1,2% на месечна база и с 9,3% на годишна база до 23,9 млрд. лева. Кредитите за нефинансови предприятия нарастват с 0,8% на месечна база и с 5,1% на годишна база до 36,7 млрд. лева. Кредитите за сектор държавно управление нарастват с 13,5% на месечна база и с 23,7% на годишна база до 913 млн. лева. Намаляват вземанията от други финансови предприятия (с -1,8% на месечна база до 3,6 млрд. лева). Депозитите от клиенти в банковата система през октомври 2019 г. се увеличават с 1,1 % на месечна база и с 6,7% на годишна база до 89,8 млрд. лева, за което допринасят всички институционални сектори. Депозитите на домакинствата нарастват с 0,5% на месечна ба и със 7,8% на годишна база до 56,1 млрд. лева. Депозитите на нефинансовите предприятия са в размер на 27,8 млрд. лева и нарастват с 2% на месечна база и с 6,1% на годишна база. Депозитите от другите финансови предприятия (с 3,6 млрд. лева) и държавно управление (с 2,4 млрд. лева) поддържат нивото си от месец септември 2019 г.

България	31.10.2018	31.12.2018	30.09.2019	31.10.2019	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	т/т (%)	у/у (%)	уенд (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	104 220 476	105 556 619	111 509 349	113 319 335	1.6	8.7	7.4	96.6
Кредити за държавно управление	738 186	741 199	804 760	913 090	13.5	23.7	23.2	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	34 976 693	34 871 435	36 453 240	36 749 427	0.8	5.1	5.4	31.6
Кредити на финансови предприятия	3 187 998	3 220 084	3 670 993	3 605 985	-1.8	13.1	12.0	3.2
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	21 899 508	22 075 378	23 661 444	23 935 511	1.2	9.3	8.4	20.5
Жилищни	10 607 399	10 906 245	12 032 749	12 224 110	1.6	15.2	12.1	10.4
Потребителски	10 314 361	10 332 669	12 270 566	12 365 302	0.8	19.9	19.7	10.6
Микро и други кредити	977 748	836 464	-641 871	-653 901	1.9	-166.9	-178.2	-0.6
ОБЩО КРЕДИТИ	60 802 385	60 908 096	64 590 437	65 204 013	0.9	7.2	7.1	56.0
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	84 124 872	84 571 339	88 808 176	89 766 982	1.1	6.7	6.1	76.9
Депозити на Държавно управление	2 753 048	2 696 635	2 286 297	2 342 684	2.5	-14.9	-13.1	2.0
Депозити на Нефинансови предприятия	26 208 159	25 277 991	27 272 149	27 811 525	2.0	6.1	10.0	23.6
Депозити на Други финансови предприятия	3 092 275	3 213 474	3 427 745	3 493 818	1.9	13.0	8.7	3.0
Депозити на Домакинства	52 071 390	53 383 239	55 821 985	56 118 955	0.5	7.8	5.1	48.4
Собствен капитал	12 575 648	13 857 523	14 331 025	14 466 938	0.9	15.0	4.4	12.4
Нетна печалба	1 379 375	1 677 846	1 270 329	1 394 260	9.8	1.1		
Банкови показатели (%)								
ROE	13.2	12.1	11.8	11.6	-0.3	-1.6	-0.5	
ROA	1.6	1.6	1.5	1.5	0.0	-0.1	-0.1	
Капиталова адекватност	n.a.	20.4	21.0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Ликвидно покритие (%)	289.4	294.1	264.0	269.2	5.2	-20.2	-24.9	
Проблемни кредити	n.a.	7.6	5.0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
БВП	105 609 000	107 295 000	115 437 000	115 437 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

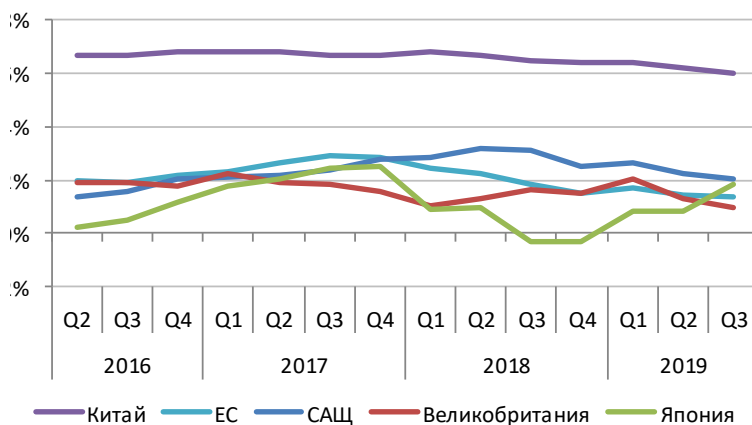
Отношението на ликвидно покритие към края на октомври 2019 г. е 269,2% (при 264,0% в края на септември). В края на периода ликвидният буфер е 29,2 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци – 10,8 млрд. лв. (при съответно 28,8 млрд. лв. и 10,9 млрд. лв. в края на септември).

Собственият капитал в баланса на банковата система в края на октомври е 14,5 млрд. лв., като през месеца е увеличен със 136 млн. лв. (0,9%). Към 30 септември 2019 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19,84%, 20,22% и 21,02% (при 19,36%, 19,72% и 20,54% към края на юни).

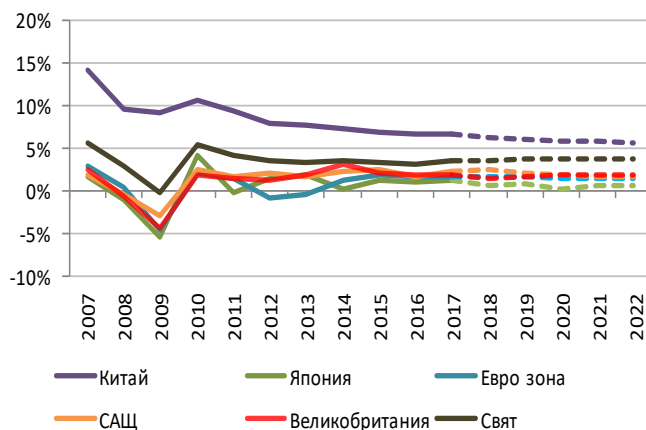
ПРИЛОЖЕНИЕ

НАПРЕДНАЛИ ИКОНОМИКИ: КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

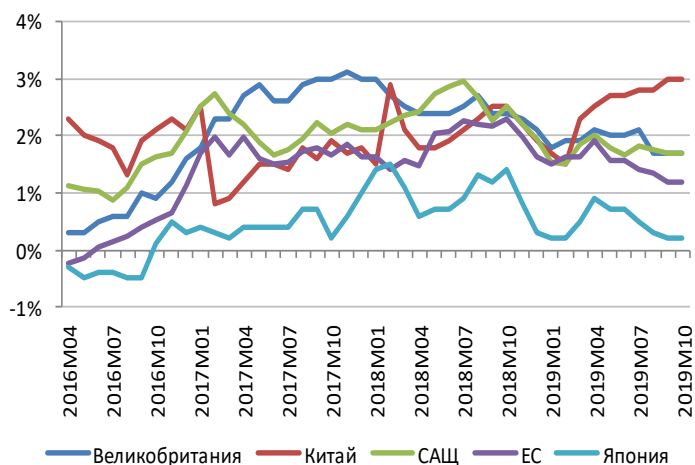
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

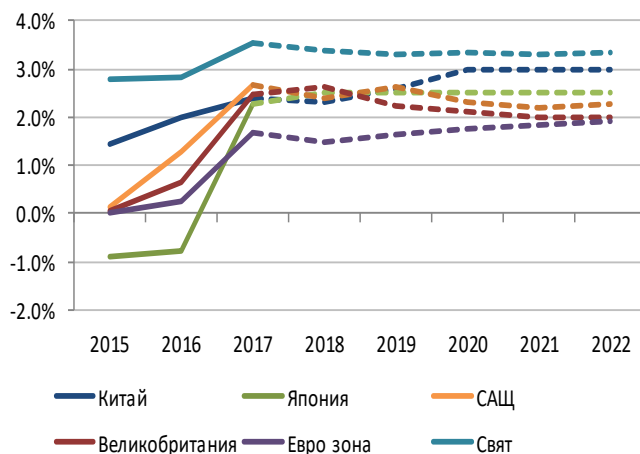
Напреднали икономики: Прогноза за ръста на реалния БВП (% на изменение на годишна база)

Напреднали икономики: Инфлация по страни, към Октомври 2019 г. месечно (% на годишна база)

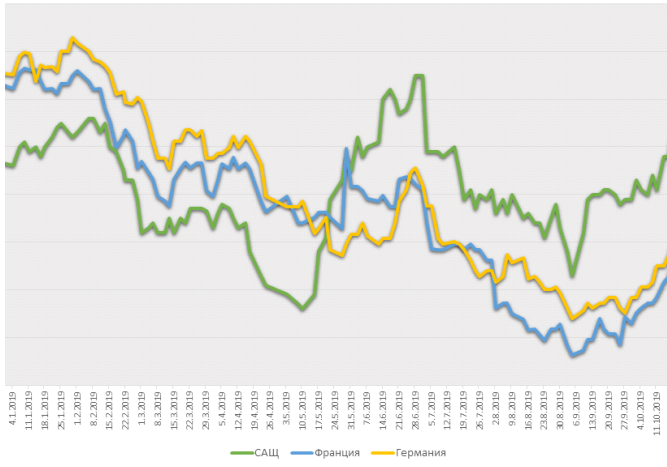
Напреднали икономики: Прогноза за инфлация на годишна база

Международни цени на зърнени култури

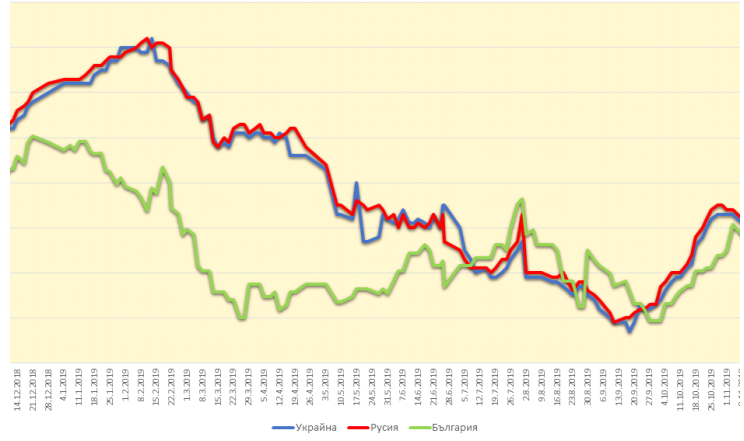
Софийска стокова борса АД

Движение на FOB цената на хлебна пшеница в САЩ, Франция и Германия
11.2018 - 11.2019 (USD/тон)

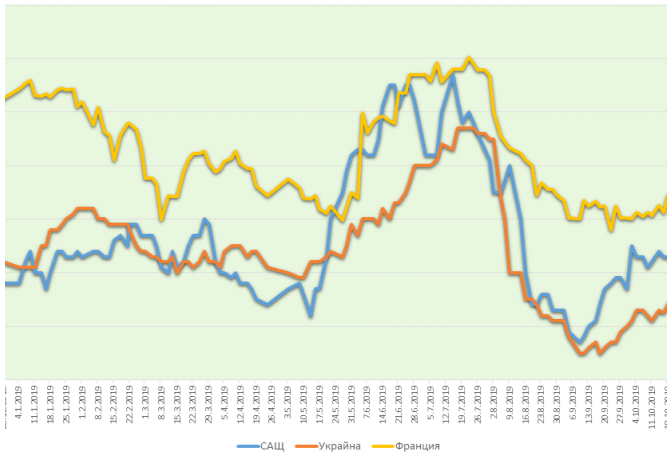
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на хлебна пшеница - незабавна доставка
в България, Русия и Украйна 11.2018 - 11.2019 (USD/т)

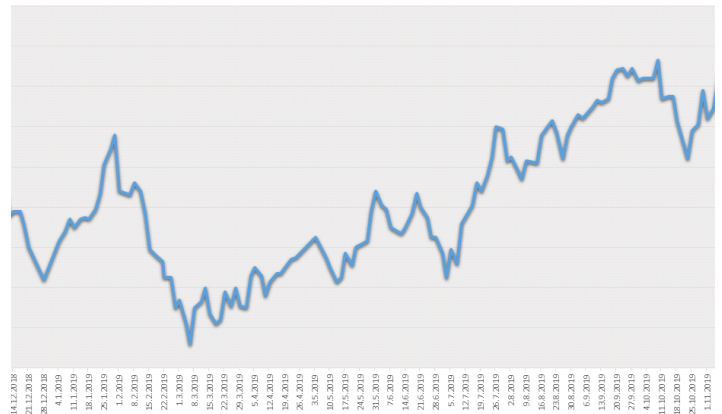
Софийска стокова борса АД

Движение на FOB цената на царевича в САЩ, Украйна и Франция
11.2018 - 11.2019 (USD/тон)

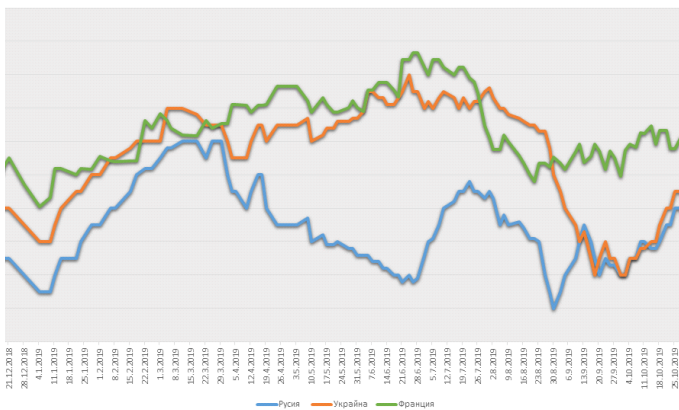
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на рапично семе на борса Euronext
11.2018 - 11.2019 (EUR/тон)

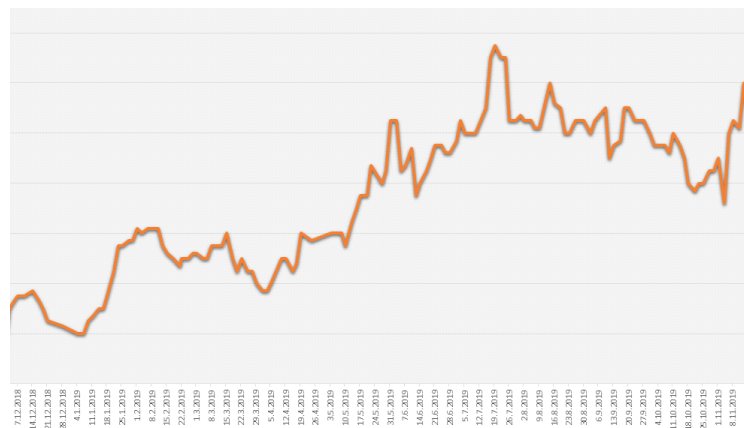
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на маслодаен слънчоглед незабавна доставка
в Русия, Украйна и Франция 11.2018 - 11.2019 (USD/тон)

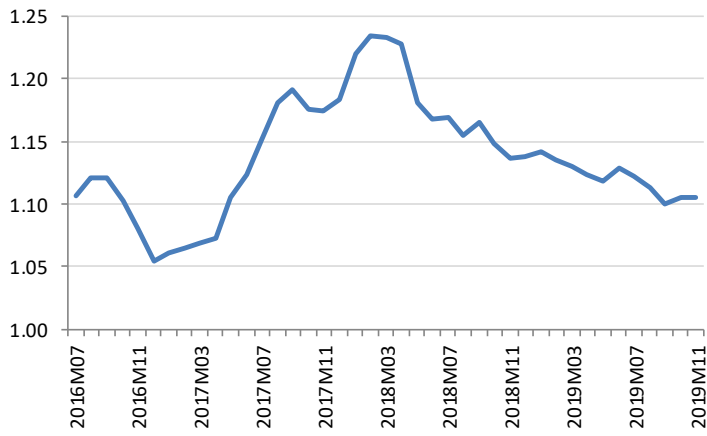
Софийска стокова борса АД

Движение на цената на сурово слънчогледово олио на борсата в Ротердам
11.2018 - 11.2019 (USD/тон)

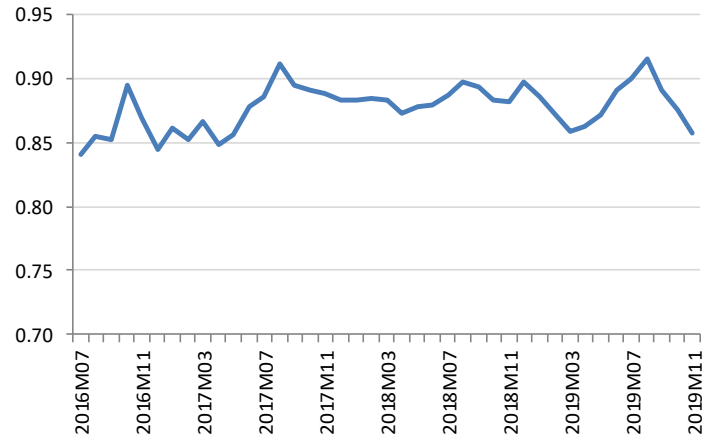

Международни валутни курсове

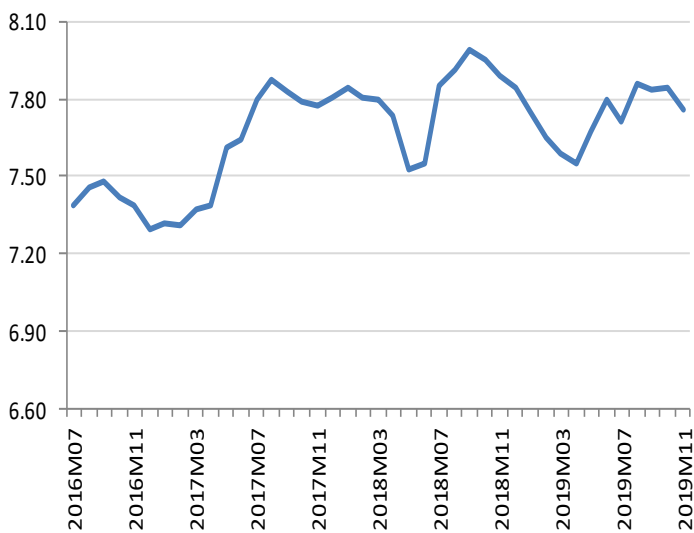
EUR/USD

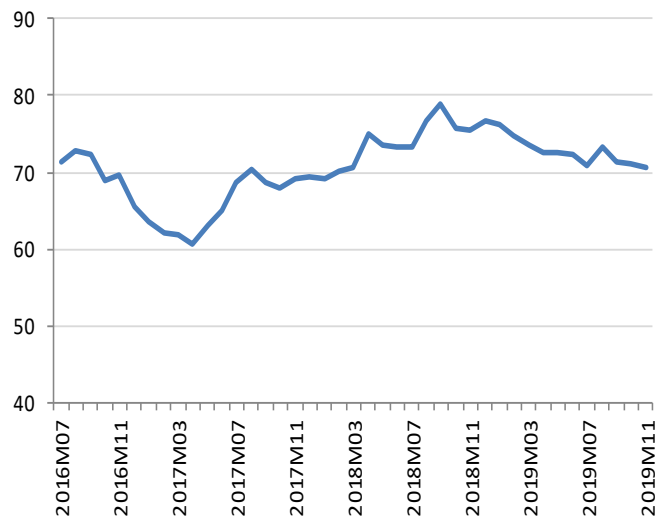
EUR/GBP

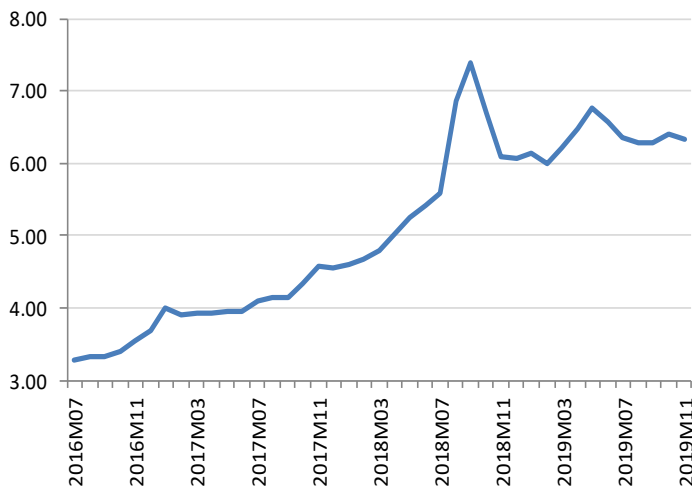
EUR/CNY

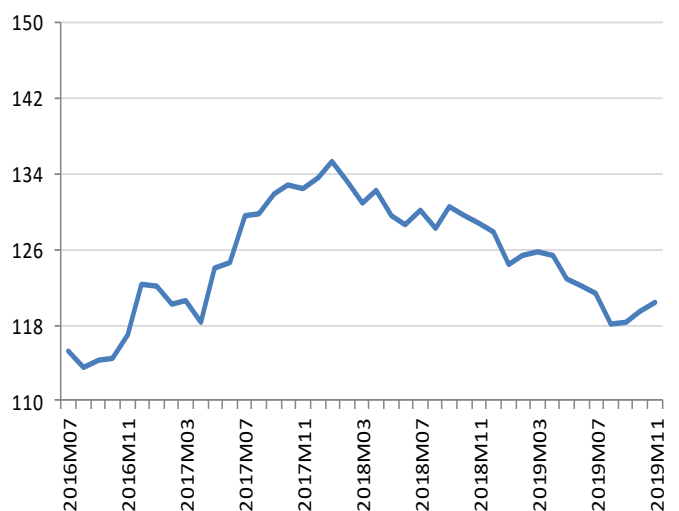
EUR/RUB

EUR/TRY

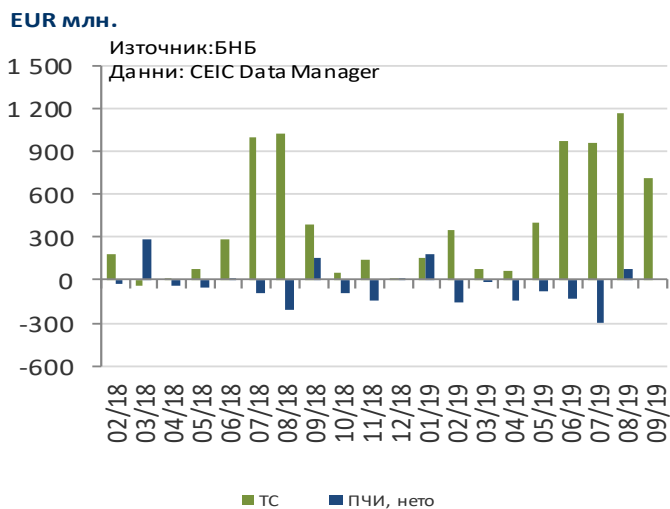

EUR/JPY

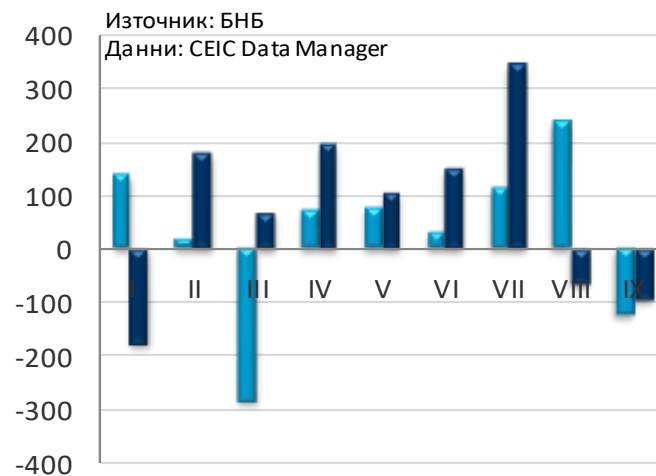

България: Външен сектор

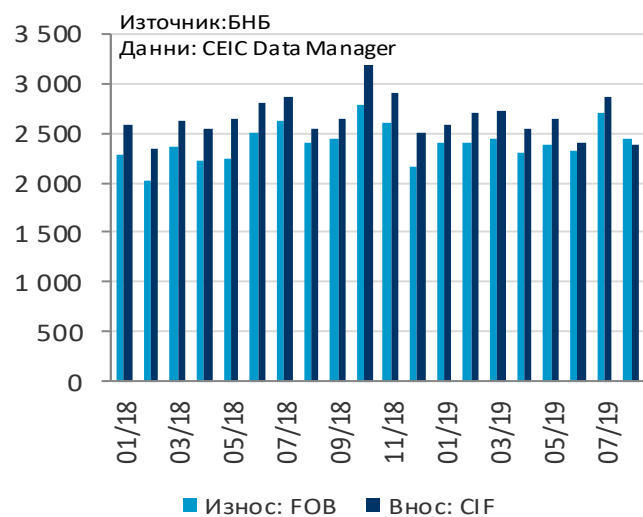
Платежен баланс

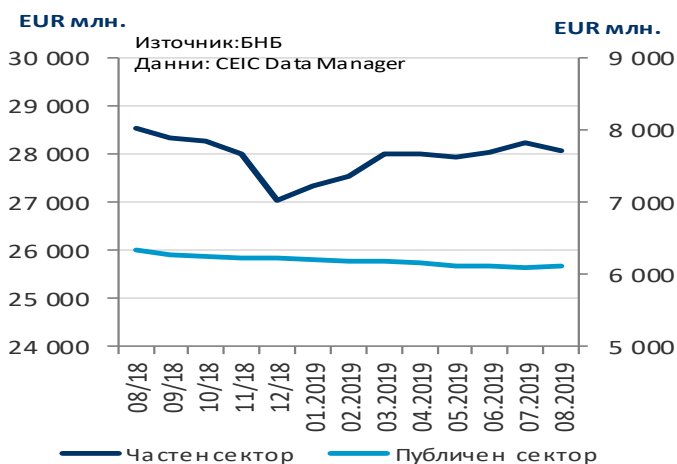
EUR млн.

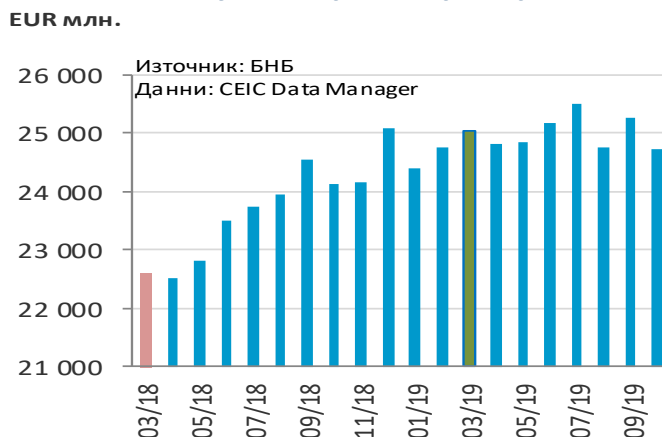
EUR млн. Външна търговия

Брутен външен дълг

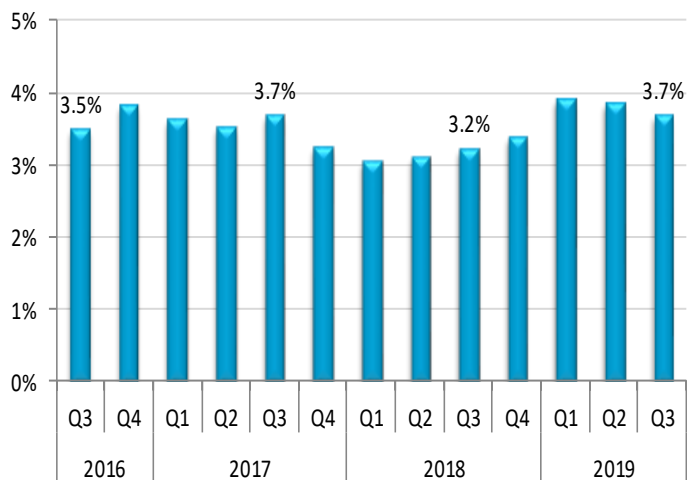

Чуждестранни резерви

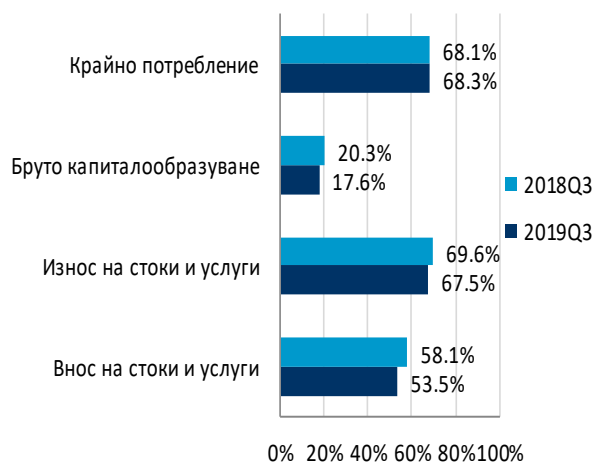

България: Реален сектор

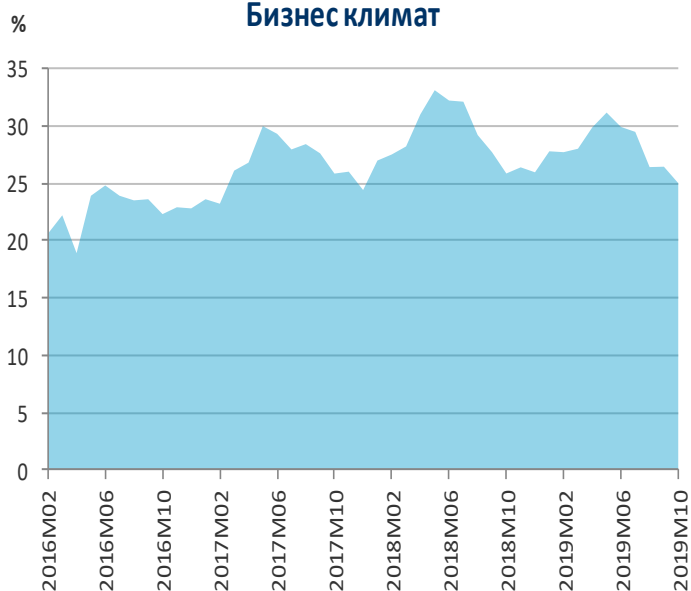
Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година, сезонно изгладени данни

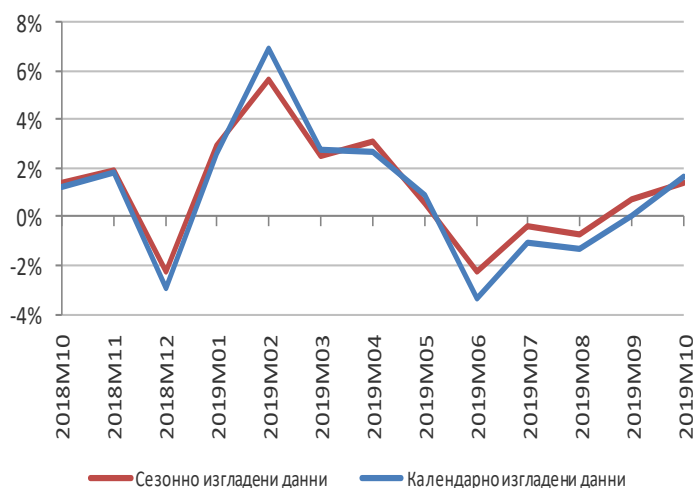
БВП по елементи на крайно използване през трето тримесечие на 2018 и 2019 г.

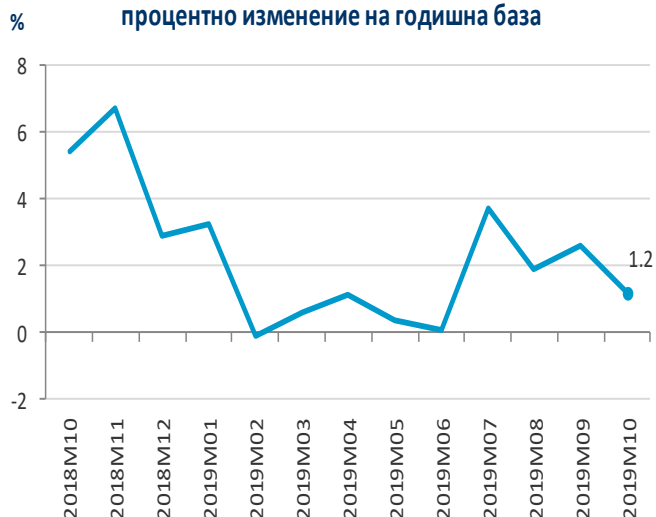
Бизнес климат

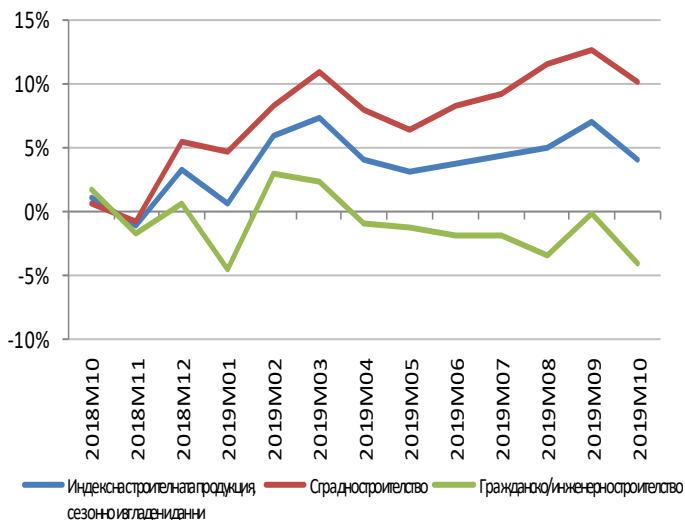
Индекс на промишленото производство, % на годишна база

Индекс на оборота "Търговия на дребно": процентно изменение на годишна база

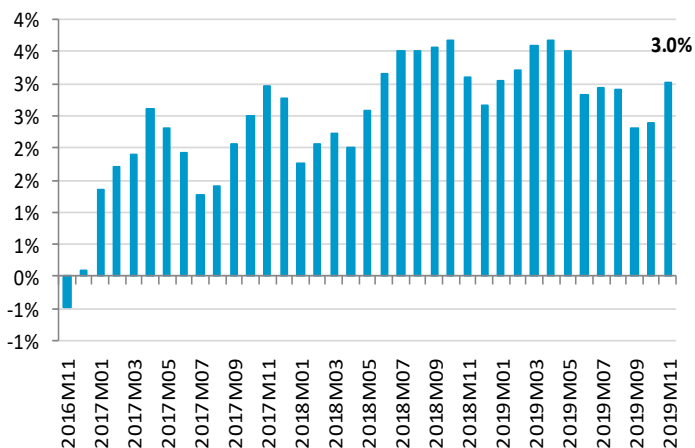

Строителство: Процентно изменение на годишна база

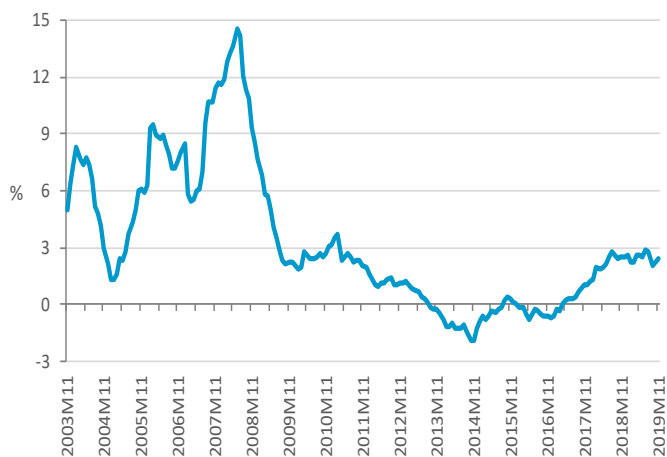

България: Цени в реалния сектор

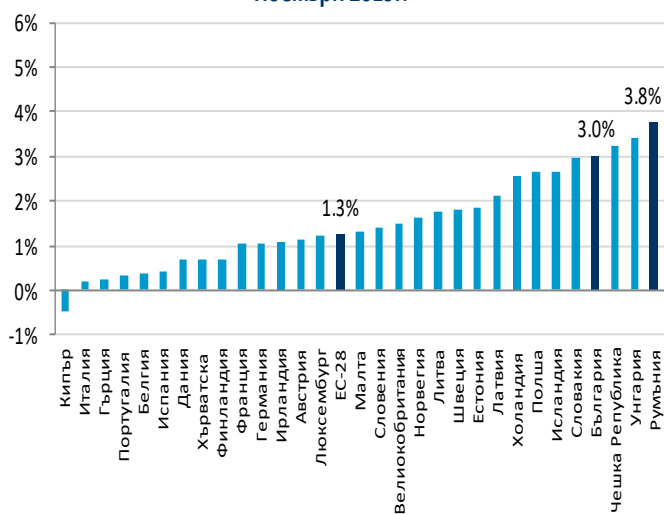
Инфлация на годишна база: 2016 - 2019

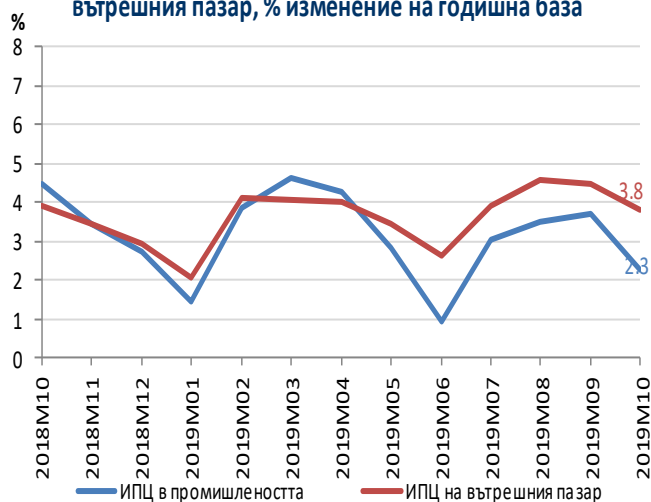
Базисна инфлация, изменение на годишна база (%)

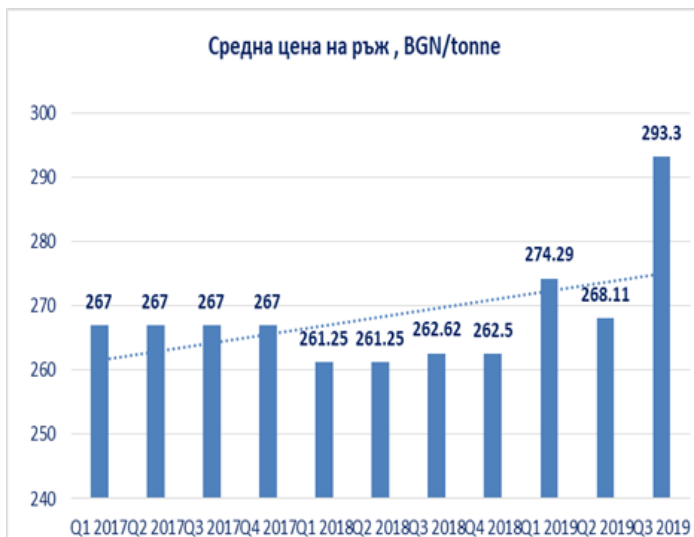
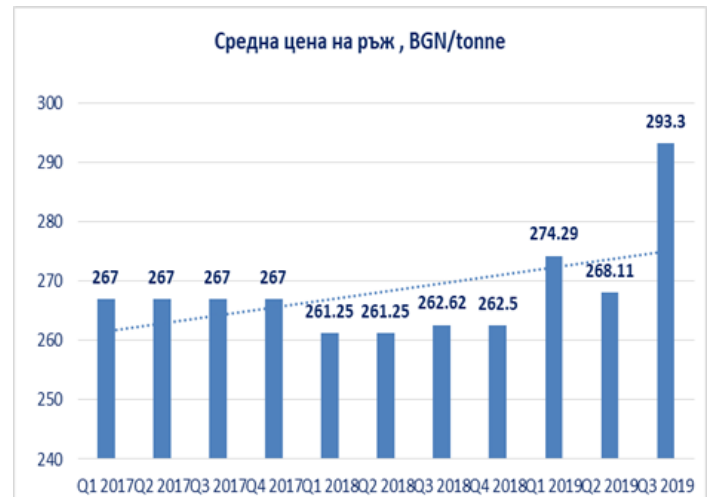
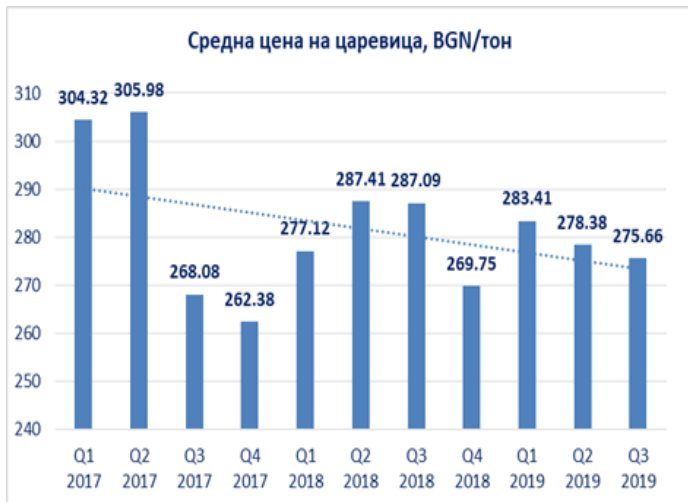
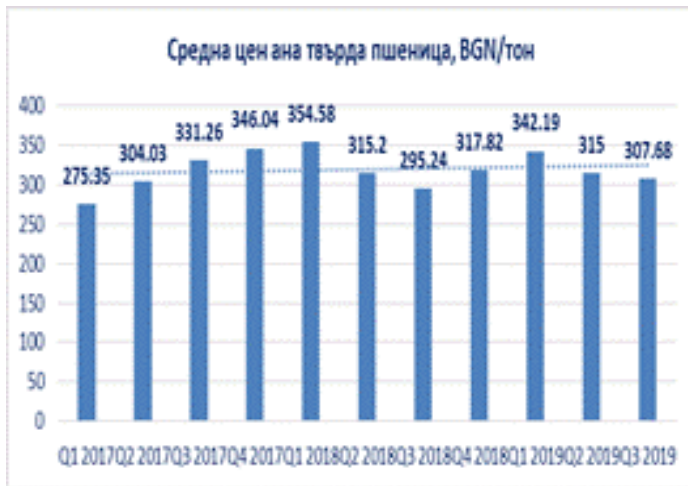
ЕС: Инфлация (% на годишна база) по страни - Ноември 2019г.

Индекс на цени производител и ИПЦ на вътрешния пазар, % изменение на годишна база

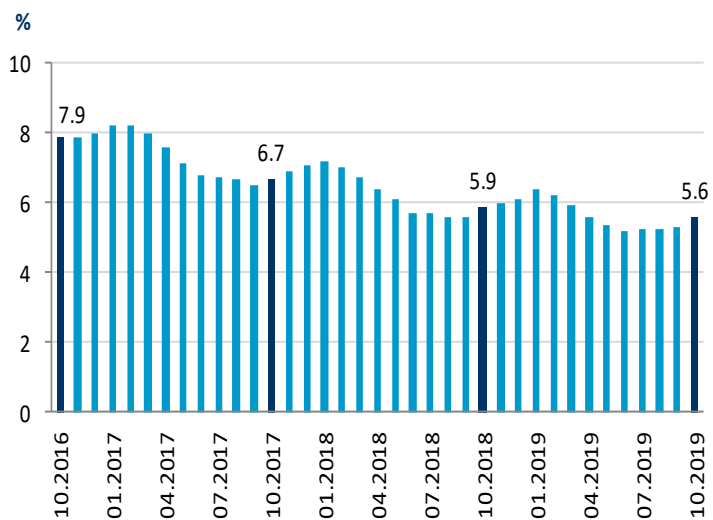

България: Цени на зърнени култури

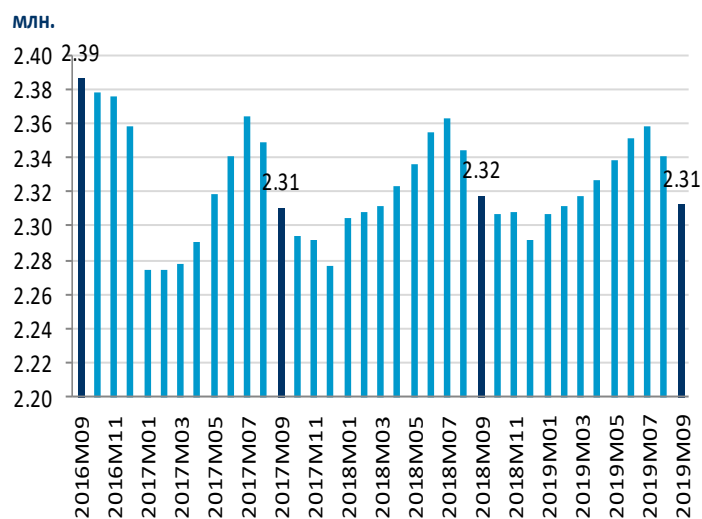

България: Пазар на труда

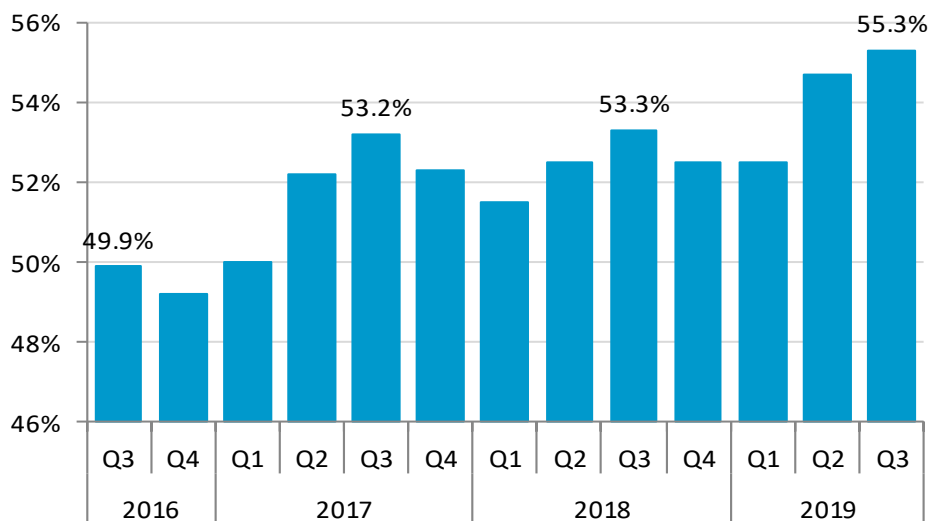
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

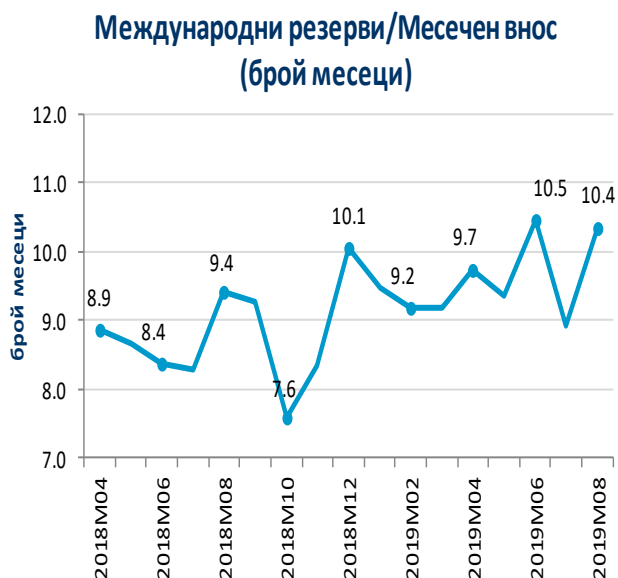
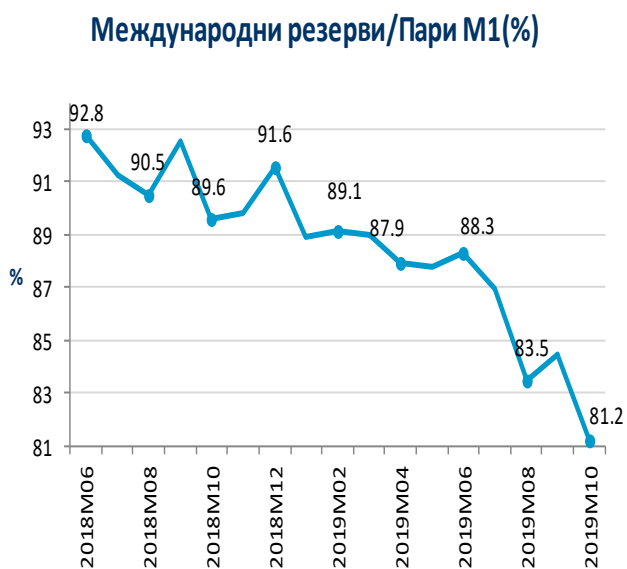
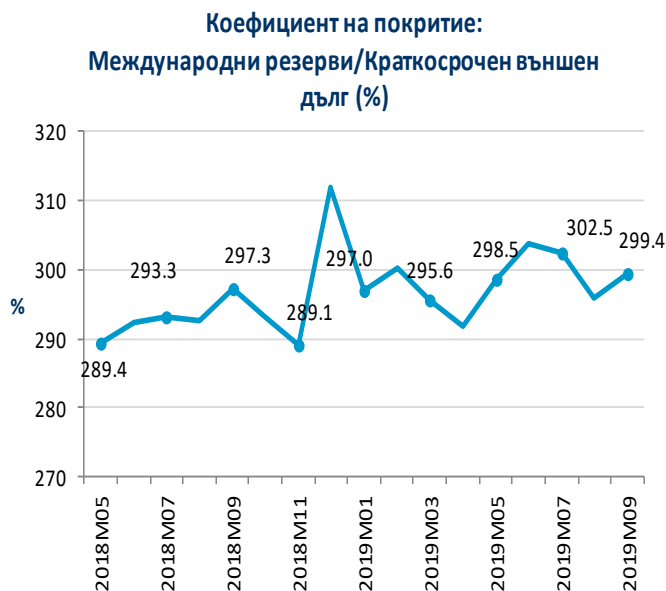
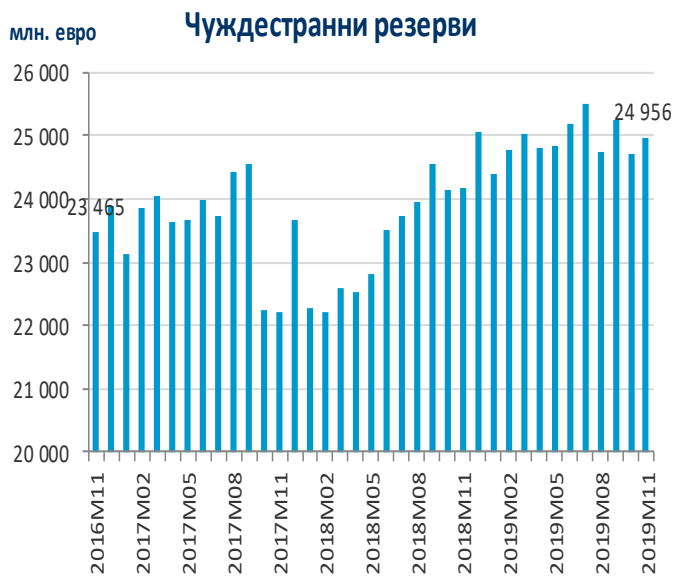
България: Брой наети лица

България: Коэффициент на заетост

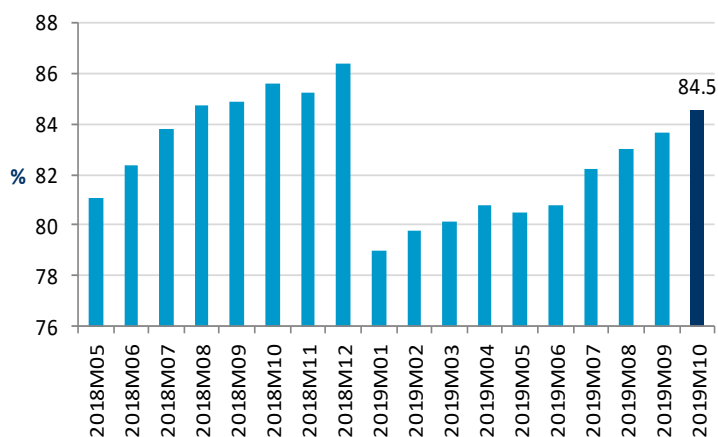

България: Паричен сектор

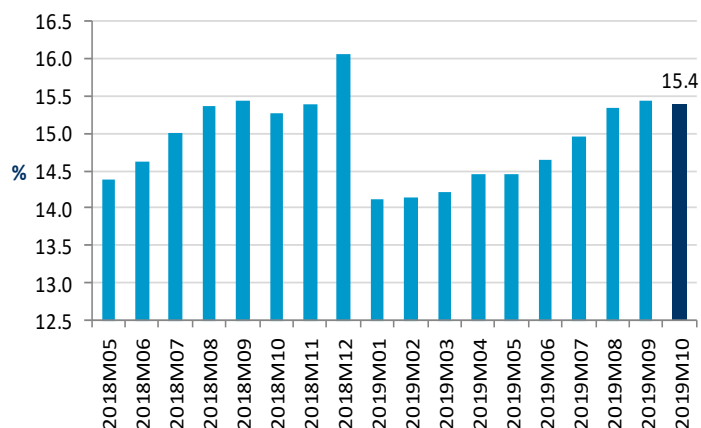

България: Паричен сектор

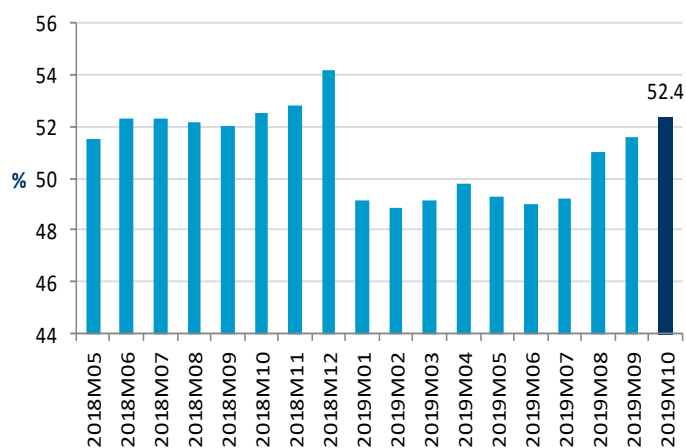
Широки пари (паричен агрегат М3)/БВП (%)

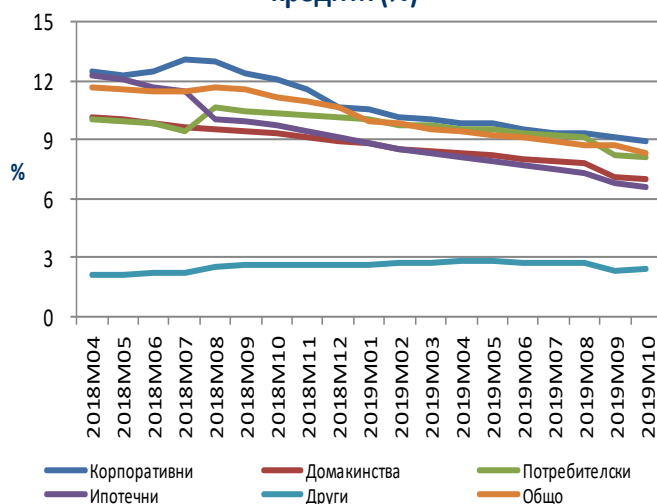
Пари в обращение/БВП (%)

Вътрешен кредит/БВП (%)

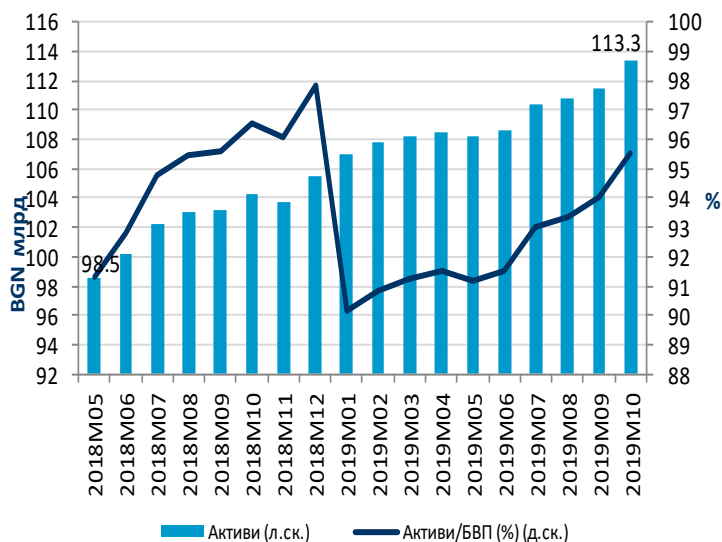

Банков сектор: Лоши и реструктурирани кредити (%)

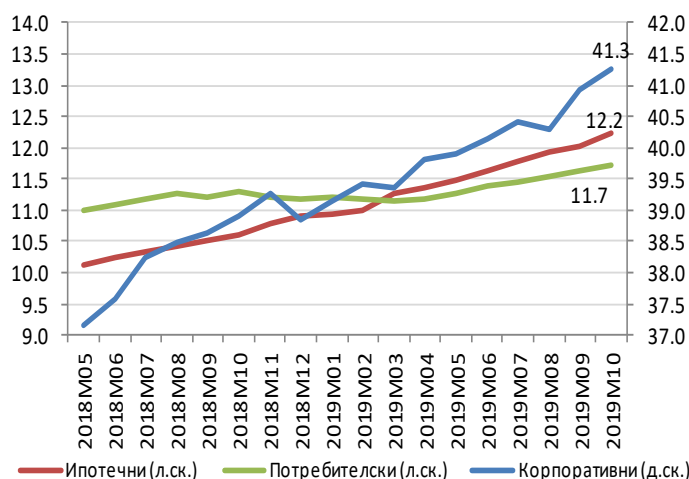

България: Банков сектор

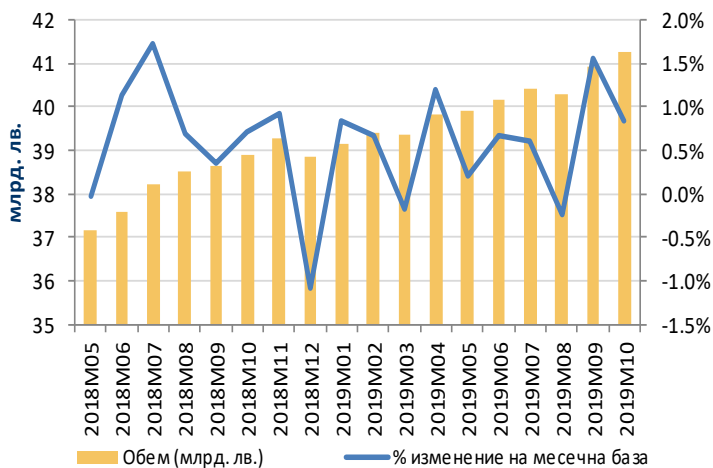
Активи

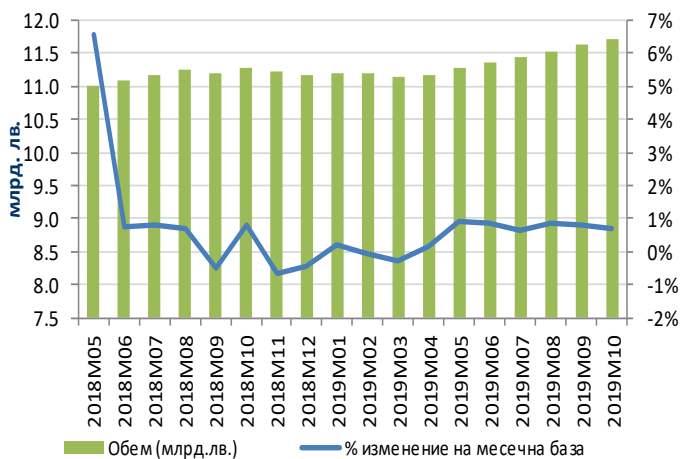
Кредити (BGN млрд)

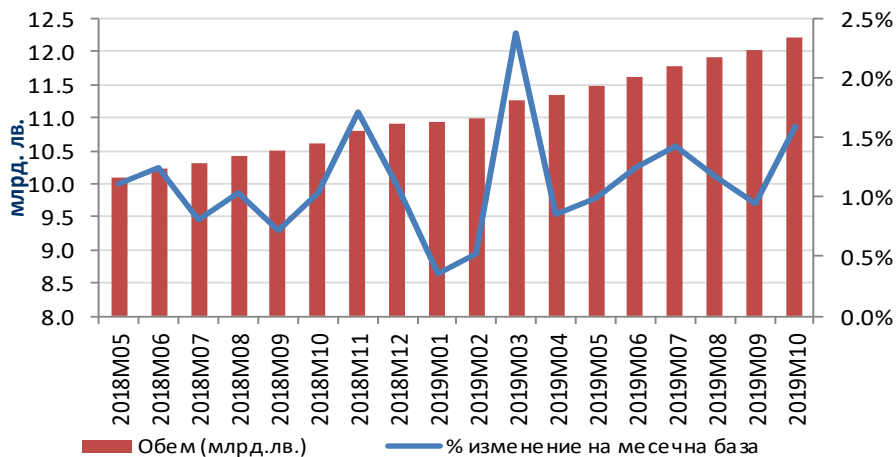
Корпоративни кредити

Потребителски кредити

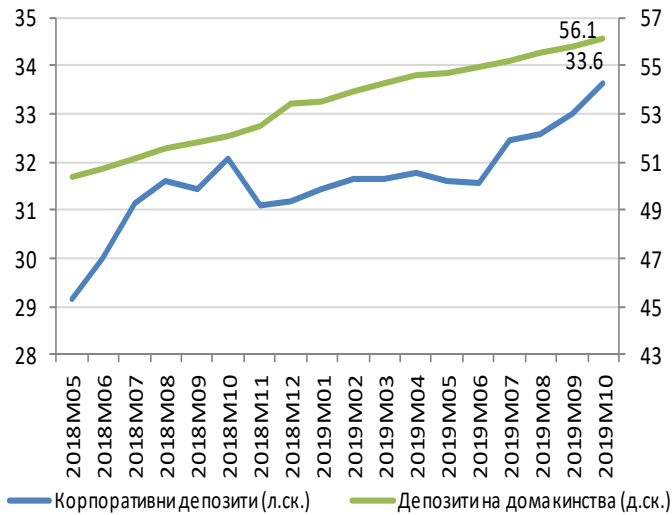

Ипотечни кредити

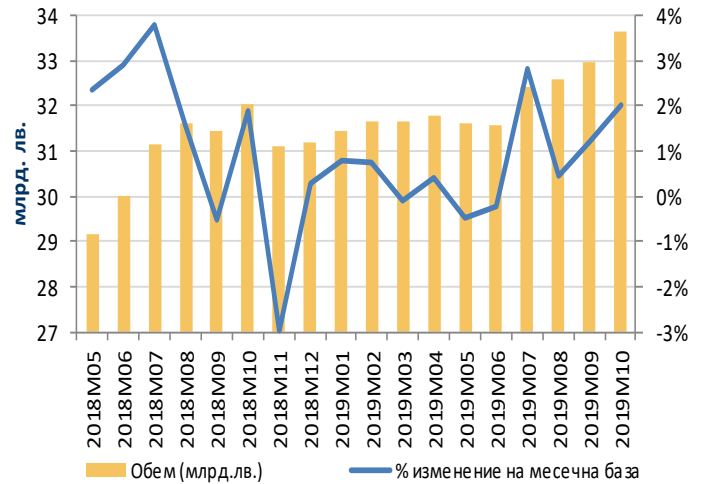

България: Банков сектор

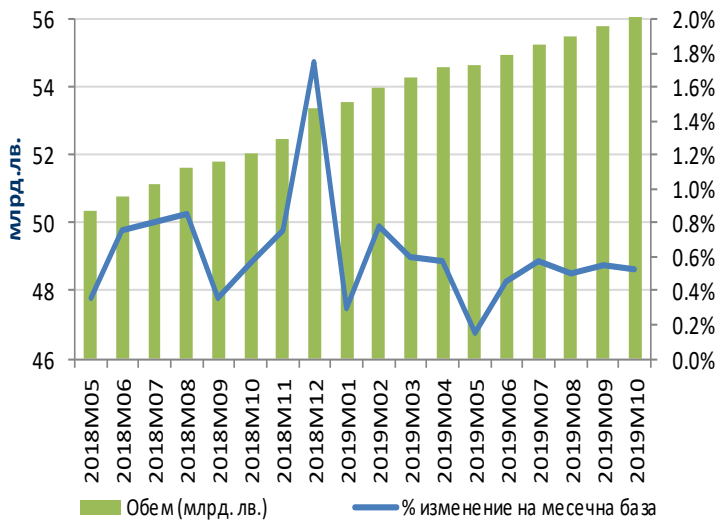
Депозити (BGN млрд)

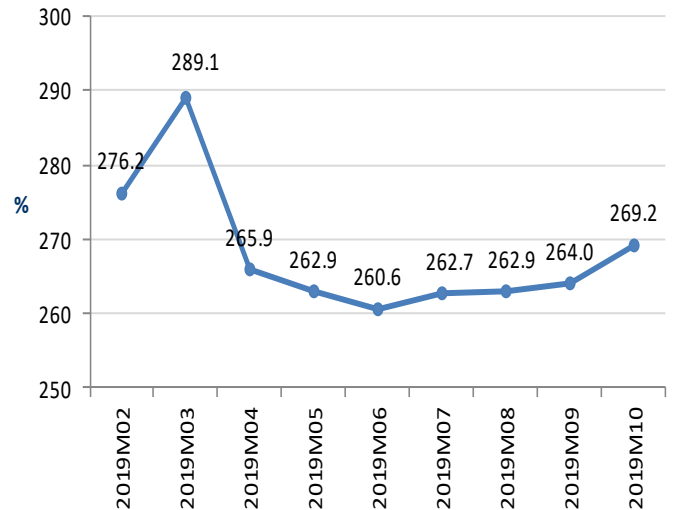
Корпоративни депозити

Депозити на домакинства

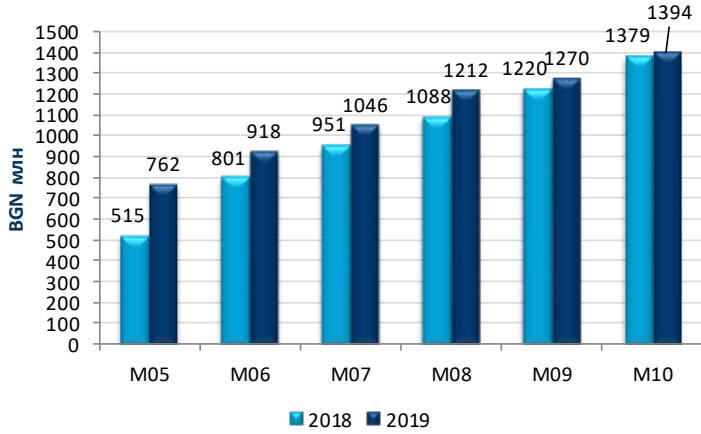

Коефициент на ликвидно покритие, %

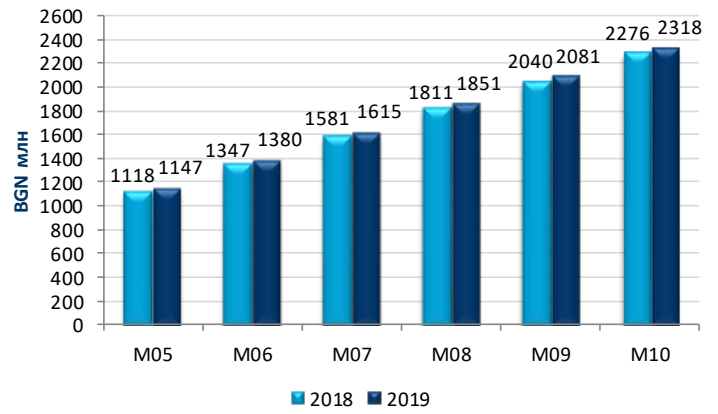

България: Банков сектор

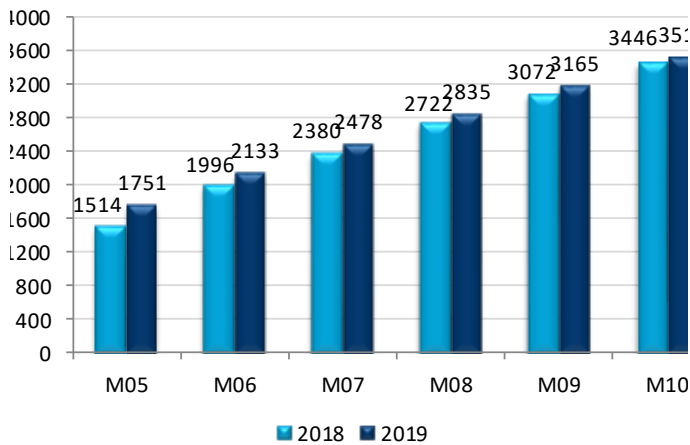
Нетна печалба

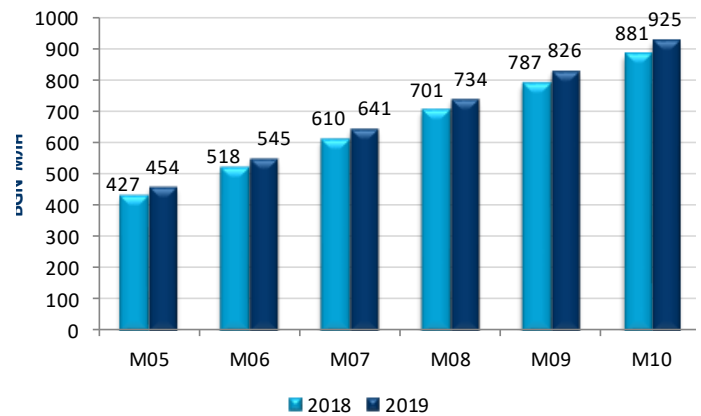
Нетен лихвен доход

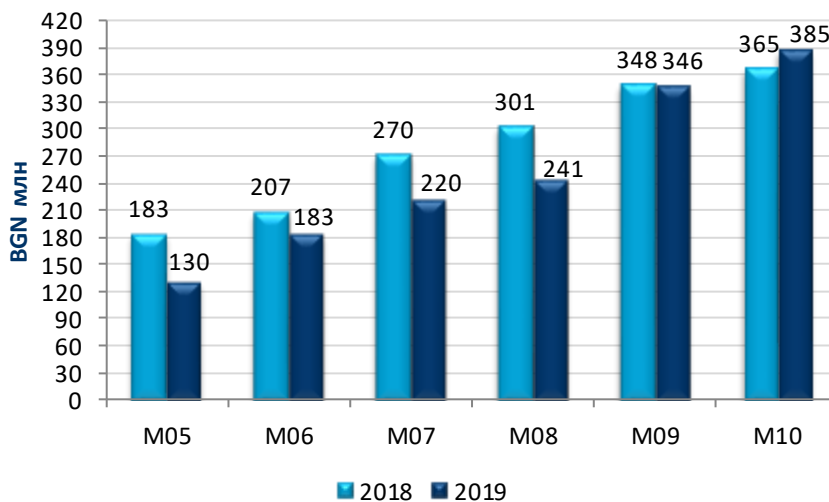
Нетен оперативен доход

Нетен доход от такси

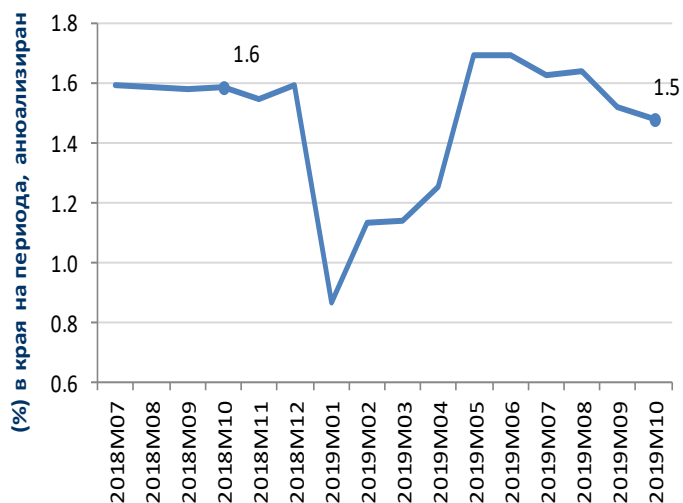

Обезценки

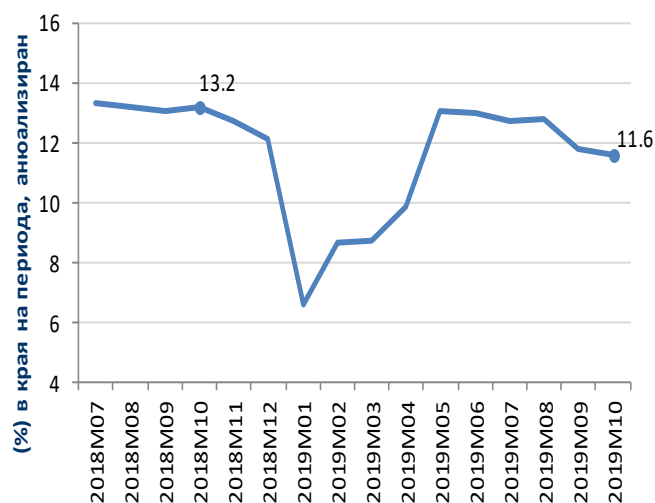

България: Банков сектор

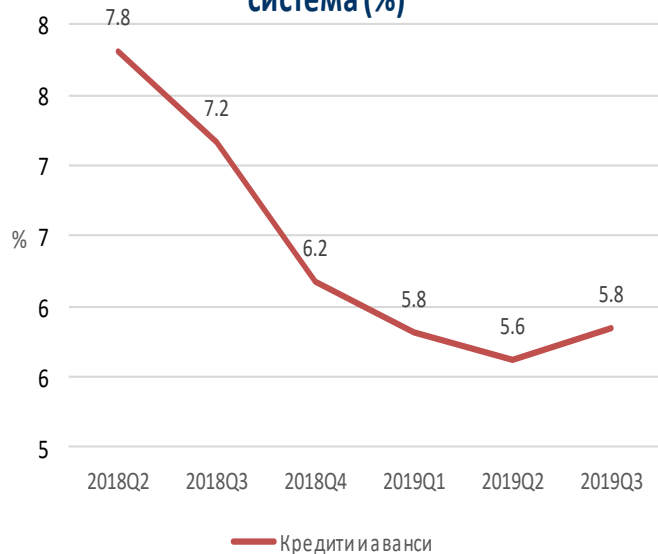
Възвръщаемост на активите (ROA)

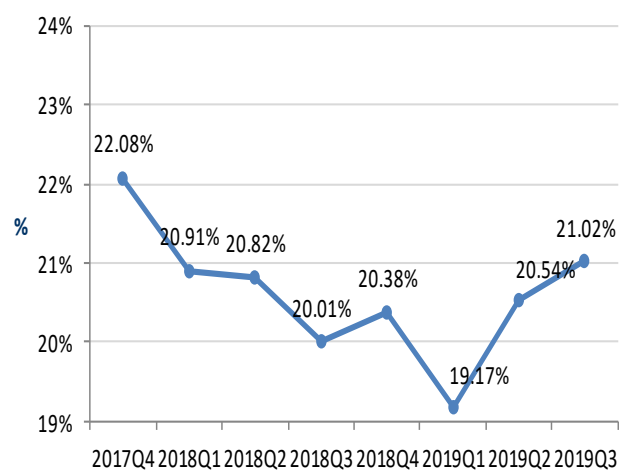
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

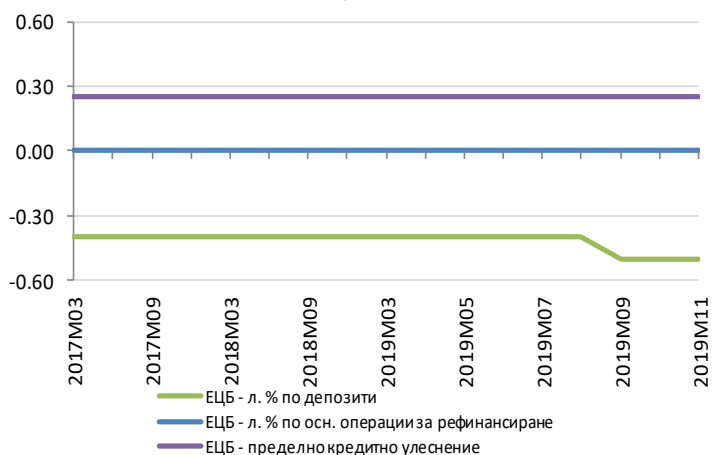

Съотношение на капиталова адекватност

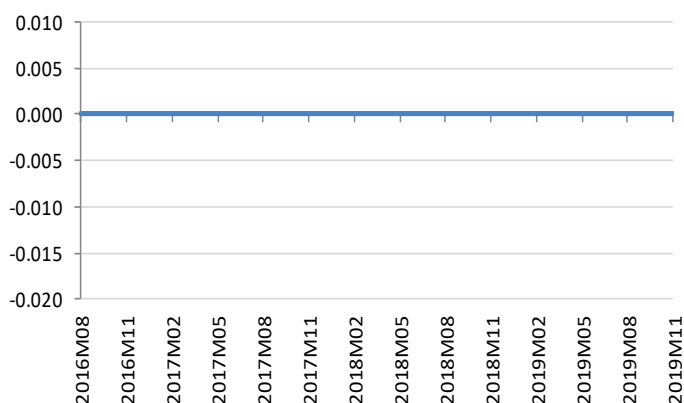

България: Индекси и лихвени проценти

Лихвени проценти (%)

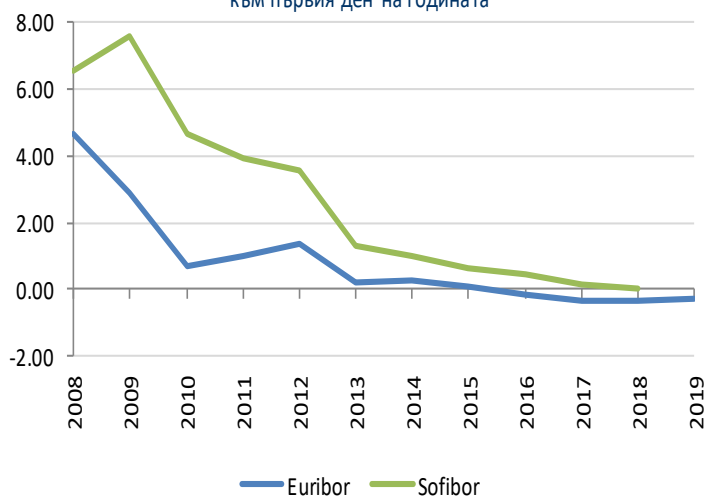

Основен лихвен процент на БНБ (%)

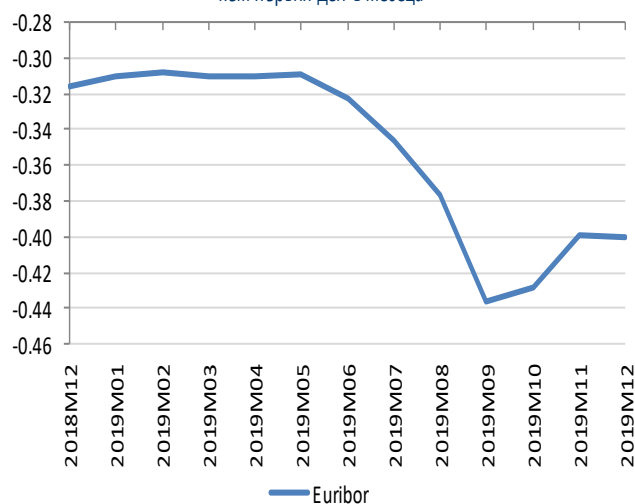
3-месечни индекси

към първия ден на годината

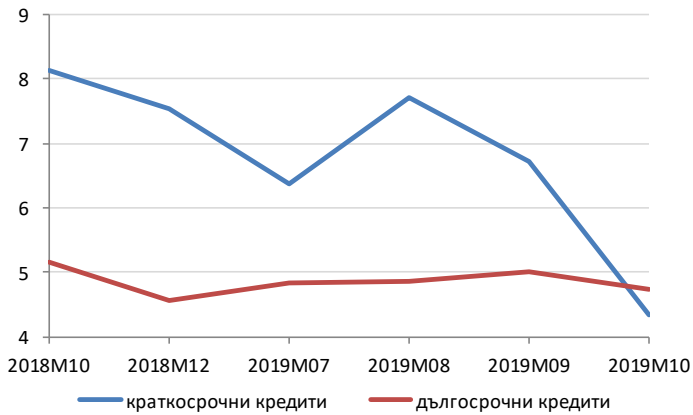
Euribor 3-месечен индекс

към първия ден в месеца

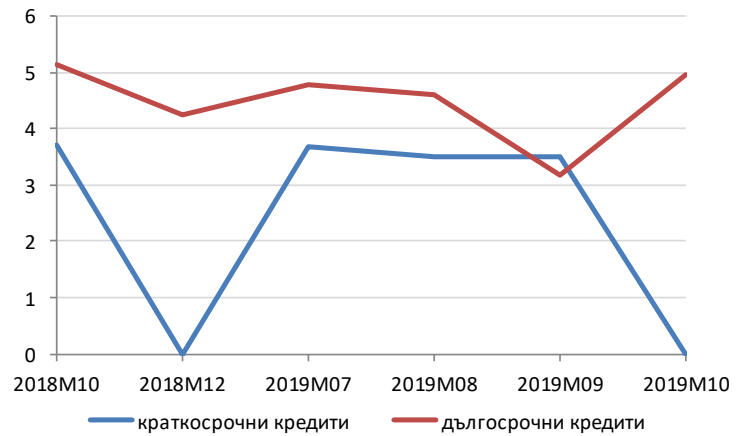

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

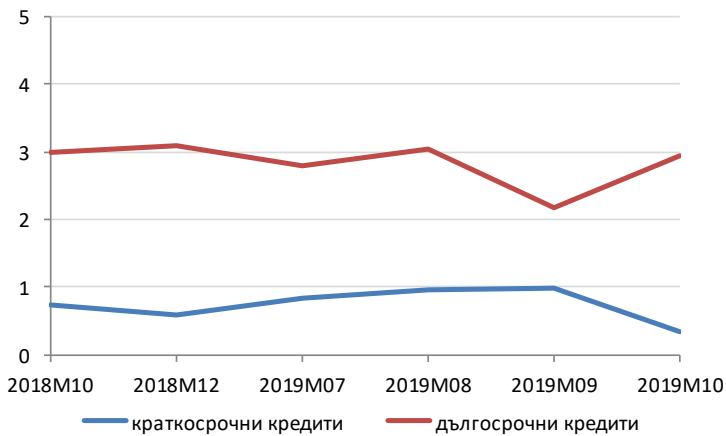
Лихвени проценти (%) в BGN

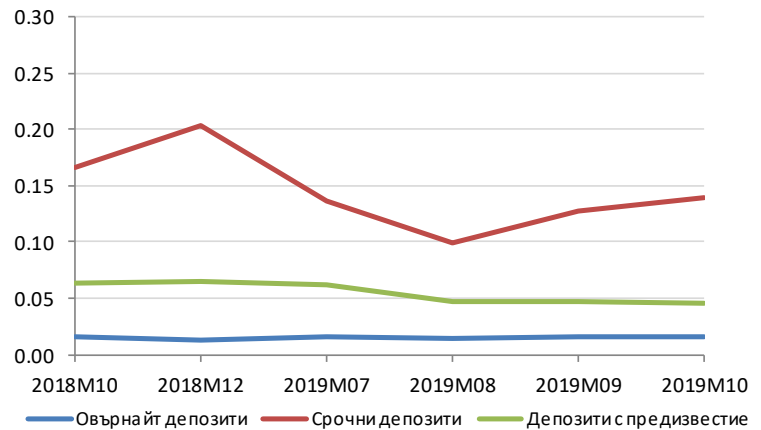
Лихвени проценти (%) в USD

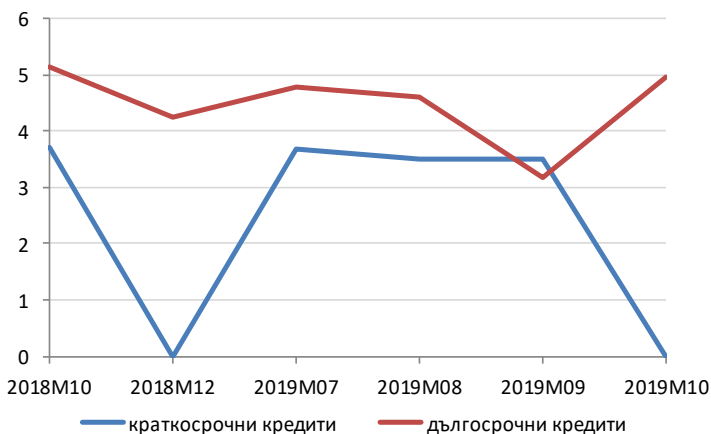
Лихвени проценти (%) в EUR

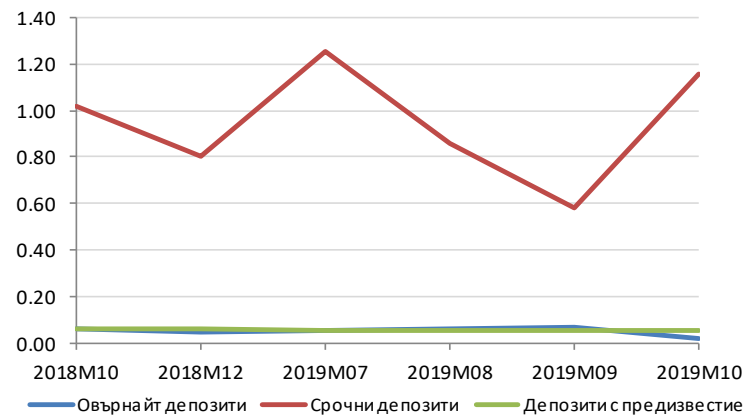
Лихвени проценти (%) в BGN

Лихвени проценти (%) в USD

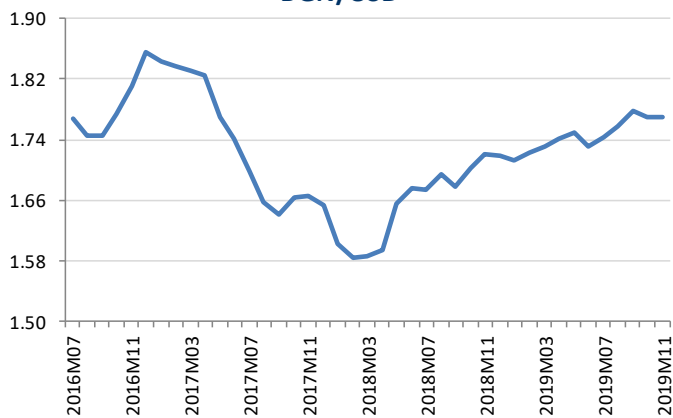

Лихвени проценти (%) в USD

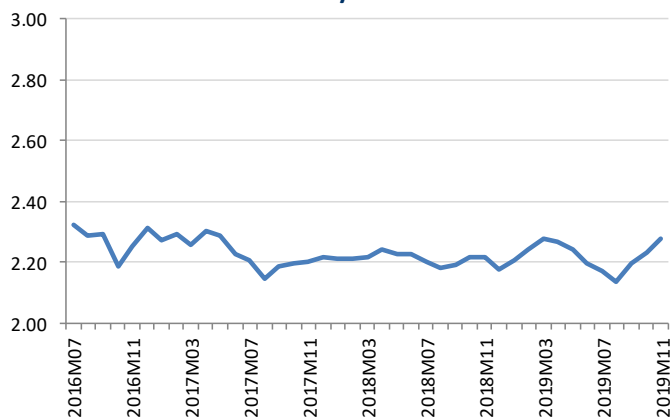

България: Валутни курсове

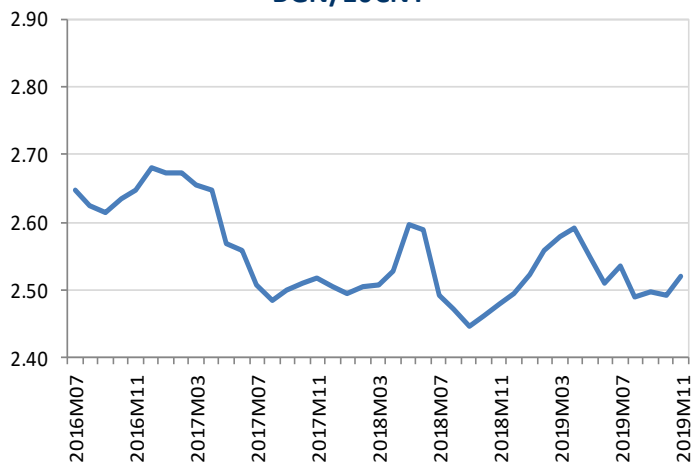
BGN/USD

BGN/GBP

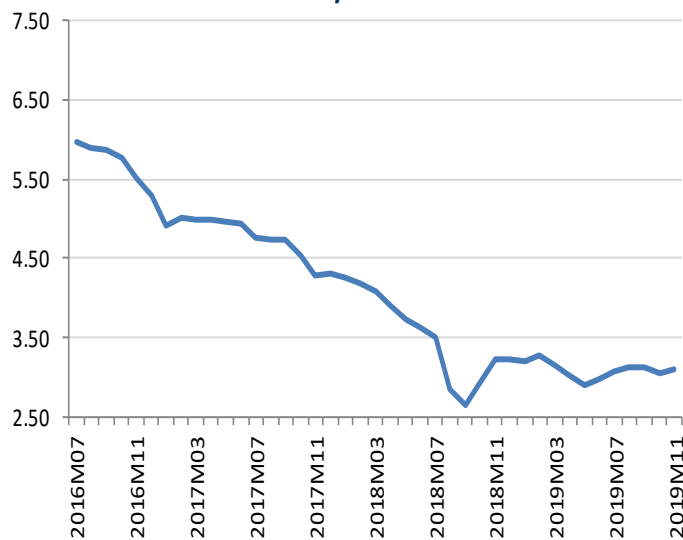
BGN/10CNY

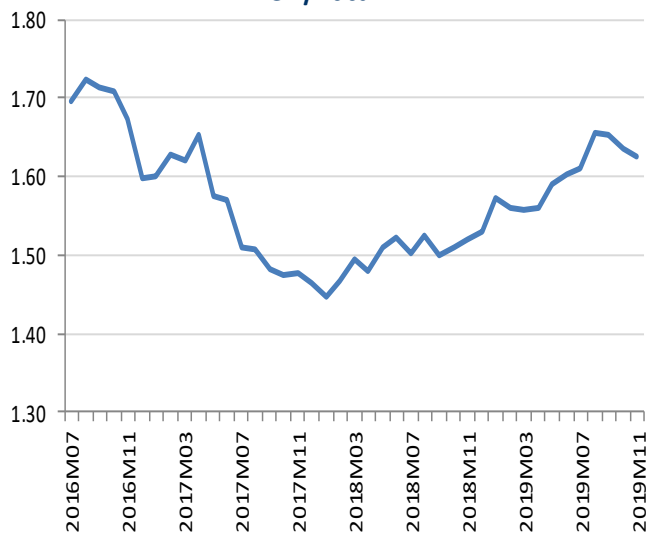
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносет на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническият транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетирването на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживееие, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брутните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брутните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

Декември 2019 г.

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, HSI, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.